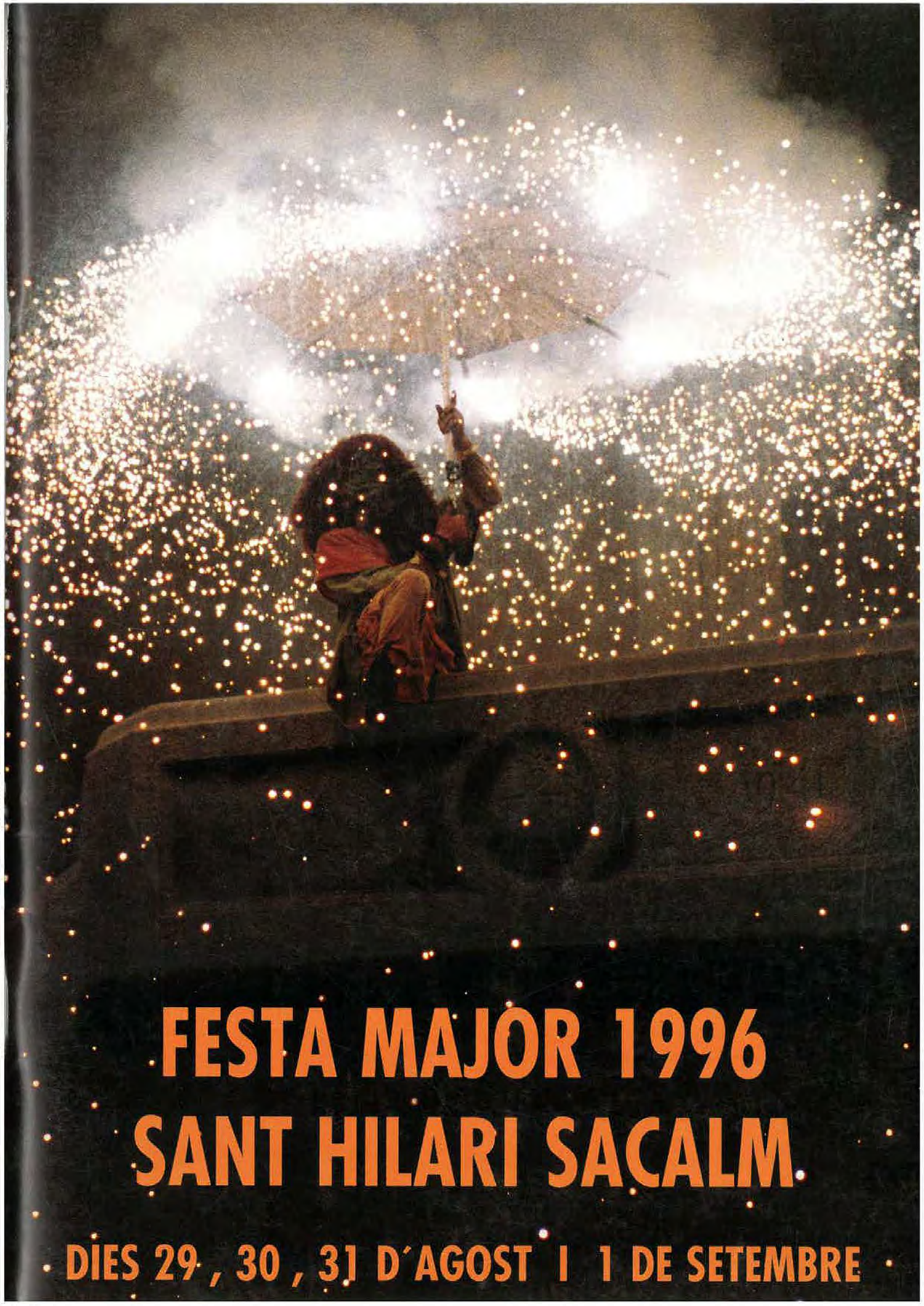

FESTA MAJOR 1996
SANT HILARI SACALM

DIES 29 , 30 , 31 D´AGOST I 1 DE SETEMBRE

PROGRAMA DE LA FESTA MAJOR DE SANT HILARI SACALM 1996

Editat per l'Ajuntament de Sant Hilari dins l'Àrea de Cultura.

La portada és de Joan Juvanteny, guanyador del "1r Concurs de Fotografia per a la portada del programa de Festa Major 1996".

Fotografies de Fina, S. Bosch, Lluís Puigdemont i arxiu Àngel Serradesanferm.

El programa ha estat coordinat per l'Àngel Serradesanferm.

El Dipòsit Legal és: GI-937

S'ha acabat d'imprimir el dia 17 d'agost del 1996
a Gràfiques Offser de Sant Hilari i s'ha editat
amb la col.laboració de la Diputació de Girona.

La coordinació d'aquest programa ha convidat a participar-hi a les diferents entitats del poble.

Totes les col·laboracions han estat publicades.

No hi ha, com és obvi, els articles d'aquelles que per una o altra raó, han refusat la invitació.

L'Ajuntament no comparteix, necessàriament, l'opinió dels col·laboradors en aquest programa.

SALUTACIÓ

Sant Hilari està de festa! Fires, concerts i balls, parades i atraccions, en aquests dies s'imposa una aturada de rellotge, fer un punt i a part i gaudir intensament dels dies d'oci que suposa tota Festa Major.

Si alguna cosa cal destacar de la programació és precisament aquesta variació d'actes i l'ambient que any rere any s'ha anat creant. Perquè el sentiment de festa, és viu i la gent del poble i els que ens visiten, se l'han fet seu i la festa s'espera amb ganes. Això demostra que la Festa Major ens uneix i crea un clima d'amistat que ens caracteritza com a poble.

La Festa és un dels moments més adients per a fer una treva amb tot allò que ens condiciona al llarg de l'any i hem de procurar abocar-nos a participar en el major nombre d'actes.

Que aquests dies d'esbarjo serveixin per recuperar l'optimisme, que la Festa sigui un bon pretext per a passar-ho bé en companyia de la família i amics. Compartim amb els altres la gatzara i les il·lusions, que ja ens dedicarem al treball un cop s'hagin acabat els dies de celebració.

Us trameto la salutació del Consistori i us desitjo una bona Festa Major.

F. Xavier Rosell i Terris
Alcalde

PREGÓ DE LES FESTES DE 1995

El Sr. Martí Anglada fent el pregó

Bé, primer de tot us dono la benvinguda i bona tarda a tothom, als hilariencs i als que són de fora. Els que abans en deien "els forasters", entre els quals em compto.

Primer de tot vull agrair a l'alcalde sr. Rossell, la gran amabilitat que ha tingut en invitar-me, ja que en anys anteriors, literalment, m'havia empaitat per veure si podia fer el pregó i resulta que les ganes ja hi eren, però faltava calendari i enguany hi ha hagut les dues coses, les ganes i el temps.

El to del pregó serà festiu i desenfadat i, per tant, abans vull fer esment de la persona que em va precedir ara fa un any, el sr. Jordi Roig, que en pau descansi, i tenir-lo un moment en el record. Crec que em serà molt difícil igualar la qualitat del seu pregó, que he tingut el gust de llegir a bastament.

Ara els esveraré una mica dient que això no serà un pregó, sinó una conferència. Per què? Perquè he reflexionat sobre el que es pot dir a l'hora d'animar la gent a divertir-se, a tenir il·lusió per la festa. La festa és una porta oberta que els vilatans, els hilariencs en aquest cas, obren a la gent de fora. La festa és compartir. És a dir, Sant Hilari, al llarg de la seva història, s'ha caracteritzat i, a més a més, ha estat un dels impulsors del seu creixement, per tenir els braços oberts a l'arribada dels visitants. Si ja normalment és així, ho és particularment més durant els dies de la Festa Major, que és quan més se subratlla aquest caràcter de vila oberta, que té i ha tingut.

Vaig pensar fer una ullada per veure quins han estat els visitants més il·lustres que ha tingut Sant Hilari en el decurs dels temps. Des dels més remots, des que tenim constància i documentació que aquí venia gent. Aleshores, amb l'ajut d'en Pladevall i els seus escrits, també proporcionats per l'alcalde, he tingut ocasió d'assabentar-me del nombre i la qualitat dels visitants, realment il·lustres, que han fet cap a Sant Hilari des de fa uns mil anys.

Abans, evidentment, també hi havia gent, però no en tenim documentació. Els primers visitants que vingueren aquí, curiosament, ho feren per manar. Això ho dic perquè en aquest recorregut històric sobre visitants il·lustres de Sant Hilari, una mica en broma, no faré referència, precisament perquè no en té res de broma, a la gent que hi ve i ha vingut per raons medicinals, a prendre les aigües, ni tampoc de la gent que ho ha fet per motius laborals, això queda al marge d'aquest món que jo ara vull tocar, és a dir que només em referiré a les persones que han vingut per altres qüestions.

Primer de tot, van venir a manar, en un any que era cap i cua. Pel 919, van caure per les contrades, més aviat per

Joanet, en Sala i la seva muller Ricarda, o sigui que així es deia la primera dona visitant que ens consta va venir a Sant Hilari. Era Ricarda d'Osona i era de la bona família dels Comtes de Barcelona.

Aquella gent va venir aquí a comprar terres, però amb la bona intenció de quedar-se i manar. Uns anys més tard, amb el seu fill, varen comprar més terres, en el que ara és el terme de Sant Hilari. És curiós saber els noms de les persones que li feren les vendes, els primers hilariencs que obriren les portes als forasters, com si diguéssim, aquests, però, eren uns forasters molt especials. Ell es deia Comparat i ella Regantrada, que, per cert, eren ben singulars.

En aquestes terres es varen instal·lar Sala i la seva família i varen fer construir el castell de Solterra, des del qual es dominava tota la comarca, el que ara són els termes d'Osor i Sant Hilari i es posaren a manar, que és el que havien vingut a fer. Varen tenir un fill que també va manar, es deia Isarn i fou veguer. De tot això que estem parlant, ja fa més de mil anys, era el 958.

Els segons que vingueren, també ho feren per manar, cosa a la qual hi sol haver molta tendència, i a estiuejar. Van ser els primers estiuejants de Sant Hilari, els Gurb, que eren senyors de Sant Hilari, però ells hi estiuejaven, ells no vivien aquí. Els Gurb són una família de la parròquia de Sant Andreu de Gurb i tenen la residència habitual a la Plana de Vic, al casal de Montral. I se suposa que aquesta gent venia en època de bon temps, a l'estiu, i per tant foren els primers estiuejants. D'aquesta manera canviaren de lloc, perquè abandonaren els cims de les muntanyes, on els feia tempestes com la de l'altre dia i van baixar un pelet, cap al Pla de les Arenes, en una casa d'estiueig, al castell de Mascarbó, antigament conegut com a domus de la Rovira. El primer estiuejant es digué Ferrer de Gurb, i venia de la Plana de Vic.

És interessant ressenyar que, gràcies als llibres d'història, sabem que a Sant Hilari hi hagué el primer overbooking, precisament l'any 1325, ja que es donà la coincidència que més d'un visitant volia la mateixa habitació, per dir-ho així.

De totes maneres, sembla que a la llarga aquell fet afavorí el poble. El vescomte de Cabrera, va considerar que el castell de Mascarbó era seu, li agradava, i com que els senyors de Gurb deien que no i el contradeien, aquell assetjà el castell. Finalment, va arribar a un pacte: els Gurb podien continuar essent els estiuejants a canvi de prometre vassallatge al vescomte de Cabrera.

Qui van ser els tercers visitants? Els tercers, mai no ho dirien vostès. Varen ser turcs, grecs i magribins cap allà al 1382, o sigui al segle XIV.

En Pladevall explica que aquests visitants no venien a prendre les aigües, sinó a treballar i viure, i no de manera voluntària, perquè eren esclaus. Explica que la majoria eren batejats i per això tenen noms que no indiquen la seva procedència.

Hi ha documents que diuen que en Ramon de Gurb va vendre un esclau per trenta-cinc lliures a en Pere Major; l'esclau es deia Joan i era de nació de tàrtars.

Més endavant, en Ponç de Gurb al 1432, va comprar quatre esclaus a en Gabriel Simó, mercader de Barcelona: un de nom Joan, de 30 anys, turc, un altre Jordi, de 30 i magribí, un tal Cisco, de 40 i veí d'Alexandria i finalment un de nació mora, dit Antoni. Al segle XIV i XV, com es pot veure, a Sant Hilari hi hagué gent de diferents i llunyans indrets, o sigui que si Sant Hilari sempre ha tingut la imatge de poble arrecerat dels moviments migratoris, no ho és.

Els quarts visitants són molt extraordinaris. M'he trobat amb una gran sorpresa en veure unes dades d'estadística municipal. Resulta que a Sant Hilari, –ara faig d'Andreu Buenafuente–, segons unes dades, tenia 2.195 homes i 4.335 dones. Això, senyor alcalde, pot comprovar-ho vostè mateix. Aleshores, amb la meva afició de periodista, de comprovar dades, vaig trobar-me que el poble tenia el doble de dones que d'homes. És clar, davant una xifra així, un ha de pensar en algun fet de bruixeria estadística o bruixeria demogràfica.

Les Guilleries sempre han estat relacionades amb bruixes o llegendes vinculades amb el tema i durant els anys 1618 i 1622, aquestes rodalies foren molt visitades pels membres de la Inquisició. "És a dir, uns altres visitants que no venien a prendre les aigües ni a treballar. No hi ha constància de la crema de bruixes a Sant Hilari, encara que sí se'n troben a pobles com Viladrau i Susqueda, ben a la vora d'aquí. En veure aquestes xifres de dones, els inquisidors devien dir: anem a veure què passa allà.

Altres visitants extraordinaris tingué Sant Hilari, els francesos. Aquests francesos van venir en dues ocasions, i eren molta colla, a més a més. La primera ocasió ens ser-

veix per a fer una menció, encara que sigui en un marc humorístic, del fill més il·lustre que ha donat Sant Hilari, el general Josep Moragues. Aquests francesos, primer vingueren per la Guerra de Successió, quan anaven buscant la colla dels Vigatans, a la qual pertanyia Josep Moragues, i feien la guerra de la banda dels borbons i venien empaitant aquests guerrillers, diguem-ho així, vigatans, entre els quals també hi havia en Salvador Santmiquel, de Viladrau. Bé, només en faig una breu menció de com ambdós van enllestir el tema dels primers francesos. Va ser de forma luctuosa, perquè diu –ho he tret d'una cita històrica– així: "Estos intrépidos catalanes –es refereix a Santmiquel i Moragues– derrotaron y degollaron, casi por entero, a un regimiento de guardias valones"; això passà quan anaven d'Arbúcies a Viladrau. No en va arribar cap a Viladrau. El que sí que ho va fer va ser una vaixella del comandant que dirigia la guàrdia valona, Bracamonte. Aquest senyor tenia una vaixella molt valuosa i els vigatans la regalaren al rector de Viladrau, que en arribar la segona tongada de francesos, va convidar els comandants i oficials a sopar a casa seva amb la vaixella dels anteriors. La història no diu com va acabar el sopar.

Després van tornar a venir els francesos, durant la Guerra de la Independència. Aquí la seva estada va deixar un mal record, perquè precisament el mas Saleta fou saquejat. El propietari, Silvestre Saleta, es va especialitzar en acollir gent que fugia dels francesos, més de 1.200 en va mantenir i com a "recompensa" els francesos li van saquejar sis vegades la casa. Aquesta va ser una altra presència de visitants a Sant Hilari, que és poc coneguda.

L'última onada de visitants fora del comú, es va produir al segle XVIII i van ser els que en podríem dir, notaris i exploradors. Ells venien, miraven, escrivien i en feien un acta, que després publicaven. Són les primeres narracions escrites sobre la vida i les característiques de Sant Hilari. Això passava al segle dels grans viatgers, que feien els seus diaris, alguns d'ells d'un elevat caire científic. Això també passava, a una escala més petita per aquí i era propi del segle de les Llums, de la Il·lustració. El que passa és que com que és posterior al 1714, era l'època en que s'escrivia San Hilari.

Vull explicar-ne un parell d'aquestes actes que escrivien els notaris viatgers. La primera la va aixecar el bisbe de Vic, don Antonio Manuel de Artalejo, nom gens vigatà, per cert, però era el bisbe de Vique. Això passava al 1782 i aquest senyor va fer un recorregut pel territori i de Sant Hilari deia: *"La vida de San Hilario Sacalm, seis horas distante de Vique* –que és el que ell devia trigar– *y del que es señor el conde de Solterra, tiene como sufraganias Nuestra Señora de Montsolís, que dista de la parroquia tres quartos.*

(...) Los caminos son muy malos y passan a menudo los

contrabandistas sin parar". Tal i com es pot veure els contrabandistes campaven com per casa seva.

Després del bisbe Artalejo va venir un altre senyor, que va deixar un treball que fou publicat amb el nom de *Diario de los viajes hechos en Cataluña* i ell es deia Francisco de Zamora, persona envoltada d'un cert misteri, perquè s'hi barrejava el fet científic o viatger amb el polític; estem parlant del segle XVIII, i de terres amb greus conflictes carlistes. Hi té reflexions personals molt interessants.

El 1790 diu *"Salimos de Arbucias, siguiendo la carretera que se ha abierto para sacar a la marina la madera de estos bosques* –o sigui, havien obert aleshores una carretera per a treure fusta i ell reflexiona– *pensando en los extraordinarios gastos que se hacen en aberturas y recomposiciones pasajeras de caminos"* –el senyor demostrava un gran escepticisme sobre el fer i refer camins–.

Es veu que en deuria veure molts a fer i refer i al cap d'una estona– *"en llegar a Sant Mateu de Joanet* –aquí explica que és un poble molt bonic i dispers– *comimos de muy buena gana y después continuamos el camino por estos altos. Notando que todo este terreno es una arena gruesa, que en otras manos nada produciría y aquí está poblada de casas dispersas, que dan muchos frutos. Llegamos a San Hilario, que está situado en una olla, que no se ve hasta que se llega. El pueblo es de más de 2.000 almas, que viven principalmente de cortar madera de estos montes. Nacen noventa criaturas cada año. Esta es muy fecunda y el vicario nos dijo que se atribuía al consumo de las manzanas. Comen farinetas que se componen de harina de maíz y un poco de manteca o aceite. Y por no ser tan buena la que se coge en la tierra, la llevan de la Plana de Vique"*. El tema de les pomes és el que realment sorprèn. Més tard anirà a la masia del Soler i dedicarà unes quan-

tes ratlles del seu escrit a explicar les varietats de pomes que allà tenen emmagatzemades.

Més endavant, és més difícil fer distincions de la gent que va arribant, ja que estem en ple segle XIX i és quan en aquestes terres es donen els conflictes dels carlins, que sembren els camins d'inseguretat. Aquesta situació va afectar el consum de les aigües picants, ja que hi havia problemes de distribució. No era aconsellable arribar a Sant Hilari per la "presència de facciosos". Amb tot, el *Diari de Barcelona* de l'època portava un anunci que deia que al carrer Escudellers de Barcelona, es podia anar a recollir l'aigua de la Font Picant, ja que un senyor s'encarregava de portar-la amb carro diàriament de Sant Hilari a Barcelona. Aquí tenim una mostra de quant era apreciada i necessària l'aigua de la font Picant per a molta gent que tenia dolències relacionades amb ronyó i orina.

Per acabar, ja que estem per introduir-nos a la festa, volia parlar d'uns altres personatges que ens visiten cada any. Són uns visitants il·lustres i val la pena dir-ho perquè és de justícia. Aquests personatges, sobretot perquè veig mainada aquí, tenen com a primers i magnífics destinataris els nens. I a Sant Hilari hi ha la tradició que cada any tres personatges magnífics, els Tres Reis d'Orient, arriben, sempre per la carretera de Vic, i recorren la vila mentre la quitxalla canta:

"Els tres Reis de l'Orient, porten coses, porten coses,

Els Tres Reis de l'Orient, porten coses a la gent".

O sigui, que cada any els nens i nenes saben que a més de tota la gent que al llarg dels segles han vingut a Sant Hilari amb diferents finalitats arriben els Reis, que porten regals, festa i il·lusió.

I dit això, com a homenatge als més petits, vull que vostès es diverteixin gaudeixin i puguin treure el màxim de plenitud d'aquesta Festa Major que avui comença. Finalment, és desig del pregoner, demanar a tots que es diverteixin, que s'ho passin bé, que ho facin amb il·lusió i ganes i que no s'oblidin mai que ho estan fent a Sant Hilari, i que tornin.

Visca Sant Hilari i visca Catalunya!

Martí Anglada

JOAN SALA I FERRER, ÀLIES *SERRALLONGA*
(VILADRAU, 1594 - BARCELONA, 1634)

El 23 d'abril de 1594 els pagesos del mas Sala de Viladrau varen portar a batejar a l'església parroquial de Sant Martí de Viladrau el seu cinquè fill, Joan, nascut un parell o tres dies abans. La seva partida de baptisme diu així: *"Vuy als XXIII de Abrill 1594 és stat batejat Johan, fill de Johan Sala, pagès, hereu del mas Sala, y de Johana, muller seva, del qual foren padrins Carles Sala y Speransa Sala, de Sanct Martí de Viladrau, tots del bisbat de Vich"*. (A.P. Viladrau, *Baptisme i òbits*, en quart, 1589-1605. Ara dipositats als arxius del Bisbat de Vic).

El nounat era un infant d'arrels plenament montsenyenques. El seu pare era l'amo útil o el que tenia la possessió emfitèutica del mas Sala, com a nét de Bartomeu Sala, al qual Violant de Cruïlles i de Vilademany, senyora del castell de Taradell i en particular de l'antiga fortalesa de la Sala, li havia establert aquesta, ara convertida en mas, el 22 de juliol de 1522, amb l'obligació de fer-hi residència continuada i satisfer tots els drets que l'heretat de la Sala havia de fer als senyors de Taradell i a l'església de Viladrau (A.P. Taradell. Man. rector Jaume Salom, 1522-1525, s., f.).

La mare del futur bandoler es deia Joana Ferrer i era filla del mas de Ferrer de Sant Pere Desplà, d'Arbúcies, un mas de l'antiga batllia d'Orri dels Cabrera, que s'aixeca al costat de la capella de Sant Pere Desplà, fa poc restaurada, un interessant edifici romànic, amb elements i pintures preromàniques, que corona un cim davant del qual es desplega amb tota amplitud el Montseny, especialment el massís de les Agudes. La Joana es va casar amb l'hereu del mas Sala el 1572 i els seus capítols matrimonials es varen redactar el 20 de juny del dit any, davant del notari d'Hostalric, Francesc Cortils; la núvia va aportar al mas Sala una caixa amb vestits i joies i la quantitat de 120 lliures barceloneses (Arxiu Mas Ferrer. Extracte de pergamins, núm. 28).

1. Voy á relatar la historia de D. Juan de Serrallonga, digna de eterna memoria.

2. En las armas se ejercita, de jóven, que esta era su diversion favorita.

Pel que coneixem del passat dels dits masos, es pot dir que n'eren masies normals, d'emfiteutes, que eren pràcticament els senyors bé que sotmesos a tributacions envers els seus senyors. Eren masies que sense ésser riques tenien cabals per viure dignament i pujar nombroses fillades, de vuit o més fills, com a terme mitjà; tanmateix, l'hereu era l'únic que disposava dels béns del mas, la resta de fills o bé cobraven la legítima i campaven al seu aire, establint-se en les poblacions i sagreres o fent de mossos en altres masos, o bé continuaven vivint al mas com a concos, sense diners i del tot sotmesos o vinculats a la generositat dels hereus.

El panorama no era gaire falaguer i per això molts fadristerns de masos, i en algun cas alguns hereus i tot, es dedicaven temporalment al bandolerisme fins que eren descoberts o denunciats. Aleshores s'havien de guardar de la justícia i començaven a figurar entre els bandejats i perseguits pels lloctinents o altres autoritats del país.

L'entramat de relacions dels bandolers amb els hereus d'alguns masos i amb ciutadans i eclesiàstics destacats és un tema que no s'ha estudiat encara prou bé. Per exemple, l'hereu de la Sala de Viladrau, l'Antoni, el del mas Espinzella, del mateix nom, i altres hereus de masos notables com els del Soler de Mansolí, el molí de Fogueres d'Arbúcies i de molts altres, eren amics dels bandolers i molt sovint els feien fer actes criminals, però ells en canvi se'n mantenien al marge i no figuren mai com a fora de la llei.

Molt sovint són aquestes relacions, sòrdides i de vulgars venjances, les que alguns autors volen presentar com a actuacions partidistes o polítiques dels bandolers.

L'estat dels masos i la seva situació econòmica i social és la que dóna moltes respostes a les qüestions que s'imposen els estudiosos del fenomen bandoler, quan volen baixar a l'anàlisi de cada bandoler en concret. A la Sala de Viladrau, per

Diuen que és la cadira d'en Serrallonga

19. Dentro de las Guillerias las tropas de Serrallonga jugando pasan los dias

20. Sobre del cesped sentados están D. Juan y su amada contentos y enamorados.

exemple, abans que en Joan Sala, àlies *Serrallonga*, es llancés de ple al bandolerisme, s'hi dedicaven ja els seus germanastres més petits, en Pere, en Joan, dit *el Tendre*, i en Segimon, que eren els que anaren a buscar el seu germanastre a Serrallonga per cometre alguns dels primers robaments.

La circumstància social concreta del mas Sala, a la generació d'en Serrallonga, és molt pintoresca. La mare d'en Joan Sala, àlies *Serrallonga*, va morir el 1598, quan ell encara no havia fet quatre anys, i, quatre mesos més tard, el 15 de maig del mateix any, el seu pare, Joan, i el seu germà gran l'Antoni, que tenia escassament 16 anys, es varen casar amb Margarida i Elisabet Riera, dues germanes filles del mas Riera de Tona.

El pare del bandoler, de la seva jove esposa va tenir almenys quatre fills més, dels quals tres foren els bandolers mig germans d'en Serrallonga, tots ells morts de manera violenta. Pel 1622 la Margarida Riera, viuda de Joan Sala, estava casada al mas Puigxuriguer de Centelles, i com que va voler treure el dot del mas Sala, el seu fillastre i a la vegada cunyat, l'Antoni, va fer cremar pels homes d'en Serrallonga els pallers del mas Puigxuriguer, el 1623, com a acte de venjança.

Es pot fer una novel·la de les relacions familiars dintre del mateix mas Sala a causa d'aquest doble casament. Les dues germanes Riera passaven a ésser l'una sogra de l'altra, i l'Antoni Sala, l'hereu, esdevenia cunyat del seu pare Joan. Els fills d'una germana i de l'altra esdevenien per naixença uns oncles dels altres, tot i tenir la mateixa edat. Exposem tot això a *La Sala de Viladrau. Antic casal medieval i bressol del bandoler Joan Sala, àlies Serrallonga* (1971), treball reproduït a "Monografies del Montseny", 1, 1986, pàgs. 183-215.

L'ambient de la casa o masia de Serrallonga de Querós, a la qual va entrar com a pubill o únic home capaç, a l'edat de 24 anys, en Joan Sala i Ferrer de Viladrau, no era pas més falaguer que el de la Sala. Allí hi vivien una dotzena de persones, entre elles un oncle mut i quatre noies orades o beneitones. En Joan Sala es va casar amb la noia Margarida, de disset anys escassos, que representava ésser la pubilla del mas Serrallonga bé que tenia un germà o hereu d'un any escàs d'edat. Un estat semblant trobaríem a la casa o mas Ferrer d'Arbúcies, la casa de la mare d'en Serrallonga, d'on es dedicaren també al bandolerisme almenys dos fills, dos cosins d'en Serrallonga, en Pere i en Segimon Ferrer; aquest segon seria penjat a Vic el 1624.

És per tant molt probable que fossin bàsicament les circumstàncies socials de l'època les que feren que, durant més de cinquanta anys, proliferessin bandolers i bandes arreu de Catalunya i, d'una manera molt especial, al redós del Montseny i de les Guilleries.

Per bé o per mal és evident que en Joan Sala, àlies Serrallonga, per mèrits propis i per ressò que ha tingut en la literatura popular i erudita, és el personatge més popular del Montseny; aquell sobre el qual més s'ha escrit i el que sempre atreu la curiositat popular. És obligatori, per tant, que en fem una semblança.

Tanmateix no penso pas escriure aquí una nova biografia del bandoler, perquè per a això o bé cal tot un llibre o hi ha el perill de repetir temes ja coneguts i no fer cap nova aportació. Per tant em limitaré a transcriure la biografia sintètica que sobre el bandoler vaig escriure, l'any 1979, a la *Gran Enciclopèdia Catalana*, volum 13, pàg. 524. La considero una síntesi encara vàlida, tot i que sigui susceptible d'ampliacions i nous enfocaments.

"Serrallonga, Joan de (Viladrau, Osona 1594, Barcelona 1634).

Nom popular amb què és conegut *Joan Sala i Ferrer*, bandoler nyerro i cap de quadrilla esdevingut famós per la seva actuació i pel mite creat sobre seu per la literatura barroca i romàntica. Era el cinquè entre nou germans, quatre dels quals es dedicaren al bandolerisme. Es casà amb Margarida Tallades, àlies Serrallonga (1618), pubilla del mas Serrallonga de Querós, de Sant Hilari Sacalm (la Selva), d'on prengué el cognom o apel·latiu de Serrallonga que passà com a cognom als seus fills. Abans del 1622 participà en alguns petits robaments amb els seus germans i altres bandolers de Viladrau, fins que fou denunciat per Miquel Barfull (1622). Quan l'anaven a prendre es defensà i matà a trets el seu delator. Un cop fora de la llei, es dedicà més intensament a robaments i segrestaments amb la banda dels seus germans, de la qual aviat fou considerat el cap. Els primers anys alternava els actes de bandidatge amb llargues estades al seu mas; s'escapà sempre de les persecucions de les tropes del lloctinent i dels senyors jurisdiccionals, gràcies al coneixement del país. En 1624-27, l'atenció del lloctinent i de la tropa anà dirigida sobretot contra els germans Margarit, i Serralonga pogué actuar amb una certa impunitat. Caiguts els Margarit (1627) agrupà les restes de llur banda i esdevingué el principal bandoler del país. Hi lluitaren en va els lloctinents Miguel los S. de San Pedro (1628-29) i el duc de Feria (1629-30). El duc de Cardona (1630-32) n'intensificà la persecució, cosa que obligà, a ell i a la seva banda, a refugiar-se a l'altra

banda dels Pirineus, on fou ben rebut pels senyors de Vivers i de Nyeri pel súbdit francès senyor de Durban, els quals se serviren dels bandolers per a llurs conveniències (el senyor de Durban lliurà el 1631 al lloctinent molts bandolers de Serrallonga, entre els quals *el Fadrí Sau* o Jaume Malianta, en canvi de l'aixecament de l'empara reial sobre el lloc de Perellós). Serrallonga militava en la facció popular dita dels nyerros, però hom no pot dir que fos un bandoler polític, bé que sovint principals caps de bandositat se serviren d'ell per executar les seves venjances i perseguir llurs enemics. D'altra banda, la popularitat que li ocasionà la seva resistència a les forces centralistes li guanyà la simpatia de tots els contraris del govern, entre els quals es trobaven familiars del Sant Ofici, les abadies de Banyoles i Sant Pere de Rodes, i també rectors; i també molts masos per simpatia o per por l'acollien i l'afavorien. Des del 1632, desfeta una bona part de la seva banda, vagava pel país amb la seva darrera amiga, Joana Massissa, una pobra viuda de Castelló d'Empúries transformada per la llegenda en la noble Joana de Torrelles, vivint de petits robaments i allotjant-se en masies d'antics amics i en pletes i jaces dels Pirineus. Fou pres el 31 d'octubre de 1633 prop del mas, Agustí, de Santa Coloma de Farners, per una delació de l'hereu del mas, i dut a Barcelona, on després d'un llarg procés de tortures, fou ajusticiat amb tot escarni i crueltat el 8 de gener de 1634. El seu indiscutible valor i la fama popular el feren tot seguit objecte de cançons, auques, danses i d'una comèdia. *El catalán Serrallonga y bandos de Barcelona*, escrita en col·laboració vers el 1640 per Antonio Coello, Francisco de Rojas y Zorrilla i Luis Vélez de Guevara, que fou l'origen de l'anomenada *segona vida* del bandoler: la del poble, romàntic i justicier que es llançà a la vida bandolera per un greuge i que robava als rics per donar-ho als pobres. Aquesta versió és la que desenvolupà Víctor Balaguer amb el drama *Don Juan de Serrallonga* o *Los bandoleros de las Guillerías* (1858), convertit en novel·la el 1859 i reeditada repetidament fins al 1871 (cinc edicions), seguida després d'una segona part, *La bandera de la muerte* (1859) on retrata un Serrallonga bandoler liberal i romàntic que lluita per alliberar el poble de la seva servitud dels nobles. Joan Cortada inicià una tasca de desmitificació del bandoler amb la publicació del *Proceso instruido contra Juan Sala y Serrallonga. Lladre de pas* (1868) i començà des d'aleshores la doble visió del bandoler, la real i la mitificada, que han presentat actualment Joan Reglà i Joan Fuster, a *Serrallonga. Vida i mite del famós bandoler* (1961); és molt discutible, en canvi, l'obra de Joan Mon i Pasqual *La vida y la muerte del bandolero Serrallonga. Revisión de su proceso judicial* (1971). Serrallonga ha estat font constant d'inspiració de poetes, com Maragall, d'articulistes i, recentment, teatral, amb el muntatge *Àlies Serrallonga* (1974), d'Els Joglars".

El Turó del Malsopar, carregat de llegendes d'en Serrallonga

Han passat setze anys del moment en què vàrem redactar l'anterior semblança o biografia enciclopèdica. Pel lloc on es va publicar havia d'ésser forçosament molt sintètica, i també des d'aleshores s'han publicat alguns estudis genèrics sobre l'època i fins i tot específics sobre el bandoler. Això no obstant, crec que continua essent vàlida en línies generals.

És encara viva i creiem que mai no s'erradicarà del tot la doble versió sobre en Serrallonga: *la popular*, que el té per un bandoler generós i romàntic, víctima de les enveges i els tripijocs de nobles i persones malèvoles, i l'*erudita*, que, sense negar el seu valor personal, el considera un bandoler, fill de la seva època, valent, sanguinari, arriscat i cap d'una banda de gent sense escrúpols, que primer vol sobreviure abans que actuar per cap mòbil partidista.

Això, com hem sintetitzat en la seva biografia, ve de lluny. Cinc o sis anys després de la seva mort, els autors castellans Coello, Zorrilla i Vélez de Guevara, ja el varen convertir en un *hidalgo, vengador de agravios*, protagonista d'una comèdia de tall barroc, a la qual una cançó coetània del bandoler i la seva fama popular serviren de suport, sense que els seus autors es preocupessin gens pel personatge real que prenien per protagonista del seu drama o comèdia.

En vida d'en Serrallonga i immediatament després de la seva mort es feren cançons i romanços, tal com se n'havien fet de molts altres bandolers, però les seves foren les més persistents i populars, perquè ell fou el darrer dels grans bandolers barrocs i el que més temps va escapar-se o va ridiculitzar les forces dels lloctinents i dels que manaven, molt impopulars a Catalunya, com es va veure amb la revolta i guerra el Corpus de Sang, que va esclatar sis anys després de la mort del bandoler, però que no serà ja amb les característiques dels inicis de segle.

La fama d'en Serrallonga era encara ben viva a mitjan segle XIX, quan Víctor Balaguer, escriptor, poeta i pseudohistoriador romàntic, va donar un nou tomb a la visió literària

23. Serrallonga le compró las mantas al mercader y despues les regalo.

24. Del fondo del corazon el padre de Serrallonga dá su santa bendicion

del bandoler i el va convertir en un heroi popular, home vindicador d'injustícies fetes al poble, que no es volia subjectar als capricis dels poderosos. Víctor Balaguer, partint de la versió castellana del noble agreujat, passava a la visió romàntica que feia del bandoler un heroi del poble que lluitava per alliberar-lo de l'opressió a què el tenien sotmès els poderosos. Així en Serrallonga esdevenia un heroi romàntic i popular, per al qual el bandolerisme era l'únic camí que se li oferia per assolir els seus ideals nobles i altruistes. Aquesta versió la va plasmar en una obra dramàtica i en dues novel·les (1858-1859), que s'han reimprès fins als nostres dies.

El més pintoresc és que quan Víctor Balaguer recreava el seu Serrallonga, mític i del tot fals, feia ja cinc anys (1853) que el professor i notable autor Joan Cortada i Sala, havia salvat de la destrucció l'original del procés fet a en Serrallonga a l'Audiència de Catalunya a finals del 1633, on hi havia aplegada documentació suficient per desmuntar totes les tesis o teories d'en Balaguer i altres autors afins. Cortada ho va advertir així a en V. Balaguer, però aquest no va fer-ne mai cas, s'havia enamorat del "seu" Serrallonga espuri. Això va obligar Cortada a publicar, el 1868, un extracte del procés d'en Serrallonga. Com que Cortada va morir el mateix any de la seva reivindicació històrica, aquesta va tenir molt poc ressò i persistí la versió balagueriana. Aquest autor no solament no va fer mai cap rectificació a les seves falsedats sinó que es va arribar a fer amo del procés original d'en Serrallonga, que va tancar a la seva biblioteca; per això avui dia encara el seu original es guarda a la Biblioteca pública Víctor Balaguer, de Vilanova i la Geltrú, si bé n'hi ha una còpia moderna a la Biblioteca de l'Ateneu de Barcelona.

Antoni de Bofarull, en la seva història crítica (*civil i eclesiàstica) de Cataluña* (1876-78), escrita com a reacció erudita contra la *Història de Catalunya* (1863), romàntica i plena de falsedats de Víctor Balaguer, va acceptar del tot la visió d'en Cortada, però no va aportar res de nou per perfilar la personalitat del bandoler. Això ho farà l'any 1902 l'erudit canonge de Vic mossèn Ramon Corbella en el seu treball "Nous datos sobre'ls bandolers Rocaguinarda i Serrallonga", publicat el 1902 a *La Veu de Montserrat*, on va fixar els quadres familiars i les relacions humanes d'ambdós bandolers, amb documents dels arxius parroquials d'Oristà, Viladrau i Querós, avui perduts la majoria.

Dintre del segle actual s'ha continuat, i pràcticament completat, l'obra de desmitificació dels nostres bandolers, gràcies a treballs com *Perot Rocaguinarda* (1909), de Lluís Soler i Terol, i "Serrallonga", de Lluís Via, aquest publicat al *Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona*, XVI, any acadèmic CCV-CCVIII, 1933-36, pàgs. 65-97.

Sobre aquest darrer treball és xocant constatar que Via diu: "Fou condemnat a mort, però si hi ha notícia de les execucions dels seus companys, no s'ha trobat ni rastre de cap document que faci referència a la seva. Si fou ajusticiat secretament a la presó, o si els seus valedors, ja finit el bandolerisme, aconseguiren alliberar-lo i fer-lo desaparèixer, s'ignora en absolut".

Lluís Via i Pagès (1870-1940), notable escriptor del modernisme conservador, que el 1923 ingressà a l'Acadèmia de Bones Lletres, desconeixia, pel que es veu, el treball del canonge Corbella, perquè recollint el *Llibre de Notes* de mossèn Antoni Serrallonga, el fill del bandoler que fou rector de Querós, aquest hi explica clarament que el seu pare fou torturat, penjat i esquarterat. I en el mateix volum del *Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres*, on Via publicà el seu estudi, a la pàgina 44, en l'article "Desafiaments de Catalunya en el segle XVII", que té per autors Francesc Carreras i Candi i Siegfried Bosch, llegim: "El Dietari de l'antic Concell barceloní dedicà a l'execució de Serrallonga aquest apuntament: *Dilluns a VIII* (gener de 1634). *En aquest dia fonch sententiat Joan Sala, àlias Serrallonga, natural de la parròchia de Viladrau, bisbat de Vich, bandoler molt facinerós, cap de quadrilla que havia molts anys que regnava: fonch la sentèntia de cent assots, axorellat, portat ab carretó, atenallat y fet quatre quartos, y lo cap posat en una de les torres del portal de Sant Antoni de la present ciutat. Anima eius requiescat in pace. Amen*".

Modernament l'estudi d'en Serrallonga ha tingut una obra bàsica i modèlica, tant en l'aspecte de fixar la vida i actuacions seves en el marc històric, com en l'estudi de la seva tradició literària. Ens referim evidentment, al llibre *Joan Serrallonga. Vida i mite del famós bandoler* (1961), de Joan Reglà i Joan Fuster. És un estudi amb molta documentació nova, procedent bàsicament dels registres de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Es parla del bandoler i de la seva època, però es descuida un bon xic situar el bandoler en el seu ambient social: és un Serrallonga vist des de Capitania General. L'estudi del mite i de la producció literària sobre el bandoler és també molt bo i quasi definitiu.

D'aleshores ençà, qui amb major profunditat i encert ha reprès el tema d'en Serrallonga, dintre del marc del bandolerisme del seu temps o barroc, és el jove Xavier Torres en tre-

Església de Sant Martí de Querós, municipi de Querós, d'on era el Mas Serrallonga

balls com: *Els bandolers (segles XVI-XVII)*, Eumo Editorial, Vic 1991 o *Nyerros i Cadells. Bàndols i bandolerisme a la Catalunya moderna* (1590-1640), Barcelona, 1993, Reial Acadèmia de Bones Lletres i Quaderns Crema. Assaig 15. Aquest mateix autor és el que ha dirigit la formació de l'exposició *Torna, torna Serrallonga*, ara en circulació per diferents poblacions de Catalunya, acompanyada d'un catàleg que s'intitula també *Torna, torna Serrallonga. Història i llegenda dels bandolers catalans del barroc*, molt evocador i ben il·lustrat.

S'ha dit tot sobre en Serrallonga? Tan agosarat és creure que ja s'ha dit tot, com creure que es poden fer troballes que contradiguin el que s'ha dit fins ara.

Creiem que a mesura que avanci el coneixement de la nostra història es podrà perfilar millor el camp on es movia el nostre bandolerisme i sobretot conèixer l'esperit i les inquietuds de l'època en què actuaven els bandolers. Sobre aquests punts hi ha encara molt a dir.

Poden ajudar a això documents encara inèdits que existeixen als nostres arxius i que no han estat encara ben estudiats. Entre les notes i les còpies preses fa anys als arxius de Vic, especialment entre els papers i els processos de l'Arxiu de la Vegueria, tenim pràcticament copiat un gran procés fet el 1624 contra els bandolers Segimon Ferrer, Rafael Morell, dit en Vilanna, i Segimon Sala, germanastre d'en Serrallonga, presos en motiu de l'atac que l'1 de març de 1624 un comissari reial i el batlle de Rupit varen fer a la casa de Serrallonga de Querós. En la lluita va morir també en Joan Sala, dit *el Tendre*, un altre mig germà d'en Serrallonga. Els tres bandolers presos foren penjats a Vic entorn el 15 de març de 1624.

La resta de notícies fan referència a decrets i mesures noves de persecució contra el bandoler (1628), la mort en una brega de Miquel Miarons, un dels lladres d'en Serrallonga (1628), i les declaracions d'un pobre pastor del Cabrerès, en Bartomeu Gurt, que fou obligat a acompanyar alguns dies en Joan Sala, àlies *Serrallonga* i la seva amiga Joana (1632).

Un dels més pintorescos és un procés que l'any 1631 es va fer a dos sastres de Rupit, l'Antoni Puig i en Miquel Roura, per haver fet per a en Serrallonga i altres bandolers vestits de seda lleonada, amb plomes i altres ornaments, de colors llampants, blau i vermell, tal com anaven els nobles i hisendats.

Tot això ofereix poques novetats, però ens ajuda a conèixer millor els bandolers i el seu entorn, un entorn que era bàsicament el Montseny i les Guilleries, lloc on eren a la vegada estimats i temuts. És aquesta contradicció de sentiments que inspiraven els bandolers la que ha estat i és encara objecte de la doble òptica amb què s'acostuma a afrontar la visió del nostre bandolerisme barroc.

Antoni Pladevall i Font

ADULTS PER FORA, NENS PER DINS...

Encara és estiu i no ens serà difícil trobar una espurna de temps per parar-nos a pensar. De fet, ara és l'hora! No s'escaurà fer-ho quan tornem a anar amb el tragí de la feina amunt i avall sense tenir ni un minut per perdre!

Aquestes planes del programa de la Festa Major ens conviden a seure i a reflexionar; a mi m'han convidat a bellugar les tecles de l'ordinador per tal de poder compartir amb vosaltres, si així ho voleu, una reflexió que tot i ésser fruit de la meva tasca professional d'orientació d'adolescents, joves o famílies, alhora és un reflex del viure més quotidià de cada un de nosaltres.

Començarem il·lustrant-t'ho amb un exemple:

"En Manel és un jove de 21 anys que estudia Enginyeria Tècnica Industrial. Va estudiar fins a COU en una escola privada de Girona i després va iniciar els seus estudis universitaris a la Universitat Ramon Llull de Barcelona. Els seus pares, una família de classe mitjana-alta, volen que en Manel estudiï i 'tingui un futur ben assegurat'. Tot i que no havia tingut problemes en els seus estudis, en Manel va suspendre totes les assignatures del primer curs de la carrera. Els seus pares, del tot angoixats i decebuts, li deien que no havia estudiat prou, que s'havia d'esforçar més. En Manel estava convençut que els seus pares no l'entenien i va començar a adoptar una actitud de rebeldia desobeint les ordres més quotidianes. Han passat dos anys, els estudis no milloren i els pares l'acusen de no estar centrat i li auguren un futur en el 'que ell no serà ningú'; la seva intenció és que en Manel 'recapaciti' i 'canviï'; però en Manel, lluny de canviar, cada vegada es comporta d'una manera més extravagant. La comunicació pares-fill es deteriora fins al punt que el pare demana la intervenció d'un professional".

Segurament que tots coneixereu algun "Manel" o potser, us heu sentit del tot identificats amb ell o amb els seus pares. Si és així, haureu viscut l'angoixa de la impotència tant en el paper de pares com en el del fill. De fet, el problema no és tan gruixut però és evident que hi ha un noi que pateix i uns pares del tot angoixats. On rau el problema? És una manca de capacitat d'en Manel per als estudis? Sembla que no. Són els seus hàbits d'estudi? Tampoc ho expliquen del tot. De fet, en les relacions pares-fills mai no trobem només una causa que origini una situació problemàtica.

En el cas d'en Manel, així com en el de molts d'altres, l'inici del problema que pateix als seus 21 anys, arrenca des de ben petit i es va refermant en el decurs del seu desenvolupament fins que es manifesta, fet ja tot un adult. En Manel va ser el nen que **havia de ser** d'aquella manera, que **havia de comportar-se bé,** que **havia de cuidar** dels seus tres germans petits, que **havia d'anar a música, a anglès, a natació...** que **havia d'obeir** als pares sota la bandera de l'autoritat paterna, que **havia de menjar, havia de dormir, havia de fer els deures i havia de ser un estudiant modèlic... Havia, havia, havia...**

Fixeu-vos en el bagatge d'en Manel: **tot ho havia de fer;** en un llenguatge informàtic diríem que en Manel **estava programat per fer allò que s'esperava d'ell.** Mai no se li havia donat l'opció del **Vols?** La seva vida estava plena d'obligacions fins que es va trobar ben sol a Barcelona: lliure per **decidir** si anava a classe o no, si menjava, si dormia, si sortia, **i decidir?** Què era això? No ho havia fet mai. Es va trobar com un peix fora de l'aigua, sol i ben desemparat. Ni tan sols havia escollit què estudiar ni on!

Moltes vegades tenim tendència a *programar* la vida dels nostres fills. Tots volem el millor per a ells, però no podem oblidar que han d'aprendre per ells mateixos i que no sempre els hem de protegir per tal d'estalviar-los les batzegades amargues i dures de la vida. Si no van aprenent a decidir, lliurement i responsablement a mesura que es van desenvolupant, quan són grans esdevenen **adults de fora però nens per dins.**

Carme Timoneda i Gallart
Agost 1996

«Prova d'esbrinar qui ets.»

L'AVI QUIM I EL SEU CARRO

Joaquim Bayer
"L'avi Quim"

Ha passat ja molt de temps, però encara i així, tot sovint la conversa ens remunta anys enrera, cap a l'avi qui tan ufanosament passejava amb el seu gos, el Buc, tirant d'un carret amb els seus néts al damunt. Corrien els anys cinquanta, i encara queden persones, que no hi estaven familiarment relacionades, que el recorden i ens sorprenen de vegades amb el seu pensament i el seu comentari.

L'avi, en Joaquim Bayer, conegut com en Quim de can Blat, era nascut a Sant Hilari, a la casa pairal de can Blat que avui dóna bon acolliment al Casal dels Avis. Era el fill petit i ben aviat, als 14 anys, va haver d'anar a buscar-se la vida a Barcelona. Però mai no va deixar d'estimar, de participar i d'interessar-se pel seu Sant Hilari, on també va escollir la seva primera i, posteriorment, la seva segona dona. I tot i que sempre va residir a Barcelona, quan va tenir la possibilitat, es va fer construir una caseta per poder fer bones estades al seu estimat punt de referència.

L'avi era una persona afectuosa, afable, un xic sever i molt social. Sabia acudits per a tots i tenia una dita escaient per a cadascú. Seguia la ruta de les fonts tot passejant amb nosaltres: avui la font del Ferro, demà la del Pic, la font Vella, la del Cirerer... i aprofitava les nostres estones de joc per fer tertúlia amb "els grans". Tothom el buscava sempre per fer la xerrada, donada la seva simpatia natural.

Era ocurrent i enginyós. Tan enginyós com per "inventar-se" aquell carret, amb rodes de bicicleta i un departament posterior que omplia amb un càntir, d'alumini i pla, fet expressament per a aquest carret, i ensinistrar el seu estimat Buc per a què ens arrossegués, dòcil i amb tota la cura, tal com il·lustra una de les fotografies que conservem. Aquest enginy li va permetre de portar-nos tots junts, incloent els més petits, que no hauríem aguantat segons quines caminades, a fer esmorzars, dinars o berenars-sopars, a la font del Sastre, a l'ermita del Padró, a les Planes, a la font Picant, al Nen Jesús de Praga, i a tants bonics indrets que ens envolten.

Serveixin aquestes línies, ara que encara molts el recordem, per retre homenatge a aquell home que tant va estimar aquesta vila i els seus habitants i que en va cantar les seves excel·lències arreu on va posar la seva empremta, com a fill enamorat que n'era.

Néts d'en Quim de can Blat

El carro a Barcelona

El carro pels voltants de Sant Hilari

LA HISTÒRIA DE SANT HILARI EN CÒMIC...

El maig va sortir editat un còmic sobre Sant Hilari, una feliç iniciativa, malgrat totes les opinions, de donar a conèixer a la mainada, de manera amena i divertida, aspectes de la història del seu poble, concretament de fets i personatges que ens precediren en el viure i que prefiguraren el que avui és Sant Hilari; per analitzar i entendre el present, gairebé sempre cal recórrer al passat.

Bé, el cas és que vaig haver de fer un escrit sobre el tema, però a l'hora de la veritat, i per qüestions d'espai, s'hagué de resumir molt. M'ha semblat que valia la pena donar-lo a conèixer perquè, de manera molt breu, ens aproxima a les nostres arrels històriques.

Cada poble té la seva i particular història. A Sant Hilari no enraonen les pedres perquè les restes prehistòriques no hi abunden, malgrat que se n'hagin trobat estris i trossos de ceràmica a diferents indrets de la zona. Això pot ser degut a l'enorme explotació del bosc, a l'espessor de la vegetació o l'erosió, però el cert és que no han quedat indicis de poblament estable en aquests llocs.

Sabem que aquestes terres foren habitades per la tribu ibèrica dels ausetans i més tard per romans dels quals se'n trobaren restes prop del monestir de Santa Maria del Coll, una ara votiva que està al museu diocesà de Vic.

Ja més endavant, les Guilleries esdevingueren una frontera natural entre els comtats d'Osona i de Girona, la qual cosa vol dir que van estar sotmeses als processos de repoblació i ocupació que es donaren al llarg del segle IX a Catalunya. Serà en temps del comte Guifré que es repoblarà aquesta zona, amb gent vinguda principalment del territori dels francs; d'aquí que el nostre poble tingui l'advocació d'un sant d'origen franc, Hilari de Poitiers, mort l'any 367. Més endavant se li afegirà el topònim de Ça Calm, que equival a planura, a calma.

Aquestes terres visqueren les actuacions de diferents senyors, majoritàriament sota el que es coneixerà com a terme del Castell de Solterra.

Sarcòfag de Ramon I de Gurb i Alamanda de Blanes a l'Església Parroquial

Escut dels Gurb

D'aquesta època medieval tampoc no en servem un patrimoni arquitectònic, però podia ser perquè els llinatges més importants tinguessin els llocs de residència en zones millor comunicades i poblades i també perquè no hi hagué un nucli important de població a la sagrera fins al segle XIV. Sí que, en canvi, es troben enormes masos com Villaret, les Serres, el Soler, Saleta, el Borrell, els Clopers, la Talleda, etc. que encara avui són testimoni d'un passat gran, i que ja existien el segle XIII.

Sant Hilari té, però, l'obra dels seus homes i dones, un estol de personatges que han esdevingut models de lluita per les llibertats del poble català en general i de la defensa de la terra en particular.

El primer document que parla de Sant Hilari és de l'any 919, quan ja hi ha un nucli de població a considerar i per tant aviat passarà a ser domini de les grans cases senyorials.

Sala i el seu fill Isarn són els primers que trobem documentats com a lloctinents i administradors del comte d'Osona i senyors dels termes de Sant Hilari, Osor i Joanet, que més tard formaran el domini del Castell de Solterra. Sala morirà el 970 i quan ho fa Isarn, el 984, els seus dominis són molt amplis i no es limiten al que avui podríem conèixer com a Guilleries. Isarn va morir sense descendència i això motivà que el terme de Solterra passés directament al domini dels comtes de Barcelona.

L'any 993 trobem que el comte de Barcelona, Ramon Borrell, en cedeix el domini a la seva esposa, la comtessa Ermessenda de Carcassona, que a la llarga posseirà Sant Hilari com a bé patrimonial propi i, per tant, tindrà el Castell de Solterra, domini que mantindrà fins el 1056.

Aquestes terres passaran després a ser enfeudades per diferents senyors, com els Montcada, posteriorment els Queralt, amb Bernat Guillem, també senyor del castell de Gurb de la Plana. Al 1240 són els Vilademnany i, finalment, cap al 1274 passen a la família dels Gurb, que anirà concentrant el domini de Solterra i de tot el terme de Sant Hilari,

on aixecaran el casal de la Rovira (vulgarment Castell de Mascarbó), com a centre del terme. Els Gurb no tardaran a tenir conflictes amb una altra poderosa família, els Cabrera, de qui passaran a ser vassalls.

L'any 1304 en Bernat II de Gurb actua com a senyor del poble de Sant Hilari i seran els seus descendents els que aniran configuran el creixement del nucli de Sant Hilari, lloc on tindran residència ben aviat, a la casa de can Rovira. En Bernat III de Gurb haurà de fer una sèrie de concessions de privilegis per aconseguir que hi hagi una expansió de la sagrera o nucli antic al voltant de la església.

A Sant Hilari, al segle XV es visqueren amb gran intensitat els conflictes dels remences, per les situacions que la propietat, l'ús i el règim de treball de la terra generaven. A Sant Hilari i Osor hi hagueren molts partidaris de la causa remença i en Verntallat era rebut amb simpatia. Sant Hilari, seguint el partit del seu senyor Bernat de Gurb, lluità contra Joan II. Fou un període de moltes lluites entre diferents bàndols. El capità de la muntanya d'Osona, Nicolau Prat, tenia Sant Hilari sota la seva jurisdicció. El país visqué moltes perturbacions fins arribar a la Sentència Arbitral de Guadalupe, l'any 1486.

El poble s'anà configurant al voltant de l'església i d'aquí en sortiran les petites places i els irregulars carrers que avui configuren el centre antic del poble, amb la casa de can Rovira com a element aglutinador.

Al segle XV els Gurb ja tenien una casa a la sagrera de Sant Hilari –Can Rovira– i seran els qui patrocinaran el creixement de la població, a través de privilegis.

El 1671 el rei Carles II crearà el títol de comte de Solterra a favor de Joan Sarriera i Descatllar, de Gurb i Rocabertí –emparentament Gurb-Sarriera– i aquests ja van a Girona i a Torroella, però amb el títol de Comte de Solterra.

L'estancament econòmic, les dificultats de tot tipus i la misèria, foren bona llavor per l'aparició del fenomen del bandolerisme, tot emparant-se en l'espessor dels boscos de les Guilleries. Ja a la segona meitat del segle XVI tenim actuacions del noble nyerro Carles Vilademany, però serà al segle XVII, amb la figura d'en Joan Sala "àlies Serralonga", per haver-se casat amb la pubilla d'aquest mas, que el bandolerisme tindrà més àmplia activitat en aquestes terres. En Serrallonga, pagès i bandoler, va ser fruit de la situació que es vivia en gran part de la Catalunya del moment i s'enfrontà amb una particular manera al poder central de Castella, representat per les tropes del virrei. Va morir el 1634, i amb ell sorgí un mite, magnificat pels escriptors romàntics del segle XIX.

Al cap de pocs anys de la seva mort s'inicià la Guerra dels Segadors, que suposà un enrenou per aquestes terres, amb gestes molt lloables en la lluita pels drets del poble català davant el centralisme dels Austries. Cal destacar el paper important que tingueren nuclis com Santa Coloma de Farners i Riudarenes, en aquest conflicte. Els francesos no foren millor que els castellans, ocuparen el territori, abusaren igual de la gent i d'aquí que sorgissin conflictes, com el protagonitzat per Dídac de Sarriera, senyor de Sant Hilari, Arbúcies i Osor, que va intentar recuperar la ciutat de Vic del domini francès. En fracassar, fou executat el 1652, junt amb el seu germà Miquel.

Hi haguren moltes incursions dels francesos sobre el territori català i més en les zones frontereres, d'aquí que hi hagués una permanent enemistat entre catalans i francesos. Al 1694, aquests ocupen Sant Hilari i al 1697 encara hi tenien un destacament. Com cal suposar, eren situacions gens agradables pels homes i les dones d'aquí, que els tenien com a intrusos. Aquí, en el tombant de segle, és on hem de situar la persona d'en Josep Moragues, pagès de Sant Hilari que de seguida es va veure imbuït en el conflicte contra els francesos, degut al seu parentiu amb la gent de la Plana de Vic. Quan ells eren a Sant Hilari, ja en va matar algun per la seva actitud de represàlia que havien adoptat contra la gent de la vila.

És en la Guerra de Successió quan en Josep Moragues té un paper destacat, ja que es convertí en un exemple de lluita

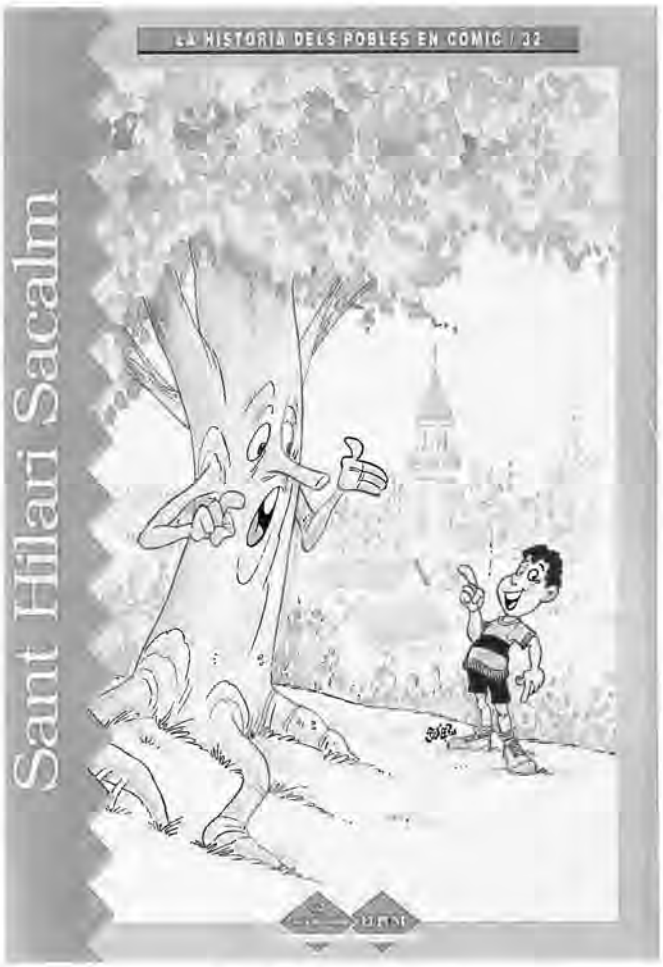

Portada còmic Sant Hilari

i estimació per una terra: Catalunya i les seves llibertats. La seva mort al 1715 és un símbol de l'esperit de rebelió d'unes terres i una gent davant l'opressió que en aquells moments exercien els borbons des de Madrid.

Més endavant, i quan els signes de recuperació de Catalunya eren més evidents, hi hagué el conflicte de la Guerra del Francès –Guerra de la Independència– on també Sant Hilari tingué un paper destacat, gràcies a la persona de Silvestre Saleta, que al 1809 aplegà a casa seva –el mas Saleta dels afores del poble– unes 1.200 persones que fugien de les tropes franceses a qui donà menjar i refugi. Com a represàlia, la seva casa fou saquejada sis vegades per les tropes franceses al mateix any i l'hereu del mas Saleta, va ser condecorat i designat Comissari de Guerra pel monarca espanyol.

Al llarg del segle XIX també les Guilleries foren lloc d'actuacions armades de diferent índole. Al 1822 el guerriller Mossèn Anton es constituí a Espinelves com a capità de gent armada i corregué tot el territori. Menció a part mereixen els esdeveniments de les Guerres Carlines, que tingueren ampli ressó per aquests indrets i s'hi succeïren molts enfrontaments armats. Sant Hilari mateix hagué de reforçar les seves entrades per a protegir-se, com ho desmotren plànols de l'època.

En els darrers segles, els homes de Sant Hilari, hagueren de participar i col·laborar en els diferents conflictes que sorgiren a nivell d'Estat, com poden ser Cuba i el Marroc.

Tampoc no s'escapa dels efectes de la Guerra Civil del 1936, amb les conseqüències de molts conegudes.

Finalment, i per no parlar sempre de guerres, podríem destacar quatre o cinc personatges que no tenen res a veure amb guerres i tots nascuts a Sant Hilari, com poden ser Francesc Rovira i Vilarubia, notari, que participà en l'Assemblea de Manresa de 1897 i fou un iniciador del catalanisme a l'Alt Empordà. Un altre seria l'Anton Busquets i Punset, lletraferit polifacètic que va escriure belles pàgines dins la història de la literatura catalana. Hi podríem posar també figures com en Frederic Culí o en Josep Ximeno, encara que aquest no fos hilarienc de naixença, que varen escriure pàgines importants de la nostra història del poble de Sant Hilari. Si deixem de banda els personatges de la vida hilarienca, hem de dir que el poble va patir un llarg estancament fins a les darreries del segle XVIII, en què es descobriren les propietats curatives de les aigües de les fonts Picants, i que es donaren a conèixer gràcies al doctor Josep Gravalosa. El canvi va ser molt important, perquè a partir d'aleshores, Sant Hilari, s'anà convertint en un centre d'estiueig de primer ordre. Però, no obstant, la transformació més radical es produí a partir de 1950, quan de la torneria artística es passà a la indústria de la "fusta cremada" i es provocà una vertadera "revolució industrial", amb totes les connotacions socials i econòmiques que el fet implica. L'explotació de les aigües minerals ha acabat de transformar el poble en l'important nucli industrial que és en aquests moments, a més de tenir un sector turístic en reconversió i un bon futur en àrees com els avets de Nadal o la fusta dels boscos.

Durant l'any 1995, Sant Hilari va superar els 5.000 habitants i es presta a emprendre la recta final dels noranta i el principi del segle vinent, amb l'optimisme que dóna el poder confiar en el treball, l'esforç i la tenacitat de la seva gent, que sempre ha marcat aquest racó de les Guilleries.

Àngel Serradesanferm i Valls

LA PESCA A SANT HILARI

ACTIVITATS DE TEMPORADA

Durant els mesos de juny, juliol i agost hem fet els tres concursos infantils de pesca de ciprínids. Aquests concursos ja fa cinc anys que els fem, amb la finalitat principal d'ensenyar la mainada a pescar.

Pel que fa als campionats de ciprínids de sèniors, que està celebrant la Societat de Pesca La Gorga al riu Ter i al pantà de Susqueda, quan ens trobem al setè concurs i en manquen dos per acabar el campionat, manté aquesta classificació:

1r	– Josep García	131.885 punts
2n	– Josep Masó	101.975 punts
3r	– Josep Molas	92.400 punts
4t	– Pere Osuna	82.145 punts
5è	– Àngel Colom	73.265 punts
6è	– David Montilla	72.065 punts
7è	– Joan Manuel Franco	70.465 punts
8è	– Lluís Garolera	69.205 punts
9è	– Enric García	64.285 punts
10è	– Joaquim Páez	59.995 punts

Aquest any volem fer un concurs de pesca de Festa Major al pantà de Susqueda el dia 25 d'agost. Serà un concurs obert a tothom i amb bons premis per als participants. Aquest tipus de concurs serà la primera vegada que es fa i esperem que surti bé per a poder-lo repetir altres anys.

Participants en el concurs de pesca de petits

LABORATORI ICTIOLÒGIC "PER LA RECUPERACIÓ DE LA TRUITA AUTÒCTONA DE LA ZONA"

El juliol de 1992 s'inaugurà la depuradora de Sant Hilari. Això obre les portes a la recuperació de la riera d'Osor. Abans de fer repoblacions, considerem que el més important és condicionar i preparar la riera. La primera cosa fou treure tota la brutícia de la riera: pots, plàstics, sabates, pneumàtics, rentadores, cotxes i un llarg etc. Després de treure tots els obstacles i netejar, s'esporgaren els arbres tombats i caiguts al mig del riu, que impedeixen la bona circulació de l'aigua. Era molt important deixar el llit del riu net, per la bona circulació de l'aigua, i per quan vinguessin les fortes pluges es poguessin treure els fangs contaminats, acumulats de tants anys. I, així, poder disposar d'un llit de riu límpid.

Quan vàrem tenir això enllestit, el proper pas va ser evitar l'ensorrament de la riera. Per això vàrem construir dues preses per a la retenció de sorra, una a la capçalera de Mas Quintà, que és un dels principals afluents de la riera d'Osor, i l'altre a la capçalera de la riera d'Osor, a l'altura de la font Picant.

Per aconseguir fer tot això hem trigat quatre anys, i ara considerem que la riera està en condicions de poder-hi introduir la truita autòctona de la nostra zona.

Tenim dos afluents de la riera d'Osor, Mas Quintà i el Soler, que tenen truites des de fa uns trenta-cinc anys, i són molt diferents de les de Bagà. Nosaltres les classifiquem per les seves vires de color, el seu comportament i els seus orígens. La de Mas Quintà, *Salmo trutta fario*, conca de la vertent mediterrània procedent del riu Segre. La del Soler, *Salmo trutta*, és molt semblant a la del sud d'Europa, i procedeix del sud de França. Tot i les seves repoblacions de piscifactoria, el furtivisme, la forta pressió de pesca i les sequeres, aquestes truites segueixen essent les espècies dominants. Però, el curiós és que en aquests dos afluents s'ha deixat de repoblar fa tres anys i s'ha produït un fenomen sorprenent, però no desconegut: la població de truita ha augmentat considerablement. Això només passa amb poblacions de truita salvatge: quan es paren les repoblacions de truites forasteres, es defensen multiplicant-se més, i això demostra que tenim excel·lents truites autòctones, de gran qualitat, i que estan perfectament aclimatades a la nostra zona de les Guilleries. Ara, un cop tenim la riera en condicions, és quan s'ha de fer la feina més delicada: la repoblació ben feta amb truita que visqui i es repobli ella sola, naturalment. Sols així podrem dir que el riu té vida.

La nostra idea és ajudar una mica el sistema de reproducció natural, que té moltes baixes i a través d'un laboratori fer la cria d'aquesta truita. Hem de tenir present que aquesta truita no menja pinso, com fa la de piscifactoria, i que l'aleví s'ha de posar al riu perquè visqui. Si es té en captivitat, en no menjar pinso, es mor. Per això la nostra intenció és, a l'època de fresa, anar al riu, desovar-les i fecundar els ous, després portar-les al laboratori i tenir-los en incubació unes tres setmanes, fins que estiguin a punt de néixer. Després, a través de les caixes Vibert distribuir-los pels petits torrents que baixen a la riera i deixar que hi puguin néixer directament. Amb això assegurem un 95% de la producció, perquè evitem els depredadors durant molt de temps i, també, qualsevol crescuda brusca del riu a causa d'alguna tempesta. Es calcula que d'una fresa natural se salva un 20% de la producció, això anant molt bé.

Per desgràcia, avui dia estan en perill d'extinció moltes espècies de la nostra fauna, i nosaltres, com a Societat Conservacionista, som conscients que si no s'actua correctament pot passar el mateix amb la nostra truita autòctona de la zona de les Guilleries.

Josep Danés Bosch

Indret on s'ubica el laboratori ictiològic

1947-1996, CINQUANTA HOMENATGES ALS AVIS

Festa dels Vells de l'any 1955

El 25 de maig de 1947 se celebrava al nostre poble el primer acte d'homenatge a la vellesa.

Enguany s'ha celebrat el 50è homenatge als avis i àvies del poble, i com que no s'ha rebut cap escrit i l'efemèride s'ho mereix, hem recollit part d'un treball publicat al butlletí núm. 37 del Col·legi Sant Josep, del mes de juny passat.

Aquests actes, organitzats i patrocinats per "la Caixa", s'han anat realitzant arreu de Catalunya a partir del primer homenatge, que tingué lloc a Sant Sadurní d'Anoia el 1915.

A Sant Hilari, un any abans, el 7 d'agost de 1946, es constituïa el PATRONAT LOCAL DE LA VELLESA, format per l'alcalde, el rector, el jutge i els presidents de diferents entitats. D'ara endavant, Caixa i Patronat en seran els impulsors i els organitzadors.

La Festa d'Homenatge constava d'un acte religiós i d'un acte cívic. Els ancians es concentraven a l'església parroquial. Hi arribaven de bracet d'acompanyants femenines i, després d'un ofici solemne, s'instal·laven a la plaça de l'Església on, sota la "mirada atenta del general Franco", la fotografia del qual presidí durant força temps la festa, tenia lloc l'acte cívic.

A raig de sol unes vegades, o aguantant la frescor del maig, d'altres, començava una desfilada d'oradors i petits intèrprets que enaltien la figura de l'avi com a "patriarca espiritual de la família".

Ens consta que a la festa del primer Homenatge hi assistiren un total de 73 ancians. L'àpat tingué lloc a l'Hotel Ripoll, al mòdic preu de 26 pessetes, els padrins i les padrines gaudiren d'uns excel·lents entremesos, arròs a la cassola, lluç amb salsa i bones postres (taronja amb sucre, plàtan i "tornemi" de Ca l'Enric). No hi faltaren el cafè, la fària i una teula de xocolata, obsequi del Governador Civil.

El 16 de maig de 1948, durant el segon acte d'Homenatge, s'estrenà "L'Himne als vells de Sant Hilari", amb lletra de mossèn Francesc Carbó i música d'en Josep Clopés (en "Pepet de Saleta").

Pel que es pot observar a les fotografies, el dia de l'homenatge constituïa una vertadera festa per al poble. Els vells –amb gorra els avis i mantellina les àvies– es vestien de festa major. Les acompanyants es cobrien els cabells amb mantellines blanques, de festa, i portaven un ram de flors escollides.

LA FESTA, ARA

Des de la creació del Casal, els avis homenatjats s'hi recullen i concentren i la simpàtica comitiva dels Gegants i Caparruts els acompanyen a l'església per oir l'ofici solemne.

Un cop acabada la cerimònia, i sense haver-se de moure del recinte, té lloc l'acte cívic al mateix temple. D'uns anys cap aquí, una entitat del poble té cura de la presentació de l'acte. Els Petits Cantaires i els Nois Alegres vesteixen amb música de colors aquest dia inoblidable. Nois i noies d'ambdues escoles parlen, fent ús de tòpics literaris, de l'amor als vells, del respecte dels néts i de mil conceptes, molts cops oblidats, que ressusciten aquest dia.

Aquest any s'han homenatjat 12 avis que tenen més de 90 anys i una àvia que en té més de 100. L'Ajuntament els oferí un obsequi i, tots junts, parlaren de les excel·lències d'una vida llarga i d'unes experiències inesborrables.

EN JOSEP Ma. VILÀ

Però res de tot això que hem recordat no hauria estat possible sense la presència d'un home que any rera any, ha vetllat i ha lluitat per a què la festa es dugués a terme. Una festa que, sense interrupció, s'ha anat celebrant al llarg de 50 anys de pau, després d'una guerra que ens dugué a la pitjor de les misèries, 50 anys transcorreguts a cavall de la dictadura i la democràcia, 50 anys de penúries i de clarors.

Durant tot aquest temps hem pogut escoltar les paraules d'en Josep Ma. Vila quan obren l'acte cívic. A l'home jove de l'any 1947 se li han tornat els cabell blancs i el pas lent, però no per això ha deixat de banda la seva tasca i, gràcies a ell, la jovenalla de llavors podrà gaudir, aquest 1996, d'una altra festa grossa, la dels 50 anys.

Tots coneixem en Josep Ma. Si cerqueu una persona més discreta, honrada i constant, no sé si la trobareu. En Vila ja formà part d'aquell 1r Patronat Local de la Vellesa, fundat l'any 1946. En les fotografies no apareix mai en primer pla, i és que la gent que treballa no vol ser mai protagonista.

El seu treball silenciós, però constant i eficaç, ens duu fins aquest 1996, any de les XXVI Olimpíades, Any Internacional de la Família, per a què tots plegats, vells i joves, apreciem la figura de l'avi i de l'àvia com aquells que un altre dia nosaltres podrem arribar a ser.

En Josep Ma., ara ja gran, va deixant pas a altres persones en l'organització de la festa, però si l'hem de menester, només hem de donar un parell de cops a la porta del despatx del Casal cada tarda, i un home i un somriure ens atendran.

A SANT HILARI HI HA UNIVERSITAT

Si un dels grans reptes de Sant Hilari ha estat el millorament de les comunicacions per tal de fer més àgil la relació entre el cap i el casal de les Guilleries i els altres nuclis importants d'activitat i, és clar, de decisió del país (Girona, Barcelona), no té dubte que la posada en servei del dit Eix Transversal ha estat un fet transcendent per a la població. Canvia una dinàmica i posa a disposició de tothom, hilariencs i visitants, un element fàcil i modern d'intercanvi i de connexió mútua. Certament, l'impacte d'aquesta infrastructura sobre el paisatge privilegiat de les Guilleries –i fins ara reservat als pocs que s'hi endinsaven a peu o pels revolts, carregats de paciència– és quelcom ambivalent i que cal estudiar amb cura. Esperem que els avantatges inqüestionables a què ens referíem suara facin de contrapès segur dels eventuals factors negatius d'aquest impacte, i sobretot que no s'abaixi la consciència ambiental entre la gent i els gestors del diner públic.

Dit això, cal fer constar també que Sant Hilari, que ja de sempre ha tingut un dinamisme i una activitat assenyalada en el camp de la cultura, ha fet esforços en els darrers temps per tal de millorar i ampliar els serveis culturals i els espais destinats a aquests serveis. La Casa de Cultura n'és el testimoni més visible; però no vull ni puc deixar d'esmentar la dimensió internacional i de gran qualitat que hi té el Festival de Música, poso per cas, o encara l'empenta que les activitats solidàries hi tenen a favor del Tercer Món (sobretot Ruanda). Tot plegat –i només són exemples– posa ben alt el llistó de la vida associativa, cultural i social, un aspecte de la vida dels pobles i ciutats en què sempre es pot millorar, és clar, no s'arriba mai al final. Però, Déu n'hi do!

Ara bé, tot i aquesta efervescència cultural i social, tot i els esforços realitzats i els projectes de futur que es van preveient i suggerint des de diverses bandes, ningú no creuria que ara, de sobte, Sant Hilari hagués de tenir universitat. Que algun dels antics casals recuperats de la vila o de les àmplies zones dels afores hagin d'encabir facultats universitàries és una idea que faria somriure d'incredulitat qualsevol que la sentís. Doncs bé, és cert. Sant Hilari té universitat. Una universitat oberta. Sense distàncies.

LA UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA

Em refereixo a la UOC, la Universitat Oberta de Catalunya. Un model diferent d'Universitat, fins i tot d'universitat no presencial, basat en la interconnexió del professorat i l'alumnat a través d'una xarxa informàtica, l'anomenat *Campus Virtual*. Hom pot moure's per aquest campus com ho faria per qualsevol altre campus universitari, però aquest té la particularitat que abraça tot Catalunya i que pots moure-t'hi a qualsevol hora del dia o de la nit: el teu interlocutor rebrà el teu missatge quan es posi a treballar, és a dir, en les millors condicions possibles per interpretar i respondre el teu encàrrec o la teva sol·licitud. Són els avantatges cada cop més extensos del correu electrònic.

Així doncs, els estudiants inscrits a la UOC, de qualsevol població o comarca que siguin, un cop disposen de l'utillatge informàtic recomanat, poden iniciar els seus estudis en un nou ambient, que no exclou la trobada directa entre alumnes i professors (hi ha trobades presencials a l'inici i a la fi de cada semestre i hom disposa de Centres de Suport territorials a Salt, Manresa, Reus i Barcelona), però està pensat per funcionar al màxim rendiment des de casa mateix. El professorat consultor atén l'alumnat (les consultes, dubtes, peticions...) i l'alumnat segueix un procés d'autoaprenentatge sobre la base d'uns materials escrits, en suport paper, i uns altres de multimèdia (vídeo, CD-ROM), i amb el guiatge del professorat i dels tutors.

De moment, la UOC ofereix els estudis d'Empresarials i el segon cicle de Psicopedagogia, iniciats el curs passat, i els estudis de Dret i d'Humanitats, que es posen en marxa aquest setembre-octubre. Els grups pilots inscrits aquest any en aquests nous estudis seran un estímul per avaluar el funcionament de tot plegat i fer-ne l'oportuna revisió, a fi que l'element d'innovació tecnològica i pedagògica que la UOC ha significat en el panorama educatiu català es mantingui en un procés de millorament constant.

L'ambició i el contingut del projecte/realitat de la UOC, que se situa en aquest terreny capdavanter en l'ús de les tecnologies que el nostre temps ens posa a l'abast, es perfila també com un factor de reequilibri territorial de Catalunya, en el teixit social i cultural de la qual la UOC està fermament arrelada. És més, la UOC, el seu professorat i els seus tècnics, a més de fer una aportació significativa i sostinguda al desenvolupament d'aquest model d'ensenyament-aprenentatge, que ja funciona en formes diverses a molts llocs d'Europa, aspira a introduir en la xarxa Internet un bon gruix de continguts i d'informació originada entre nosaltres i, doncs, amb mentalitat catalana, mediterrània i europea, que contraresti l'àmplia presència majoritària d'origen americà i anglosaxó que ara hi ha. El repte és més gran, és cert, però té al seu favor la il·lusió que desvetlla en els que hi són implicats.

UNA MICA D'HISTÒRIA

L'interès de Catalunya i de les institucions catalanes, sempre que hem pogut disposar d'una forma o altra d'autogovern, per l'extensió de l'ensenyament superior i tècnic a les capes socials que hi tenien un accés difícil no és pas una cosa d'ara. L'any 1916 la Mancomunitat ja va crear l'Extensió d'Ensenyament Tècnic per tal de formar especialistes que eren necessaris per a la nostra indústria en creixement. Atesa la manca de competències en l'àmbit educatiu general, la Mancomunitat va maldar per promoure la formació tècnica (Escola del Treball, Escola d'Agricultura, de Bibliotecàries) amb la Diputació de Barcelona. La formació en l'Extensió d'Ensenyament Tècnic es feia a través de correu amb uns "Quaderns impresos" i uns "Fulls de consulta", exercicis i qüestionaris d'avaluació. Hom comptà de primer amb pocs alumnes, però la tasca fou, també llavors, pionera i s'editaren importants textos científics.

L'any 1924, ja en plena dictadura de Primo de Rivera, i per diverses causes, aquests estudis foren suprimits, per bé que alguns professors els prosseguiren a l'entitat privada *Polytechnicum Postal*. És en aquesta etapa que hom inicia els cursos de català per correspondència, fet que va fer créixer molt significativament el nombre d'alumnes, que als anys trenta adquiriria un caràcter massiu. La Generalitat republicana va restablir l'Extensió Oficialment, però tot i l'èxit assolit (augment d'inscripcions per al certificat obligatori de català dels mestres, cursos tècnics, cursos per a secretaris municipals i funcionaris,...) la cosa es veié afectada per l'ambient bèl·lic a partir del 1936 (encariment, mobilització). El 1939, amb l'ocupació militar de Catalunya, començà el procés de castellanització d'aquest servei.

En definitiva, doncs, la Catalunya autònoma dels anys 1920 i 1930 ja va tenir una preocupació per fer arribar els estudis superiors o tècnics a àmplies capes socials. La UOC és l'esforç mateix sotmès a la necessària actualització i ofert a tota la societat. Des de Sant Hilari, doncs, o des de qualsevol indret de Catalunya, tingueu l'edat que tingueu i les facilitats més o menys grans de temps i de mobilitat, ara podeu tenir estudis universitaris. La formació constant que demana la societat actual és al vostre abast. La UOC ho fa possible.

Narcís Figueras Capdevila
Estudis d'Humanitats, UOC

TOTS DIFERENTS, TOTS IGUALS

Anar a l'escola per aprendre.
Per aprendre a llegir i escriure. Per aprendre a comptar. Per aprendre coses del nostre país. Per aprendre del que varen fer els que van viure abans que nosaltres. Per a ser responsables i autors actius del nostre propi procés d'aprenentatge. Per a saber escollir entre l'allau d'informació al que tenim accés en les modernes societats. Per a què les noves tecnologies siguin una eina al nostre servei (i no a la inversa).

Tot i ser aquestes, funcions molt importants de l'escola, n'hi ha una altra que ho és molt més: l'escola com a context on es produeix una part considerable del procés de socialització dels infants, del procés d'esdevenir ésser socials.

Aprendre que el company que està dret veu el sostre del cotxe i que jo que estic ajupida en veig les rodes, però que tots dos estem mirant el mateix vehicle. Que quan juguem a la gallineta cega, per més que li senyali amb el dit, no estic ajudant el company que va amb els ulls tapats. Que quan en Marc diu "el pare m'ha donat aquests caramels", vol dir el *seu* pare i no el *meu*. Que si esgarrapo un nen o una nena a mi no em fa mal però a ell o a ella, sí.

Aquestes qüestions que ens poden semblar tan òbvies des d'una perspectiva d'adult, constitueixen una de les primeres fases del procés de socialització.

També dintre d'aquest procés rebem els valors i normes de comportament propis de la nostra cultura, distingir allò que està ben fet i ben dit d'allò que no. Però, donada la diversitat cultural que caracteritza les societats industrialitzades, de la que l'escola n'és i n'ha de ser una mostra (per això està sostinguda amb fons públics), el nen i la nena troben d'altres maneres de creure i comportar-se que no són iguals a les de casa, i aprenen a tenir-les en compte i respectar-les. Hi ha un company que no porta caramels pel seu aniversari perquè a casa seva no celebren aquesta data, però no perquè sigui un "garrepa" o un mal amic... Que a la meva amiga li han pintat les mans amb henna perquè és el ramadan i que si vull convidar-la a berenar hauré de procurar de fer alguns entrepans que no continguin embotit. Que a tercer hi ha nens que fan la comunió i d'altresque no, ja que aquesta és una opció religiosa de les famílies i no una obligació.

Probablement qui de petit ha crescut en el respecte i la tolerància per la diversitat cultural, de gran defugirà postures racistes i xenòfobes.

I si parlem de respecte i tolerància per les maneres de fer i de pensar, el mateix podríem dir per les capacitats personals. Sense cap dubte, el fet de conviure amb nens "diferents", és a dir, que pateixen alguna discapacitat física i/o intel·lectual, ens ha ajudat a ser més respectuosos i tolerants els uns amb els altres. Cada membre d'un grup sap determinades coses i en desconeix d'altres. Hi ha qui és molt bo en atletisme, l'altre sobresurt en matemàtiques, a ella se li dóna bé pintar...

També som diferents pel que fa a la manera com aprenem. Un mateix concepte hi ha qui l'entén llegint, l'altre el comprèn millor a través de gràfics o bé d'esquemes, d'altres ho fan després d'haver manipulat materials, hi ha qui l'interioritza després d'haver-lo vivenciat. Si permetem als infants compartir aquestes diferents maneres d'aprendre, i en definitiva d'entendre el món en què viuen, el resultat serà un enriquiment mutu i aprendrem els uns dels altres. **Quan més diversa sigui l'aula, més possibilitats hi haurà d'aprendre.**

L'escola no pot socialitzar els infants per a una societat utòpica, que tampoc existeix, però sí pot intentar anar una mica més enllà de la que tenim i oferir models per a què els futurs ciutadans siguin una mica millors.

La feina de mestre/a, sense aquest xic d'idealisme, no tindria sentit. Nosaltres volem treballar en **una escola de tots i per a tots.**

Quan veiem que es formen grups de joc sense tenir en compte el color de la pell, la religió ni la llengua. Quan observem com un parell de nens dels més petits donen la mà a un company que té dificultats motrius, per ajudar-lo a desplaçar-se pel pati. Quan tot el grup participa en la representació teatral, ajudant-se mútuament, orgullosos de la tasca conjunta. Quan els companys són els primers que valoren i encoratgen els progressos dels nens amb més dificultats d'aprenentatge. Quan observem aquestes petites coses, ens agradaria pensar que quelcom hi hem tingut a veure, pensa **que l'escola ha contribuït a una societat una mica més respectuosa i tolerant.**

Núria i Enriqueta
Mestres del CEIP Guilleries

Saló del Còmic a l'estació de França

Al Moll

COLÒNIES A CIUTAT

Les colònies escolars afavoreixen les relacions entre els nens i les nenes, l'ambient de grup, l'autonomia personal i, a l'hora, són una eina pedagògica especialment idònia per al coneixement del medi social i natural.

Enguany els alumnes del CEIP Guilleries de Sant Hilari han participat en colònies de diferents tipus. L'objectiu de l'estada a Can Solà dels alumnes d'Educació Infantil ha estat el millor coneixement d'animals de granja. Els de Cicle Inicial han descobert les peculiaritats del món marí durant la seva estada a La Garbinada, prop de l'Estartit. Els de 5è i 6è han treballat al camp d'aprenentatge del Delta de l'Ebre. Els de 7è han fet la ruta del Císter. Els més grans han passejat pel nord d'Itàlia. I, ara, us voldríem parlar amb una mica més de detall de les colònies dels de tercer i quart, potser les més novedoses de totes.

Aquest curs, amb els nens i nenes del Cicle Mitjà hem volgut fer unes colònies diferents. En viure tot l'any a muntanya hem pensat que no estaria gens malament de conèixer la ciutat. Hem preparat les motxilles, hem agafat l'autocar i cap a Barcelona falta gent!

Hem passat tres dies instal·lats a l'alberg Verge de Montserrat i hem visitat: L'Aquàrium, el Port Vell, el Museu Marítim, el Barri Gòtic, l'Ajuntament, la Barcelona modernista (Eixample, Pedrera, Casa Batlló, Parc Güell i Sagrada Família) i també el Poble Espanyol.

Ens hem divertit molt, hem conegut força el medi urbà (hem utilitzat els transports públics: metro, autobús i hem visitat l'estació de França). Hem anotat les nostres experiències i els aprenentatges en un dossier del treball.

Davant la Catedral

Equip de mestres del Cicle Mitjà del CEIP Guilleries

FINS SEMPRE, CARLES

Diu que te'n vas, diu que emprens un llarg i enigmàtic camí, estrany encara pels que som aquí. Amb tu se'n va el mestre, l'amic... l'home que tant ens ha ensenyat. El record d'aquelles tardes en què a través de les teves experiències, aconseguies de transmetre'ns tot el positiu, per a què en traiéssim profit; això queda en nosaltres, ja que TU ja has passat a formar part de la nostra vida quotidiana; SERÀS per a nosaltres un exemple a seguir.

Sí, és cert, això és un comiat, però no definitiu, ja que encara que et diem adéu, mai no te n'aniràs del tot. Mentre el teu record resti i segueixi quedant eternament en algun racó de tots els qui hem tingut la sort de conèixer l'home que ens ha guiat per escollir una vida millor.

Olívia Carreras i tots els alumnes de 8è d'EGB

El "Mestre" i els seus alumnes

CARLES DE VICENTE I GUERRA: UN MESTRE, UN AMIC

Cada dia, mig quart abans de les nou del matí, en Carles i la Fina arriben al col·legi, al seu col·legi. Fa uns quants anys, força anys, molts anys que es repeteix aquest fet. Ells dos són els mestres més antics al centre. Tots dos van fumant una cigarreta camí de l'escola mentre mantenen, enriolats, una conversa...

A la seva Uceda natal en Carles de Vicente i Guerra va descobrir el gust dolç-i-amarg de la vida. La dolçor de sentir-se estimat i acollit per la seva família i l'amargor de perdre molt aviat, massa aviat, la seva mare. No en va, en Carles sempre ha tingut un tarannà escèptic, realista, amb certa propensió al pessimisme, si les circumstàncies ho permetien. Sempre, però, amb una absoluta discreció formal.

A Sigüenza hi va anar a estudiar. Hi va fer la carrera de Magisteri. Hi va fer molts amics. Crec que hi va descobrir l'amistat. Conversador incansable i agut observador, en Carles aprofita totes les vivències personals dia a dia. Sap que el temps té sentit si el deixes passar en companyia, amb els amics. Les persones sempre han estat en la primera posició de la seva escala de valors. Donar i rebre. Parlar i escoltar. Estimar i sentir-se estimat.

Després d'aprovar les oposicions de Magisteri va triar Catalunya. O potser Catalunya el va triar a ell. El Prat, Cornellà de Llobregat: dues escoles immenses van ser els seus primers destins. I el seu destí definitiu: la Fina. Separats un any per les anades i tornades a Sant Hilari del seu Morris 1300, van començar els dos plegats la seva vida al poble, al nostre poble i a la seva escola.

Aquells eren temps de reforma educativa, com ara. Eren uns temps en els que Sant Hilari es feia un poble gran. En Carles, a més de la seva jornada de classe a l'EGB feia classes a una nova i incipient secció de formació professional, la torna per Sant Hilari d'uns estranys avatars polítics. Fou aleshores quan en Carles Vicente es va guanyar la reputació de mestre exigent i eficaç. Opinió compartida pel professorat de l'Institut d'Arbúcies respecte a la formació dels alumnes que havien passat per les seves classes al Col·legi Públic.

Després de retirar-se el senyor Reixach de mestre i director del Col·legi Públic, en Carles agafà discretametn la direcció durant tres anys. A partir d'aleshores va compartir la docència amb les tasques de secretari del col·legi. Vam tenir ocasió de conèixer-nos bé. Vaig

Carles de Vicente i Guerra

poder comptar sempre amb la seva amistat personal i el seu suport incondicional en la gestió del col·legi. En aquest temps vaig descobrir de quina manera l'indignaven les injustícies. No suportava ni martingales, ni "xanxullos", ni "componendes". Davant d'elles deixava de banda la seva discreció i esgrimia amb habilitat la seva paraula esmolada i la seva precisa memòria.

Cada estiu acostumava a viatjar a Uceda, a retrobar els seus amics de la infància. Aquest estiu han estat ells qui han vingut a retrobar-lo. Tots hem vingut a Sant Hilari a acompanyar en Carles en el seu definitiu viatge d'estiu. En Carles sempre ha sabut gaudir del pas del temps. No el preocupaven massa les eventualitats si disposava de temps. Temps que, per ell, ha esdevingut infinit.

Als nostres cors, Carles, ens queda el teu estiu de temps lent, de repòs, d'ironia, de mitja rialleta per sota el bigoti. T'he de recordar, però, tal com et va dir el teu bon amic Xavi l'octubre de l'any passsat: "No calia ferla tan sonada per tenir vacances".

Et trobarem a faltar, amic Carles.

Ricard Madrià i tots els companys i amics del C.P. Guilleries

AULA D'ART

Passar-ho bé és el primer objectiu que tenim a l'Aula d'Art, però no es tracta de muntar un gran sarau, sinó fent totes aquelles coses que hem vingut a fer en aquests cursets artístics.

El curs ha passat molt ràpid. Va començar a principis d'octubre i va acabar pel juny amb l'exposició dels treballs de final de curs. En aquesta exposició, els alumnes de l'Aula d'Art van presentar quantitat d'obres de tots els gustos i amb tota classe de tècniques.

Els monitors pensem que res d'això hauria estat possible sense haver comptat amb el suport que hem rebut, un any més, per part dels pares i dels alumnes, els quals, junt amb l'Ajuntament, ens han ajudat en tot el que feia falta. També hem d'afegir que els alumnes han treballat de valent.

És per això que creiem que la millor targeta de presentació que es pot donar amb aquestes línies és l'exposició.

En el curs 1995-96 hem comptat amb el meu company, Joan Escolà, com a monitor, i jo mateix, Joan Mir. També hem tingut l'ajuda ocasional d'altres persones: la Montse Brugarola, en Pere Fauria i, darrerament, en Marc Andreu.

En aquests cursos s'ha treballat molt el tema del color, en la seva part tècnica i pràctica. Els alumnes, tot i la durada del tema en qüestió, han tingut una actitud positiva i l'han comprès perfectament.

En els cursos dedicats als més petits s'ha treballat moltíssim i han proliferat les sorpreses. Cada dia que passava apareixien davant dels nostres ulls, obres que podien haver estat firmades pels grans mestres de la pintura. Així, aquest grup ha treballat sobretot amb acríl·lics i també amb ceres i pastels.

Els temes han estat lliures, flors, natura morta, autoretrat...

Ja al segon cicle, que abasta els nois i noies de deu anys per amunt, s'han treballat les tècniques a l'oli amb diferents modalitats: treballar amb gruix amb pinzell o espàtula, i amb el pigment aclarit amb esponja i pinzell. També altres tècniques com aquarel·les, pastels, carbonet, tècniques mixtes...

Els temes "Somnio" i "Me'n vaig d'excursió" han estat el pròleg, anant després al bodegó, flors al natural i inventades, vinyetes de tres... En la part del dibuix al carbonet s'han dibuixat escultures... La part de manipulació ha estat representada pels col·lages de paper i retalls, i també de fusta. També hem fet construccions amb cartolina formant escultures. A més, en aquest curs hem començat amb tècniques de reciclatge, com a novetat.

Fins aquí han estat les classes dels petits, les quals s'han desenvolupat amb un bon clima i amb moltes ganes per part de tots. En acabar amb aquestes classes i a partir de 2/4 de 8, comencen les classes per als adults, que duren fins a les 9 del vespre, aproximadament. Direm que toca una altra música, o que sentim una mica més la música. Sigui com sigui, tant les primeres hores com les de després, tenen la seva cosa particular.

Els monitors solem tenir pensat el tema que comentarem amb l'adult i després de parlar-ne, procedim a la pràctica. L'adult, amb l'ajuda del professor, farà la composició quan el tema escollit es tracti d'un bodegó. Si es tracta d'altres temes, figures anatòmiques, flors, nadales, reproduccions, paisatges, etc., es farà el necessari per donar-li una bona base, depenent de l'experiència de l'alumne. A més de tot això, els alumnes han fet un gran mural.

Les tècniques emprades han estat: l'oli, aquarel·la, pastels, carbonet i tècniques mixtes.

Del curs dels grans hem d'agrair la seva col·laboració en tot allò que ha dut a terme l'Aula d'Art.

Pel curs que ve, els alumnes que segueixin, que són la majoria, comptaran amb una segona part del nivell que hagin fet. Això vol dir que faran coses diferents dels nous alumnes. Les novetats estaran especificades en un butlletí informatiu que es repartirà abans de començar el curs.

I ja per acabar, només resta desitjar-vos que ens tornem a trobar ben aviat, amb tantes o més ganes, i que l'Aula d'Art sigui cada dia millor per a tothom, fent que ens puguem sentir orgullosos del nostre poble.

En nom meu i del meu company, us desitgem unes bones vacances i una bona Festa Major.

Joan Mir

Alumnes de l'Aula d'Art i en Joan Mir

QUI SOM ELS ESCOLTES?

Hola! Molt bona Festa Major!
Som l'Agrupament Escolta "Als Quatre Vents" i volem aprofitar la magnífica oportunitat que se'ns presenta de dirigir-nos a tots vosaltres mitjançant aquest programa.

Segurament que d'alguna manera o altra, heu sentit a parlar de nosaltres: alguns més, alguns poc, alguns gens... Per a tots, ens ha semblat oportú de fer sentir la nostra veu, si més no per mantenir-nos fidels a un dels objectius prioritaris que ens vàrem marcar el curs passat: *"Tenir més presència en la vida del nostre poble, comarca, etc., per tal d'aconseguir fruits de cara endins i enfora, tot mostrant el nostre estil de vida, donant a conèixer la nostra proposta de valors".*

Us proposem de començar amb una pregunta:
Què us suggereix la paraula "escolta"?

Potser, ara, estareu imaginant-vos uns marrecs que passen en "fila índia" i amb un fulard al coll; potser us haureu recordat de colònies o de campaments, o potser, d'uns excursionistes gairebé uniformats en el seu vestir.

El nostre missatge és la convicció ferma que el Moviment Escolta va més enllà de ser una proposta educativa en el temps de lleure; pensem que és un *estil de vida* que permet fer sorgir el millor de tothom, aprenent a treballar en equip i esdevenint persones compromeses. Volem ajudar a desenvolupar persones amb criteris propis, que visquin i actuïn conseqüentment amb els seus principis i no de cara a la façana; cal ser coherent, vivint els principis dia a dia, fent-los senzills.

"Venim de lluny, de molt lluny. En l'espai i en el temps.
Però el camí recorregut
no ha de comportar un llast,
sinó que és el bagatge imprescindible
per viure de ple i continuar avançant.
Hi posem empenta,
per poder continuar el camí, tocant més
de peus a terra, però mirant més amunt i
més enllà.
Som conscients que ho hem de fer
mitjançant l'acció, que programem amb els
nois i noies i que revisem amb ells.
Hi posem empenta,
perquè volem dir-hi la nostra, en diàleg
amb tothom:
sabem que sempre podem aprendre, i
alguna cosa podem aportar.
Som conscients que tenim una missió, que
tenim un paper crític a jugar, a l'Agrupament i
a fora, amb criteri... i que el criteri neix de
tenir els ulls oberts, de saber escoltar...
d'obrir-se.
Hi posem empenta,
perquè necessitem paraules que creïn,
perquè ens calen fets que parlin.

Són això només paraules? Sabrem traduir-ho a fets concrets? Aquest és el gran repte que l'Equip d'Adults de l'Agrupament volem encarar per al curs proper. Us avancem ja que serà un curs molt especial: l'afrontem amb la il·lusió de celebrar els 15 anys del nostre Agrupament i també amb l'empenta i convicció de que ens cal créixer ferms i forts.

És per això que demanem la col·laboració de tots i de tothom. Reconeixem les nostres mancances; són les que, rectificant-les, ens esperonen a tirar endavant, i a obrir nous horitzons. Tanmateix, no voldríem de cap manera, defraudar la confiança que dipositeu en nosaltres quan ens confieu una petita part de l'educació dels vostres fills.

Només ens resta animar-vos de valent a conèixer i a participar d'una manera activa en el nostre Agrupament. Entre tots ho farem tot!

Moltes gràcies!

Agrupament Escolta "Als Quatre Vents"

Colònies de l'agrupament escolta "Als Quatre vents"

LLAR INFANTIL LES CENT FONTS
"INTERCULTURALITAT ENTRE ADULTS I INFANTS"

Quan parlem d'interculturalitat, ens pot fer pensar que és necessari la trobada de dues ètnies perquè tingui lloc.

No cal que dues ètnies es trobin perquè apareguin fenòmens d'interculturalitat. La convivència de dues cultures i mentalitats diferents ja la veiem dins de les nostres institucions familiars i educatives: la dels adults i la dels infants. L'equip educatiu de la Llar Infantil vol aportar alguns exemples de com dues cultures o mentalitats diferents conviuen dins les mateixes estructures familiars o educatives.

• Els adults preveuen activitats motrius al jardí. Els nens, en canvi, se les inventen per tot arreu.

• Els adults programen activitats al jardí de "motricitat ampla". Els nens hi fan també activitats tranquil·les de "motricitat fina".

• Els adults posen un banc a la plaça, al carrer, al jardí per seure i descansar. Els nens s'enfilen al respatller i el fan servir de cavall.

Els petits fan el seu particular ús del banc

• Els adults utilitzen les cortines per enfosquir l'habitació en el moment de dormir i també per fer bonic. Els nens s'hi amaguen al darrere per jugar a fet i amagar.

Amb les galledes per barret

• Els adults preveuen pintar en un lloc expressament preparat. Els nens i les nenes pinten de bon grat fins i tot a terre amb un pal.

• Els adults fan servir la galleda per posar-hi aigua i netejar. Els nens la fan servir de barret.

• Els adults fan servir la reixa per mantenir controlats els nens dins d'un territori. Els nens utilitzen la reixa per establir contactes amb el món exterior.

• Els adults disposen els llits per a que hi dormin els nens. Els nens els usen també per fer dormir una nina, per seure-hi, per reunir-s'hi en comitè...

• Els adults fan servir la cadira per asseure-s'hi. Els nens la fan servir de tren i fins i tot les potes de la cadira es converteixen en els comandaments d'una excavadora...

Tota la classe va amb un tren de cadires...

Hem expressat alguns exemples, i n'hi hauria molts més.

Es dóna per descomptat que un dels deures dels adults és conduir els nens, a poc a poc, cap a una "culturalització", és a dir, a un coneixement creixent dels esquemes culturals dels adults. Però el fet contrari ja no és tan clar: els infants tenen una relació amb la realitat que és rica, fresca i intel·ligent, la qual cosa pot servir d'estímul constant per als adults. Si hi manca un principi d'interculturalitat, els pares i educadors correm el risc de quedar atrapats dins la nostra pròpia cultura. Els adults tenim el perill de mirar de cua d'ull la cultura dels infants.

Com a adults hem d'esforçar-nos per superar la nostra etnocentricitat, per conèixer, acollir i reelaborar la cultura dels infants. Així, a més d'esdevenir-ne bons interlocutors, la feina pot resultar més divertida.

La interculturalitat entre adults i infants ajuda uns a créixer i, a l'inrevés, ajuda els altres a romandre joves.

La interculturalitat pot constituir, per als adults, una font de renovació i de recàrrega permanent i no oblidem mai que "El món dels infants és ric".

L'equip educatiu de la
Llar Infantil Les Cent Fonts

POESIA DEDICADA A UN AVET DE SANT HILARI

Inalterable, esponerós, magnífic,
amb verd mantell teixit de filigrana.
Penjat dels amples braços d'àngel-arbre,
ofereixes repòs quan regalima
el sol branques avall i l'ombra dolça
jeu suaument damunt l'herba menuda.

I, fet i fet, ho haurem de reconèixer,
ho sabem tots prou bé, cerquem refugi
quan la vida tremola enfredolida,
quan la petita pàtria dels noms tebis
se'ns fon a poc a poc a les mans balbes,
i el vèrtig de les hores fugisseres
deixa endarrera els esquinçalls dels somnis.

Sota el mantell teixit de filigrana,
mentre la vida alaferida ens deixi
un sol bri d'esperança combatuda
escoltarem l'himne de pau quan gronxes
l'ona del vent i puges la veu blanca.
Des del cor de la terra braços-ales
sou oferta de pau i de tendresa
per a tots els ocells i tots els homes.

Isabel Solsona i Duran
(Premi extraordinari dels Jocs Florals de Cervera)

AMIC

Poseu-me falques
o cintes a les mans amb cascavells,
que em senti viure, almenys que em senti viure.

M. Martí Pol

Una vegada més els teus poemes
secretament han remogut el pòsit
del fosc silenci on bullen les paraules.
Em torna el goig difícil de sotmetre
el xipolleig dels mots, arrenglerar-los
i retrobar-hi el gust de terra endintre.
Tut t'has fet vell amic, jo m'he fet vella,
ara ens trobem, diria, en una plaça
on vagareja el sol de fi de tarda,
recordo amb tu una hora oberta d'ales,
potser no massa, saps?, jo era una noia
de casa bona, entens? digna i discreta,
no m'hauria escaigut ni de pensar-hi
en el calfred del temps de les cireres,
ni de sortir a ple camp a ser com l'aire
de passada llavor, núvol, espiga...
Ara ja dic amb tu "poseu-me falques
o cintes a les mans amb cascavells
que em senti viure, almenys que em senti viure".
I encara, tanmateix temo aquest lúcid
somriure amb què llegeixes
els quatre mots que dic, saps que voldria,
ben dignament, és clar, no has d'oblidar-ho
que sóc de casa bona i molt discreta,
el gust ple de la vida als dits i als llavis.

Isabel Solsona i Duran

LA FONT VELLA

Un raconet de cel té Sant Hilari,
que amb orgull pot mostrar als forasters:
la Font vella és un relicari
d'amors, de recordances i plaers.
A l'estiu, lloc d'esbarjo i d'alegria;
a l'hivern tot repòs, pau, quietud:
el sol daurat l'alegra tot el dia,
i és recés d'infants, vells i joventut.
Més és agost, quan el fontinyol,
destil·lant la seva aigua cristallina,
ens convida a tots, i tothom en vol,
perquè és la puresa perquè és divina.
I entre el brancam espès i atapeït,
i els crits del vent, i els cants de l'ocellada,
sembla la Natura al Déu infinit
adreçar una lloança inacabada.

Mentre el jovent, sedenc, cerca l'amor,
els nins amb llur rialla i faç vermella
envolten en Jaumet, clamant a cor:
no hi ha una font millor que la Font Vella.
I els vells, amb pas feixuc i blanca testa,
sota aquells arbres desgranen mil records;
hores serenes són per a ells, de festa,
que els adelita pensar quan eren forts.
És per això que dóna bo d'anar-hi,
a infants, joves, i vells, a aquell recés:
el veuen tal com és, relicari
d'amors, de recordances i plaers.

Jaume Busquets i Norat
1929

COSES DEL COL·LEGI SANT JOSEP
MÉS SOBRE L'ENSENYAMENT SECUNDARI OBLIGATORI

Per seguir una mica la línia del que comentàvem al programa passat, ara ja no podem parlar de projectes d'inici de reformes, perquè l'ESO és una realitat. Al curs vinent, 96-97, es pot dir que estarà implantada de ple, ja que el 8è d'EGB, que queda, de fet, mig penjat, funcionarà bàsicament com un segon curs d'ESO.

Si Déu ho vol, al juny del 97 sortirà la primera fornada dels alumnes que hauran cursat deu cursos seguits al col·legi, des dels sis fins als 16 o 17. Aquest fet és un motiu de satisfacció per a tots plegats, perquè els alumnes tenen la possibilitat de fer tot l'ensenyament obligatori al mateix centre, sense la necessitat de canviar als 12 anys, en acabar la Primària. I diem tots plegats, perquè la junta de l'Associació de Pares, els mestres, els pares i els alumnes, recollirem el fruit d'una il·lusió, el d'afrontar el repte de l'ESO i fer-ho amb garanties d'èxit. Sé que això no és compartit per molts companys de professió, principalment pel dels instituts, que estaven molt ben acostumats, però sempre s'han de cercar els aspectes positius de les situacions com la d'ara, els negatius ja vénen sols i el que manca és il·lusió i optimisme.

Insisteixo en el que deia abans, en el fet de no deixar el centre. Ara s'evita que els nanos prenguin una decisió important als 14 anys, en acabar l'EGB, i també que es produeixi el trencament, a vegades complicadíssim, que a moltes famílies es donava, en passar el nano a l'institut, i no diguem si aquest, com en el nostre cas, era a un altre poble. També haig d'afegir, que això implica que els nens i nenes del col·legi, tindran una unitat curricular, que s'haurà de constatar a través dels currículums de primària i de secundària. De manera planera entenem per currículum el que els

Els de 7è a Taltaüll

Castanyada 95

alumnes treballaran, les unitats didàctiques que desenvoluparan i és evident que en ser el mateix centre, hi haurà una cohesió i unitat que s'ha de manifestar al llarg dels trimestres i cicles. Vull dir que el que facin a secundaria, ha de venir totalment lligat amb le que s'hagi vist a primària, coordinat a través de l'equip directiu.

Un altre dels aspectes importants en un centre escolar, i més encara en el nou sistema educatiu, és el de l'acció tutorial, el d'ajudar els alumnes a desenvolupar les seves possibilitats acadèmiques i personals i projectar-les en deixar el col·legi. És imprescindible portar a terme un bon pla d'acció tutorial si es vol fer una secundària com Déu mana. És l'instrument bàsic per atendre un dels objectius prioritaris de la reforma, el de l'atenció a la diversitat, i també per orientar els alumnes a desenvolupar la seva part optativa dels estudis.

Des de sempre el Sant Josep ha donat gran importància al tema d'ajudar els alumnes: a través d'entrevistes individuals, tests, enquestes de seguiment, escoles de pares, tutoria de grup, entrevistes amb els pares, xerrades amb els pares del curs i darrerament es treballa molt la qüestió de l'orientació acadèmica i professional.

El seguiment que es fa de l'alumnat dóna uns resultats bons i repercuteix, no cal dir-ho, en el rendiment global dels alumnes. Diria que és una de les pautes que caracteritzen el col·legi, el de l'atenció de l'alumnat, que té un gran paper en el comportament global dels nens i nenes, en els àmbits escolar, familiar i social.

Aquesta tasca ara ens ve facilitada pel fet de no deixar els alumnes el centre en acabar l'ensenyament primari. Hi ha

una unitat d'actuació i quan aquells inicien la secundària, el tutor en té un ampli coneixement i per això els pot orientar millor. En aquests moments, la majoria dels professors que estem a Secundària, treballem amb els alumnes que coneixem de cursos anteriors i això implica avantatges considerables. Primer perquè hi ha hagut una relació personal mestres-alumnes i segon perquè podem aconsellar millor a l'hora de programar els crèdits optatius. També a nivell de l'alumnat de primària que passa a secundària hi haurà una més bona entesa, perquè s'hauran anat relacionant, ja que moltes activitats es fan de manera conjunta.

Com va la secundària? Globalment diria que molt bé, que n'estem contents. Una cosa són les experiències viscudes entre els mestres i els alumnes i l'altra la valoració d'un curs acabat. L'experiència la considerem enriquidora, la valoració és positiva, més del que podíem pensar.

D'aquí a uns mesos tindrem la primera promoció d'alumnes que han cursat l'ESO i marcaran una pauta de com s'ha treballat; si ara ho podem considerar com una mitja part, el balanç és més que favorable.

En general els alumnes han treballat bastant i el seu rendiment ha estat bo. Esperem que se segueixi la mateixa tendència en els propers cursos.

Sóc dels que penso que l'actual reforma educativa depèn, en un percentatge molt elevat, de l'actitud que adopti el professorat i de la il·lusió que posi en fer una bona tasca. Els resultats ja vindran i dependran del treball de cada centre.

Si tot va com ha d'anar, al 97-98, al col·legi s'impartirà tot el nou sistema educatiu, des dels 6 fins als 16 anys. En sortir tindran opció d'anar al món del treball, als cicles formatius de Formació Professional o al Batxillerat, que s'impartirà al nostre poble, a l'IES de Sant Hilari.

Àngel Serradesanferm

PLUJA

I

Carícia envellutada
humida, enganxadissa
diluvi de neguits
murmuri de tristors
àngel adormit
entre núvols i vent
àngel guarint
assedegada terra
aspre, en la teva absència.

Au, bes, drecera
alhora cos de dona
alhora difosa
malaltissament dolça
o cruelment esventradora.

Esvelta ballarina
d'albes i capvespres
remor d'hores passades
de debatecs, de temences
d'una lluita aferrissada
entre la seva por
i el calze febril
de ma tendresa.

II

Plou...
Suau, endormiscadament
la pluja s'escampa.
Devalla del cel
i ho broda tot
amb fil d'aigua.
Com un vel finíssim
tot ho amara;
–la tanca de fusta,
vella i descolorida,
guarnint-se de llum
amb el color esclatant
de la clavellina.
Els lliris d'aigua,
d'un blanc setinat,
el mur de pedra
l'antiga era
el caminet de sorra
i l'heura,
que enjogassada,
s'enfila frondosa
al tronc impassible
del vell cirerer...

III

¿Qui ets
que arribes, callada,
quasi de puntetes
com una fada
i en una densa
de coratge i pauses
guareixes la terra
els camps i l'arbreda
d'una sed antiga
vital i inextingible
i en la teva, suau,
humil nuesa
esborres el dolor
on sovint sóc presa
i en fas un oceà
sense abismes ni rocam
dolçament adormit
en l'immensitat
impalpable i sonora
dels teus dits?

¿Qui ets
que arribes, intensa
i estripes de sobte
la, abans, acaronada terra
esgarrapant-li el cos
amb corriols i estimballs
aigüant ses camps
desbocada i sense repòs,
rebel, traïdora
i encoratjada donzella
d'un cel greu i fosc
i en la teva, feréstega,
imponent presència
tornes la serenor
on sovint sóc presa
en un batec intens
de somnis difícils
despertant-se, inquiets,
en l'impertorbable
i colpidor so
dels teus dits?

Dolors Cruz i Rech

XX CONCURS LITERARI ESCOLAR LOCAL

ANAVA SOLA EN BICICLETA I VAIG RECÓRRER MIG MÓN

Tot va començar un dia que no tenia res a fer i vaig agafar la bicicleta per pedalar i pedalar. Vaig pujar per un carrer que em portà a un lloc on mai no havia estat; era fantàstic! Un prat verd i espaiós, on només hi havia uns quants arbres que feien ombra i uns ocellets que cantaven meravellosament.

Vaig mirar el rellotge; només eren les sis de la tarda. No sabia què fer; si quedar-m'hi o anar a donar un volt. Això darrer, és el que finalment vaig decidir.

Amb la bicicleta vaig penetrar en un bosc fosc i tenebrós, on hi havia un petit rierol ple de peixos. Era molt bonic. El sol, que dins de l'espès bosc no es veia, en aquell indret brillava com mai no ho havia fet. L'aturada va ser obligada. Vaig dirigir la mirada a tots cantons i en un principi no es distingia res, però al cap d'una bona estona, bosc endins, s'hi discernia una espessa i rara boira i em vingué una mena de pensament estrany.

Va semblar-me que m'havia perdut i que viuria una aventura molt emocionant. Amb la bicicleta a coll, vaig travessar el riu per unes pedres que hi havia. La idea fou deixar l'espessa boira i per això em tocà pedalar de valent.

Mai no arribava al final i cada vegada veia la sortida més lluny; en aturar-me per cordar la sabata vaig adonar-me que tot havia desaparegut, que no hi havia boira ni res que s'hi assemblés. Ja tot no era tan silenciós i, a més, se sentien veus. Al fons del bosc es veia llum, m'hi vaig arribar i vaig veure aigua, molta aigua i a mesura que m'hi anava acostant es distingien persones, i caixes, i fins i tot, vaixells.

M'ho imaginava, era molt lluny de casa. En arribar vaig preguntar, ingènuament, com podia tornar a Sant Hilari, però no m'entenia ningú, perquè parlaven una llengua diferent i no entenia el que deien.

Un home que era pescador, perquè, per cert, allò era un port, em digué en anglès: *Were are you from?* Jo ho havia estudiat una mica i sabia que volia dir *d'on ets?* En contestar-li, de seguida em tornà la resposta en català i això em sorprengué.

Va dir-me que si volia tornar a casa havia de donar deu voltes al campanar d'allà, llavors sortiria un mapa de la porta i l'hauria de seguir. Va dir-me que em trobava a Holanda i que tots els arbres que havia vist significaven un país diferent.

Així ho vaig fer; cap al campanar i les voltes corresponents. Mentre ho feia vaig pensar que sense adonar-me'n havia recorregut mig món, és a dir, gairebé tot Europa. En acabar va sortir el mapa per un forat de la porta; no m'ho podia creure, ja que era petit i curt.

Vaig mirar el rellotge i encara eren les sis i vaig pensar que se m'havia parat el rellotge.

En arribar a casa eren les vuit en punt i en preguntar-me la mare com havia anat, vaig dir-li que molt bé, però no li vaig explicar res més. Vaig pensar que seria millor no fer-ho.

Cristina Villacrosa i Muntalt
Primer premi de 6è de primària

BON VIATGE!

Feia poc que en Josep i jo sortíem. Un dia de desembre, abans de les vacances de Nadal, passejàvem per les Rambles de la nostra ciutat, quan de sobte una brisa molt fina ens despentinà els cabells. Ell se m'apropà i va dir-me que, després de les vacances d'estiu, marxaria a estudiar a fora, ja que havia aconseguit una beca per anar a fer la carrera de pediatre als Estats Units.

Jo, vaig quedar-me mirant-lo, perplexa. Notava que se'm negaven els ulls, però no podia plorar.

Per ell era molt important la seva carrera i també devia ser molt dolorós haver-m'ho de comunicar.

Molt trista, vaig marxar cap a casa. No vaig saludar els meus pares i vaig tancar-me a l'habitació. Allí vaig plorar fins que el cor em va dir prou. Vaig escoltar la nostra cançó una vegada, i una altra, i una altra, fins que em dominà la son, recordant el dia que va dir-me que m'estimava, aquell dia que l'escoltàrem per primera vegada, que m'encisà i féu que m'enamorés bojament d'ell. L'endemà el vaig trucar i vaig demanar-li perdó per haver-lo deixat allà sol sense donar-li cap explicació. Vam quedar a les cinc al nostre punt de trobada, la plaça de l'Ajuntament.

El cel estava tapat i els núvols no deixaven passar la claror del sol.

M'hagué d'esperar uns deu minuts, i després d'aquesta llarga espera, que se'm féu inacabable, el vaig veure. Anava amb uns texans negres, unes esportives blanques i aquella camisa de quadres que li vaig regalar pel seu aniversari, el 2 de desembre d'aquell mateix any, feia pocs dies.

Ens vam donar un curt bès als llavis i vam entrar al bar d'en Lluís. Allí hi anàvem quan estàvem tristos. Vam parlar una bona estona sobre el tema i em va dir que li agradaria molt anar a estudiar a Nova York. Jo, mossegant-me la llengua per no fer-li cap retret, vaig dir-li que si a ell li feia il·lusió, a mi també. I amb aquell somriure tan seu vam acabar de veure'ns la coca-cola i marxàrem cadascú a casa seva.

Aquells nou mesos que encara va estar a Barcelona amb mi, van ser inoblidables.

No ens vam ni barallar, ni discutir per bajanades com havíem fet sempre. Havien estat els nou mesos més feliços de tota la meva vida.

Però va arribar el 10 de setembre, aquell dia que semblava ser tan lluny.

Vaig acompanyar en Josep a l'aeroport. Vaig fer-li un llarg petó als llavis i es va fondre per les escales de l'avió. Vaig tornar-lo a veure enganxat als vidres dient-me adéu. Em costà reaccionar i li vaig dir ben fort, per a què em sentís: – Bon viatge!

Va ser el primer adéu, que va obrir una gran ferida dins el meu cor.

Dolors Campeny i Pujol
Primer premi de 7è d'EGB

Cristina Villacrosa i Muntalt, 6è de Primària

Dolors Campeny i Pujol, 7è d'EGB

UNA NIT DE LLUNA PLENA

Els ulls del gat negre semblaven estels resplendents de glòria. Per què un gat negre? O és que en les històries els gats només poden ser negres? Bé, el cas és que el gat ho era, de negre, i no puc pas contar aquest relat si no l'explico fil per randa, detall per detall. Segueixo. Era negra nit. La lluna estava coberta per una voluminosa capa de núvols, que no semblava pas que volgués desaparèixer, almenys no pas així com així.

Estava prenent la fresca asseguda al porxo de casa. Intentava aclarir les idees que voltaven pel meu cap, amb l'ajuda de la suau brisa que m'acaronava les galtes. El meu gat negre, en Pinxo, estava arraulit sobre les meves cames, molt quiet, deixant anar de tant en tant uns miols de felicitat. La resta de la família estava al menjador, tot celebrant l'arribada d'un nou membre, ben aviat: la mare estava embarassada de vuit mesos i mig.

Crec que pel meu cap passaven les típiques gelosies d'abans de tenir un germanet: que si ara només l'estimaran a ell, que si ara era la joia de la casa i ara ho serà ell... Estava feta un garbuix.

De sobte, al cel s'hi va obrir una clariana i la llum de la lluna em va il·luminar plenament. Semblava un focus travessant les tenebres tan sols per venir cap a mi. En aquells moments vaig sentir una sensació estranya: semblava que algú se m'endugués a un món distant, però vei, un món que es reflectia dins la meva ment amb nítides imatges.

I així va ser. De cop i volta, em vaig trobar en aquell món estrany que havia vist. Estava en un extens camp de núvols, que s'enfonsaven a cada trepitjada i que de cop tornaven a surar, com quan es trepitja un tros de fusta que està dins l'aigua. Un munt de nens corrien i saltaven i jugaven sobre els tous troncs blancs. Tots, menys un. Aquest estava a sobre un tronc que sobresortia més que els altres, un tronc tan suau i tou com el cotó-fluix. Tenia els braços arrepenjats sobre els genolls i mantenia la mirada clavada en un punt del terra. Em vaig escapolir de la quitxalla que hi havia pel mig i em vaig asseure al seu costat.

– Què tens?

– Em va mirar.

– No res, penso.

– I en què penses? –Li vaig preguntar indiscretament.

– Aquesta nit marxo d'aquí, i crec que la meva futura germana... bé, no em vol.

–"...no em vol", "... no em vol". Aquelles paraules ressonaren dins el meu cap com tambors anunciant una guerra. No entenia com algú podia rebutjar aquella menudesa de fina i blanca pell.. algú com jo.

En aquell moment vaig entendre qui era aquell xiquet del meu costat, va ser en aquell mateix moment quan vaig sentir el plor d'un nen.

Vaig obrir la porta principal de casa i d'una revolada em vaig presentar a l'habitració dels pares. L'àvia tenia als braços una criatura preciosa i pastada a la que jo havia vist abans.

Vaig agafar aquella cosa tan menuda i li vaig dir:

– No ploris, aquí sempre seràs ben rebuda!

Elisabet Moragas i Arjant
Primer premi de 8è d'EGB

Elisabet Moragas i Arjant, 8è d'EGB

POSA'T EL CASC!

Vaig decidir anar a ca l'avi a fer-li la visita setmanal.

– Ding-dong! –Em saludà el timbre.

La porta s'obrí quan ja me n'anava, al cap d'una bona estona.

– Hola Gerard! –Vaig sentir per darrera l'esquena.

– Ei, avi! Com anem? Li vaig contestar amb dificultats mentre ell em feia dos petons d'aquells que et deixen fet una làmina.

– Estava mirant un vell àlbum de fotos –m'explicà–. Estic segur que no l'havies vist mai. Vine, que te l'ensenyaré.

Vàrem travessar el llarg i estret passadís de la casa, il·luminats per un fil de llum.

– Mira, asseu-te! –digué–. Aquesta és la fotografia de la meva família.

– Sí, els conec a tots però n'hi ha un al que no he vist mai. Qui és? –li vaig preguntar encuriosit.

– Aquest... bé, aquest era el meu germà –contestà.

Vaig observar com l'expressió de la cara li canviava de mica en mica. Havia dit era i no entenia molt bé el que significava.

– Fa uns deu anys –començà–, quan tu tan sols eres una criatura, el meu germà i jo érem inseparables. Un dia en què tenia pressa el vaig voler dur en moto a la fàbrica on treballava.

Tu ja saps que anys enrere, l'ús del casc dins del poble no era obligatori per circular. Així, que el teu parent anava sense protecció, i el que era la cosa menys esperada va succeir. Un animal es va entravessar per la carretera sobtadament quan sortíem despistats d'un revolt. Com pots imaginar, vàrem saltar tots dos del ciclomotor després d'una forta frenada. Estava molt espantat i la primera cosa amb què vaig pensar fou amb el meu germà. No em podia moure de terra i amb prou feines vaig poder aixecar el cap per veure el seu cos ferm i immòbil. El vaig cridar pel seu nom, però va ser inútil. Sabia que estava mort i no m'ho volia creure. En aquell instant em va passar pel cap tota la vida, tots els moments i records més inexplicables que havia passat mai al costat del meu millor amic i germà.

Va ser un cop dur per a mi, Gerard, em sentia responsable. Durant un temps vaig creure que jo l'havia mort.

– Prou, avi! Ja he escoltat prou! No és bo que recordis aquestes coses amb tanta intensitat. –El vaig fer callar de cop.

– Tens raó, fill. –acceptà–. Feia molt que no parlava d'això.

– Bé, jo me'n vaig cap a casa, se m'ha fet molt tard.

Vaig fer-li dos petons i ens acomiadàrem.

La seva terrible aventura m'havia impactat molt. Feia un mes que jo tenia el carnet de moto i també havia passat per alt aquesta norma del casc. Per què ho fem? Ni jo mateixa ho sé.

La veritat és que no te n'adones de la gran importància que té aquesta petita bola protectora fins que no trobes una experiència tan desagradable com per espantar-te. No valen excuses per deixar-lo a casa, el casc és un amic fidel, la moto no. Posar-se'l és com donar corda a la vida.

Cristina Alba i Seseña
Primer premi d'ESO

I SETMANA DEL CIVISME I EL MEDI AMBIENT

ELS PETITS CANVIS SÓN PODEROSOS

Amb aquesta frase al cap, probablement, el capità Enciam es dirigia a la plaça del General Moragues on el dilluns 17 de juny l'esperaven tots els nens de les escoles de Sant Hilari.

Eren aproximadament les deu del matí, i quan els nenes el varen veure va pujar el to de les seves veus:

– Mira'l –deia un–.

– És el capità Enciam de veritat –deia un altre–.

– Fixa't com li vola la capa!

... I un xivarri de fons ens acompanyava juntament amb un espontani i fort aplaudiment.

Amb aquest caire alegre i festiu s'iniciava la I Setmana del Civisme i el Medi Ambient a Sant Hilari.

La idea de realitzar aquest projecte va sorgir, conjuntament, del Punt d'Informació Juvenil, que volia organitzar una setmana dedicada a la promoció d'activitats relacionades amb el foment del civisme, i de la Regidoria de Medi Ambient, des de la qual es volia fer una actuació de sensibilització i educació mediambiental adreçada a totes les franges d'edat, però bàsicament als nens en edat escolar.

A partir d'aquestes iniciatives es va convidar les entitats del poble que podrien estar interessades a tirar endavant un projecte comú.

La finalitat de la proposta buscava que els nens i nenes i els nois i noies de Sant Hilari, a part de rebre la formació educativa i formativa dels centres de les entitats infantils i juvenils, poguessin rebre una formació transversal, consensuada pels responsables. Es va valorar positivament la proposta i es va arribar a la idea de treballar plegats, durant l'última setmana del curs escolar, els temes del civisme i el medi ambient, entesos com a educació del respecte envers l'entorn immediat (social i urbà) i l'entorn natural i mediambiental.

El Capità Enciam obre la setmana

Els objectius que ens vàrem proposar eren:

1. Aconseguir *prendre consciència* del problema de respecte a l'entorn natural que ens envolta i a l'entorn social immediat.

2. Intentar un *canvi d'hàbits* en la millora de la convivència social i de respecte al medi ambient.

Mural de les salamandres

3. Promoure *lligams de relació i cooperació*, a tots nivells, entre els quatre centres escolars de la població.

4. Procurar una *bona entesa i un clima de treball col·lectiu* entre els responsables de les associacions de pares.

Tot això es va concretar finalment en una setmana plena d'activitats:

- Actuació del capità Enciam.
- Creació d'un himne de la setmana.
- Un munt de tallers que varen realitzar conjuntament els nens de les diferents escoles, sempre relacionats amb temes d'aprofitament i reciclatge de materials.
- El joc de l'Oca, organitzat pels més grans pensant en els més petits.
- Xerrades.
- Uns tallers de ràdio i vídeo sobre temes cívics i mediambientals.
- Un debat radiofònic.
- Neteja de totes les fonts de dins el municipi i les més properes.
- Un mural de dues salamandres a la plaça del General Moragues.
- "Fem Dissabte", campanya de neteja pels afores del poble.
- Un pòster que recull tota la informació sobre la setmana.

Els petits i el joc de l'oca

La valoració general de la setmana és molt positiva i creiem que els objectius proposats en principi han estat assolits. L'any que ve intentarem millorar aquells punts que hagin estat una mica fluixos i potser proposarem de fer-la en unes altres dates, que no coincideixin amb el final de curs.

Concentració a la plaça per cantar l'himne de la setmana

Voldríem remarcar que per dur a terme tota aquesta moguda ens ha calgut la col·laboració de moltes persones, sense les quals, de ben segur, el nivell d'èxit assolit hauria quedat molt minvat. Hem rebut la col·laboració de les APA, els directors i mestres de tots els centres d'educació de Sant Hilari, la Coral Infantil Petits Cantaires, l'Escola de Música, AE Als Quatre vents, la Parròquia, l'Aula d'Art, l'Associació d'Educació Ambiental les Guilleries, els Voluntaris Ambientals de la Selva, Ràdio Sant Hilari, participants en el debat radiofònic i monitors de Sant Hilari, les diferents regidories de l'Ajuntament, el Consell Comarcal de la Selva, la Diputació de Girona i el Departament de Medi Ambient de la Generalitat.

...I després d'aproximadament dos mesos, sents algun nen que canta:

Les plantes i els arbres hem de cuidar
la nostra natura s'ha de respectar.
I gràcies, si us plau, hem d'utilitzar,
mainada i gent gran ens hem d'estimar.
Ja n'hi ha prou, s'ha acabat!,
volem ser així i respectar el veí.
Ja n'hi ha prou, s'ha acabat!
Volem solidaritat.

És l'himne de la Setmana del Civisme i el Medi Ambient, amb lletra i música de T. Miralpeix i M. Cufí.

Carme Benages Cort
regidora de Mediambient

Lluís Puigdemont Reverter
coordinador PIJ

JEHOVÁ

¡Oh, Jehová, Edén sin medida!
Cómo puedes permitir
que unos niños derrochen la vida
y otros niños no puedan vivir.
Esos niños que soportan
el más grande desconsuelo
sin alzar ni dos palmos del suelo,

esos niños chinos, indios, negros...
esos niños inocentes
donde el hambre ha clavado sus dientes.
¿No escuchas ese clamor,
ese llanto tan profundo,
esa música triste que ha llenado el mundo?

No puedes escuchar nada
porque sólo eres un sueño
ilusorio, imprudente, vacío, necio.
Eres el centro invisible,
impalpable de algo inmenso,
pretensión eres, desatino, pasto del ingenuo.

¡Oh, Jehová, Jehová!
¡Vaso de bondad tan lleno!...
Yo tengo un sueño más puro, más bueno.
Mi sueño es ver a esos niños,
–¡Ay!, no me falta el aliento–
llenando con sus sonrisas todo el firmamento.

Llamo a esos hombres del mundo
que todo parecen ver,
a esos hombres que tienen el poder,
esos que moviendo un dedo
pueden hacer tanto bien,
esos que mueven sus manos al revés.

Llamo a la gente sensata
con mi alma y con mi verso
para hacer de este planeta
¡Lo mejor del universo!

M. Ruiz

EN RAMON TRESSERRA, SET ANYS DEDICATS A L'ENSENYAMENT

No és fàcil parlar d'en Ramon Tresserra, de mossèn Tresserra, perquè és un home que normalment ha fet el contrari del que els altres esperaven. Anava per torner mecànic i va ser capellà; va deixar la sotana pels negocis; va crear una família, quan ja molts en tornen; vivia a Nova York però tenia l'ànima a aquí; encara és jove i es troba en una lluita desigual contra la mort.

En Tressera té 58 anys, va néixer el dia 7 de novembre de 1937. Només va passar set anys a Sant Hilari, però serà recordat per molta gent, principalment per aquells que el tingueren de mestre, es beneficiaren de l'obra del nou col·legi Sant Josep, i els seus pares, que encara ara en canten lloances.

I això és així perquè va fer una gran labor en el món de l'ensenyament dels nens i nenes de Sant Hilari en un moment concret.

El món de la docència és ingrat, i ara més que mai, perquè no té un reconeixement de fet. L'ofici de mestre avui és dels menys valorats a l'estament social i potser per aquest motiu pot ser difícil d'entendre la tasca que en Tresserra va fer. El mestre o la mestra són bons quan el nen o la nena se'n surten; però el mèrit no és seu, és del protagonista. Quan no hi ha èxit escolar, el demèrit és del docent, a qui se li adjunten desqualificacions, a ell i a ningú més.

Amb aquestes puntualitzacions vull remarcar que, com que sempre no es fan les coses a gust de tothom, és obvi que en Tresserra, com a home públic que era, i més en el camp de l'ensenyament, tindrà persones que no li reconeixeran el seu treball, no en tindran un record agradable, però és llei de vida, és inevitable, perquè només faltaria que les coses es fessin a gust de tots; la vida no tindria suc.

En iniciar-se els anys 60, Sant Hilari vivia el fulgurant procés d'industrialització de la torneria, amb la fusta cremada, "l'or negre", i s'arribà a una situació en què l'economia local va viure uns anys que no es tornaran a repetir mai més. Allò dels diners a cabassats era veritat. Els neoindustrials del moment obtingueren molts diners i la gent del poble, els de pagès i els nouvinguts, tingueren un nivell de benestar que potser s'enyora. Cases, nous barris, cotxes i un llarg etc., que portà a una transformació global del poble en tots els aspectes i estaments.

L'hort del Rector, on està edificat el col·legi

La vida econòmica es dinamitzà en gran manera. L'ensenyament, però, no va seguir un procés semblant, quan era un tema que preocupava a molts pares del poble, perquè els nens i nenes de Sant Hilari no tenien altra alternativa que cursar estudis primaris. A les monges les nenes, a l'escola parroquial els nens i a l'escola pública una classe de nens i una de nenes. A nivell local aquesta era tota l'oferta, encara que alguns, i gairebé a nivell particular, tenien accés a fer el "comerç", que ja era quelcom més que les quatre regles i llegir i escriure.

Entre uns quants pares es vivia aquesta inquietud per la situació de l'ensenyament i es començaren a cercar possibles solucions. Es feren algunes reunions a un local que en aquells moments no era ni carn ni peix, a l'antiga cooperativa obrera i es pretenia pressionar les administracions, civil i eclesiàstica, per a millorar la situació global. Això va arribar al bisbat de Vic i al cap de poques setmanes venia un nou vicari al poble, en Ramon Tresserra, de 23 anys, que substituïa en Joan Oms. Poc temps després ho feia l'Estanislau Corrons, que ocupava el lloc d'un mossèn molt actiu, d'en Ramon Tió, que aniria a Ruanda posteriorment. Del primer encara recordo els terribles dictats –et quedaves segons les faltes que feies– els cops de regle als dits i la falera que tenia pels caramels de la "Vache qui rie". Del segon en recordo els dictats gravats en un magnetòfon mentre ell dormia...

En Ramon Tresserra va venir amb la clara consigna del bisbe d'aconseguir millorar l'ensenyament a Sant Hilari. Ell va haver de renunciar a anar a l'estranger a estudiar psicologia i pedagogia per ocupar el nou repte. El canvi va ser radical, perquè de seguida a nivell de col·legi parroquial, moltes coses canviarien.

Al col·legi públic, el Sr. Reixach i la Srta. Soldevila, havien de fer front a una situació marcada per la manca de recursos, tot i estar en un edifici preciós quant a construcció, però que pagava les conseqüències d'haver estat inaugurat l'any 1937.

Les monges, amb un ben guanyat prestigi, anaven fent l'ensenyament a la seva manera. Era el col·legi que tenia més alumnes, però els sistemes d'ensenyament tenien un cert regust a ranci.

Aquest era el panorama que dins l'ensenyament s'albirava a Sant Hilari. Al col·legi Sant Josep aviat es va veure que les coses canviarien. S'agafà nou personal, no eclesiàstic, i es començà a donar una nova imatge, perquè les coses es feien d'altra manera.

Les dependències seguien essent deplorables i calia millorar. En Ramon Tresserra ben aviat va plantejar als pares la necessitat d'implantar el batxillerat al poble, perquè ho considerava un element prioritari. Va anar casa per casa a mirar si els nens volien cursar aquells nous estudis. L'èxit va superar la pròpia empresa. Al cap de pocs mesos, a mig curs,

ja s'iniciava el que se'n deia l'ingrés. Érem molta colla i ens en sortírem. L'examen s'hagué d'anar a fer a l'Institut d'Olot. S'havien endegat els estudis de batxillerat a Sant Hilari, que havien de tenir un important paper per a molts nois i noies del poble abans d'arribar a la reforma educativa del 70.

L'espai però, havia de ser un problema. Les aules d'abans seguien essent lamentables i el pis dels capellans, ja s'havia fet petit.

Aquí és quan hi ha l'intent, per part d'en Tresserra, de programar una actuació conjunta dels dos centres del poble, –el dels capellans i el nacional, se'n deia–, principalment per aprofitar l'edifici del Camp de la Mandra. Es varen fer passos i es planificà de manera plegada el curs següent, més a iniciativa d'en Tresserra que de ningú més. Es va fer una programació global del curs amb un repartiment dels cursos entre els mestres dels dos centres –hi ha documents que ho demostren– i s'utilitzarien les dependències adequades correctament, del Col·legi Nacional; podia ser un intent de disposar d'un únic centre al poble, que en aquells moments, des del punt de vista físic, era molt més que suficient.

L'administració no ho va entendre igual i va anar tirant pilotes fora. Qüestions legals? Burocràcia? Pèrdua de competències? Prepotència? Equivocació?... Aquest projecte no va tirar endavant i tot quedà amb un silenci administratiu més que evident.

En Ramon Tresserra, davant la situació, es va lligar una manta al cap i després de parlar amb una colla de pares, el rector i el bisbe, s'inicià el procés de fer un edifici nou per als alumnes del parroquial Col·legi Sant Josep.

L'objectiu era ambiciós i els recursos minses. En Tresserra va moure tots els fils possibles de les seves amistats i el preciós i gran hort del rector tenia les hores comptades, per a produir patates, ja que es convertiria en un nou col·legi, on es faria l'ensenyament primari i el batxillerat elemental. S'inaugurava l'any 1965, ara fa trenta-un anys.

El Col·legi Sant Josep iniciava una nova singladura amb un edifici que reunia molt bones condicions. L'Associació de Pares de Família de Sant Hilari, creada al redós de la parròquia, com era molt normal en aquells anys, en va ser el pal de paller. Aquells primers pares i els que els precediren foren els puntals per a que "allò" funcionés. Tingueren un paper destacat en aquella etapa de creació del col·legi, en J. Fàbregas, l'A. Masó, F. Brugués, L. Ramon, J. Planas, H. Collbatallé, B. Miralpeix, J. Ripoll, J. Moné i altres en un paper més secundari. En J. Ripoll, alcalde, la família Ribot, l'arquitecte Anglada i uns quants més, hi posaren de la seva part per a que el projecte arribés a port, i a fe que s'aconseguí.

Nous mestres, Isidre, Gasull, Parera, Fernández, A. Luri, etc., més alumnes, més cursos i ja l'any 1966 sortia la primera fornada amb el títol de batxillerat elemental sota el braç. Un any més tard, en Tresserra i una nova colla de pares començaven un nou repte, la construcció del cinema Catalunya, que havia de ser, per aquella època, un mitjà d'obtenir diners i baixar costos en el capítol d'ensenyament.

Mn. Tresserra, poc abans de marxar de Sant Hilari

El curs 68-69 el Col·legi Sant Josep era reconegut com a centre homologat, podia impartir el batxillerat superior i els alumnes es podien examinar al mateix centre. Per primera vegada a Sant Hilari, els nois i noies podien accedir a la Universitat des del Sant Josep, aspecte impensable anys enrera i que havia de beneficiar una bona colla de joves. Un dia de setembre, el 30, en Ramon Tresserra, en olor de multitud, deixava Sant Hilari. Durant la primavera havia tingut un gravíssim accident i ara creia que era el moment d'abandonar el vaixell. El substituiria en M. Centellas que, junt amb els altres professors, varen fer realitat el projecte.

Marxà a Londres, a estudiar, tal i com el bisbe li havia promès anys abans. Ara en tenia 31. A partir d'aquí la vida d'en Ramon va seguir altres camins. Més tard fou Nova York. Això, però, forma part del bagatge privat de la seva vida i em sembla que no ens interessa. Si que va adoptar una actitud de no relació amb aquell passat dedicat a la docència a Sant Hilari, però cada persona fa el camí que creu que ha de fer, i al moment que li sembla.

En aquests darrers mesos, quan la vida se li escapa de les mans i li ofereix una jugada dramàtica, mira enrera i veu el que va fer. La nostàlgia d'un passat sense caliu li ha fet veure que a la vida és convenient no desarrelar del tot, mantenir un lligam, amb els llocs que has regat amb el teu esforç i on has fet una bona obra.

Altres nois i noies, com jo mateix, tinguérem la sort de tenir-lo durant cinc anys de mestre i això ens va marcar. Què en recordo? A nivell sacerdotal no m'hi poso perquè no és aquest l'objectiu de l'escrit; sí però que moltes coses deixaren de ser igual. A nivell de la docència, cal dir que en Ramon Tresserra tenia molt d'interès per la psicologia i la pedagogia, estudis que volia ampliar a l'estranger si no hagués vingut a Sant Hilari. Durant alguns estius va anar de monitor de colònies a França i aquests aspectes l'ajudaren a imbuir-se de noves idees en el món de l'ensenyament i que va aplicar amb nosaltres. No dic, ni de bon tros, que tot ho fes bé, però recordo el canvi d'edifici, el cinema, els nous estudis, els bons professors que hi havia, les excursions, l'ús de la televisió i la

ràdio amb finalitats educatives, la pràctica de l'atletisme i la gimnàstica, les classes de català, de francès –amb l'Assimil–, classes de mecanografia, les cançons d'en Raimon, la dedicació a l'esport, la coeducació –estàvem junts nens i nenes en un col·legi de capellans– la creació de la biblioteca i l'hàbit per la lectura, ajut als alumnes quan acabaven els estudis a Sant Hilari –pensió a Barcelona–, la relació amb els alumnes, el tracte, l'acostament que permetia, l'autoritat que tenia en el moment oportú... i moltes coses més.

Ha plogut molt d'ençà d'aquells anys.

Des de fa unes setmanes, al pati del Sant Josep hi ha una placa de marbre amb una inscripció que diu: "A en Ramon Tresserra i als pares que l'any 1966 varen aixecar l'actual Col·legi Sant Josep".

Amb això n'hi havia prou, però, ara més que mai, en Ramon mereixia l'ànim i l'agraïment, d'aquells avui homes i dones que visquérem, uns més que altres, les seves classes, perquè ens empeltàrem d'una manera de ser que encara reconeixem amb il·lusió. D'aquí l'acte senzill i emotiu d'agraïment després de més de trenta anys d'haver-se inaugurat el nou edifici del col·legi.

Eren, evidentment, altres temps, sí, i el col·legi era el centre de tota la nostra activitat, també, però la gran majoria, guardem un bell record de "mossèn Tresserra" i dels altres mestres i gent que l'ajudaren en aquells moments, i això costa de difuminar.

Grup d'ex-alumnes i professors el passat juliol

Que es podia fer millor, és clar que sí; que tothom no ho veu igual, no faltaria més; però amb el cor a la mà, són molts els homes i les dones de Sant Hilari –sense comptar les actuals generacions– que poden i diuen: gràcies mossèn Tresserra. Sort.

Àngel Serradesanferm i Valls

ELS VELLS

Amb molt de goig puc dir-vos
i amb gran satisfacció
som de la tercera edat
que ens honra de debò.

Hem lluitat tota la vida
treballant i produint
defensant la nostra terra
i orgullosos ens sentim.

Desgraciadament ara
no sabem com anirà
les contaminacions que ens afecten
no sé si es podran superar.

S'ha perdut part de l'avinença
i també l'estimació
tenim massa delinqüència
i molt poca protecció.

Entre discoteques i drogues
i molt poca producció
la generació que puja
ho té pelut de debò.

No vull pas ser pessimista
malgrat tot em fa pensar
si la humanitat no canvia
no sé com s'acabarà.

Hem estat molt responsables
els de la tercera edat
amb treball i gran coratge
i fins aquí hem arribat.

Rebeu una forta abraçada
a tots els que ens heu aplaudit
desitjant que una altra vegada
puguem estar tots junts i units

Joaquim Fàbregas

JA HI HEM ARRIBAT

Sembla que era ahir. Han passat cinquanta anys i l'esperit juvenil dels anys 40 és ja pur record. Mirem enrera i ens preguntem: tenim ja l'edat a la qual no pensàvem arribar mai ? Doncs sí, la tenim.

En aquest moment mirem rere nostre i ens vénen a la memòria un seguit de fets, records i imatges de persones estimades, moltes d'elles més joves que nosaltres, que també eren membres del que entre tots portàvem a terme, amb més, o menys encert, però, això sí, amb el mateix entusiasme i ganes amb les que anàvem, i hem seguit el camí. Vagi, el primer i entranyable record, per a tots ells.

Recordem no obstant, el perquè de la nostra tasca, que han arribat ja als 50 anys. Va ser, més que res, una protesta moderada i pacífica, davant el fet que no s'entenia el que volíem i que era prentendre renovar tot el que fins aleshores s'havia anat fent. Érem saba nova d'un plançó que havia sortit d'un arbre que caduquejava i preteníem revifar-lo amb el nostre juvenil entusiasme. Ho hem aconseguit en el decurs d'aquests cinquanta anys? També el record posterior d'ara endavant, jutjarà amb el seu seny i justícia la nostra pretensió d'aquells moments i l'estel del qual, hem anat seguint i marcant durant tant de temps.

Diem això perquè estem segurs que en el fons, cadascú comprèn la nostra obra de llavors. Hem seguit, amb alts i baixos, la nostra pretensió que fóssim una entitat representativa d'un treball de Sant Hilari.

Quan vàrem començar hi havia tres corals al poble: l'Orfeó Parroquial, l'anomenat "Cor d'en Pau" i nosaltres que, en certa manera havíem eixit de l'impuls dels abans esmentats. I com que tots érem joves i particularment se'ns coneixia per "el noi tal" o "el noi qual", d'aquí va venir que agaféssim el nom de "Els Nois Alegres", perquè portàvem l'alegria de la joventut, cosa que no tenien els altres dos grups.

És veritat que hi hagué polèmica, però a despit de força gent, anàrem seguint, i, com una criatura nou nascuda, vàrem créixer i, per sort o desgràcia, seguírem la nostra via; amb el temps anirien desapareixent les dues corals que ens havien precedit.

També hi hagué una contrarèplica, amb la creació d'un altre grup, però no va durar gaire, per circumstàncies que no ens atenyien i respectem la manera com es va crear. I aquí ens teniu després de 50 anys.

Després de tot el que hem dit, no volem deixar passar l'ocasió de tenir el més sentit record, de tots nosaltres, per aquells que varen ser dels nostres i que ens han anat deixant per passar a millor vida. Són bastants més dels que hauríem volgut i, per tant, no els anomenarem un per un; per a tots, el nostre més entranyable record per la col·laboració que, amb més o menys anys, ens varen donar; us ho agraïm sincerament.

Però, d'entre tots ells, és de justícia escollir-ne dos, dos dels tres Joans que varen presidir l'entitat. Ens referim concretament a en JOAN FAURIA MIRALPEIX i a en JOAN FAURIA BOSCH. El primer com a fundador de la coral i el segon com un paladí, amb la durada més llarga a la presidència. Estem segurs que enguany, des del més enllà, ens faran costat en la nostra commemoració; els farem palesa memòria quan ho celebrem, junt amb tots els que foren ALEGRES i que ens han deixat. No volem acabar sense recordar també al C.E. SANT HILARI i al PATRONAT DE LA VELLESA LOCAL per haver arribat als cinquanta anys d'existència. I també, perquè no, un record al que en aquells moments era vicari-mestre de Sant Hilari, mossèn FRANCESC CARBÓ TRILLA, que va ser un dels pioners en crear el C.E. Sant Hilari i federant-lo; estava dins del Patronat de la Vellesa i sempre el tinguérem "Els Nois Alegres", com a valedor i suport davant qui calgués. A tots, uns i altres, tant els que hem esmentat com els que no, el nostre reconeixement més sincer.

Bé, hilariencs, "Els Nois Alegres" us citem per a celebrar les nostres Noces d'Or com a entitat coral; ho farem, si Déu ho vol, en els primers dies del mes de novembre. Us hi esperem.

I després, QUÈ?

Agrupació Coral "Els Nois Alegres"

Any 1955, Festa de la benedicció de la senyera de la coral Els Nois Alegres

CARTA A UNA MOLT BONA AMIGA (20 ANYS)

Estimada,

Perdona el meu llarg silenci. Et preguntaràs potser perquè t'escric ara que fa tant de temps des que tu m'enviares l'última carta, però, la veritat, ni jo no ho sé. Potser perquè, de vegades, quan no hi ets, tinc desig de parlar amb tu i no ho puc fer i aquesta és la manera de salvar la distància que ens separa; una altra manera d'expressar el garbuix que em rosega i una forma d'ordenar-lo.

És com el passat; de vegades hom té la necessitat d'invocar-lo, potser per a fugir d'un present que t'escanya; potser per a estar, durant uns breus moments, amb persones que estimes i aprecies quan elles són lluny; potser per por de perdre uns records que et semblen més bons que la realitat de cada dia. Però... em sembla que no és bo viure del passat, d'un temps que ens sadolla i ens lapida amb les seves anades i vingudes.

Avui és dilluns i els dilluns no m'agraden. L'oficina sembla diferent, hom té la impressió que la roba li va garbosa, la maleta pesa més del compte i l'autobús deu anar més ple que de costum.

Em sento sola. Plou. Amb les altres noies fem broma i riem, però jo sóc lluny de tot allò que hom diu. Sí, encara sóc a casa, camino per carrers tranquils del poble o m'embriago de plaer als braços d'ell... M'agrada quan m'abraça i em diu, en veu baixa, que m'estima, quan és dolç i em besa d'aquella manera tan tendra. Llavors, jo li responc igualment, (encara no he descobert si ho puc evitar o no) i penso, dins meu... no sé què penso; que vull estar sempre així amb ell, o que la vida m'ha canviat de cap a peus i que quan no hi és el trobo molt a faltar... no ho sé. És llavors quan em passen pel cap mil pensaments, mil coses del meu passat que li voldria explicar, però resto callada, no puc articular cap so i només desitjo gaudir del moment i estar amb ell, però...

Tot allò que de primer em semblava un somni, ara es fa cada vegada més palpable, esdevé més real i em sembla que això em fa por. Mai no hauria pensat que tal cosa em podria passar i deu ser per això que pressento que aquesta relació no pot durar gaire més.

Va venir a despertar-me per a fer-me viure un període en què el meu entorn i el meu futur agafen forma i es vesteixen per a brindar-me una nova primavera que floreix dintre meu cada vegada que estem plegats, cada moment que m'agafa i em besa, cada cop que em mira i em diu... Llavors jo abaixo el cap i veig com el passat m'allarga la mà per endur-se'm lluny, ben lluny. Tinc ganes de plorar.

Hi ha estones que dono gràcies a la sort per aquest regal tan preciós que no es pot comprar ni vendre. Recordo amb il·lusió el dia que ens vam conèixer, un dia a tocar l'estiu en què la vida brollava de cada petit insecte, de cada fruit; un dia en què el món s'emmirallava en l'aura de la seva pròpia bellesa, s'abandonava davant dels colors, de les fragàncies que viatjaven a cavall de l'aire; però...

Quina metzina em donà? Què el féu diferent de tot allò anterior? Què em reserva, que m'aclapara, cada vegada que

estem junts? He begut del seu encant i no puc saciar-me'n? He pres el fruit de l'arbre de la vida i no m'he enverinat? Li'n dono gràcies de tot això a ell, el meu arbre de la vida, l'arbre del Paradís que els hereus de Déu no saberen apreciar i, així, ells s'emmetzinaren, però...

Estimada, em penso que desitjo aquest arbre i vull, com Dafne, convertir-me també en arbre i donar fruit i felicitat. Vull que les nostres branques s'uneixin les unes amb les altres, que facin llaços estretíssims que no es puguin desfer mai. Vull que formem un sol cos i una sola ànima inviolable... però em fa l'efecte que no puc. Hi ha quelcom que m'estira cap enrera.

També vull caminar al seu costat fins al final del camí i quan serem davant del precipici que sentenciarà les nostres vides, saltarem; potser jo primer, potser ell. Malgrat tot, si sóc jo la primera, voldré esperar-lo a l'altre costat per a tornar a néixer dins del ventre de l'oblit i poder, així canviar-ho tot i continuar caminant endavant, agafats de la mà. Sí, endavant, per a poder recordar i evocar un passat que cada vegada se'ns farà més llunyà, més petit i no ens podrà venir a cercar. Marta, l'he arribat a estimar molt, massa, tant que jo mateixa em feria, m'humiliava, em capbussava en el buit de la gelosia i m'anorreava, llavors, vençuda pel cansament.

Però vull, vull, vull... perquè hi ha coses que costen de fer realitat. Intento dir-te que, a poc a poc, m'adono que hi ha un braç que m'estira enrera i veig, una vegada més, que no estic feta per a ningú. Les ànsies de tornar sola, al méu món volàtil, infranquejable em persegueixen, intento allunyar-les, però no puc. El fantasma del passat m'esguarda des de qualsevol racó i sé que m'atraparà quan menys ho esperi. M'arrabassarà de tot aquest embolic, com si fos una nina de drap i se m'endurà per a llançar-me, barrejar-me entre la gent i desaparèixer entre el bat i bull de cada dia. I el més curiós de tot és que em sembla que jo ho desitjo. Desitjo ser jo mateixa, contemplar el meu voltant amb escepticisme i

crear (?). I, el pitjor de tot és que no sé com dir-li. Com puc explicar-li tot això? No puc parlar-li del meu passat, de tu i de mi, de l'hivern que vam passar juntes a Dublín; sé que no m'entendrà perquè ell no és com jo i aquesta distància és infranquejable.

Marta, així és com em trobo en aquests moments. El món de fora, m'arrossega. No oblido mai, però, el nostre amor desenfrenat que va desencadenar el meu interior un temporal de sensacions que ara alimenten la meva imaginació i la meva persona. Un parèntesis de la meva vida, uns anys que ara ja van quedant enrera, una gent que cada vegada trobo més desconeguda. No sé què en pensaràs de tot això que em passa. Em deixo endur pel corrent, però és que ara no trobo cap tronc on agafar-me i espero que el temps m'ajudi a solucionar-ho tot i m'ajudi a madurar, encara que jo sóc així i sé que no canviaré. La meva ànima està condemnada a viatjar sola pel món, està condemnada al destí que encetàrem juntes aquell hivern, a ser eternament, un conjunt de contradiccions que només es barallen fins a rebentar-me l'enteniment. No sé què en penses de tot això. T'ho explico a tu, perquè sé que em coneixes i, per tant, que m'entendràs. No tinc ningú més per a explicar tot això. Què en saben els altres...

Bé, Marta, espero que tot et vagi molt bé a Dublín. Ara que et tinc lluny, puc refer la meva vida. Aquell passat ja està enterrat per sempre, però, de tant en tant, et ressuscito i ploro, no sé perquè, potser perquè encara t'estimo, en el fons; llavors vaig comprendre que les dones també ens podem estimar, i molt.

Escriu-me ben aviat i digues-me què en penses de tot aquest assumpte. Fins sempre.

PD: Intento que em comprenguis, encara que et sigui difícil, però tu també ets com jo. I aprofito per a dir-te que vaig marxar del teu costat perquè la pressió familiar i social se'm feien insostenibles. Res d'això no hauria passat si aquell vint-i-tres d'agost no hagués agafat l'avió que em tornava cap a casa. No ho havia d'haver fet. Ara recordo Dublín i les cortines velles del piset que teniem a l'avinguda De Russey. Perdona'm.

Una abraçada molt forta

Marta Serradesanferm

ACOMIADAMENT

Nombrat mossèn Joan Tuneu
rector de la nostra vila,
les sufragànies ell reviu
en capelles a càrrec seu,
que celosament vigila;
cada santuari n'és un niu.

Compleix vint anys seguits,
essent un hilarienc més;
ja li arriba el seu relleu,
aquí on deixa tants neguits,
dels fidels que l'han comprès
predicant les "lleis de Déu".

Convisqué amb les amistats
evitant totes distincions,
recomanant viure molt units
apartant-nos de malvestats,
i reconeixent mútues raons
"la veritat no admet crits".

Passar per aquests vint anys
absorveix part de joventut,
amb maduresa de la persona,
dedicant tots els seus afanys
que cap infant creixi perdut
faltat d'una educació, bona.

Agraïm tot el seu interès,
pels lleures i formació
del jovent que ja s'enfila,
encaminant-los sempre més,
amb cristiana "competició"
futurs valors de nostra vila.

Ens marxa aquest bon capellà,
model i mestre de bones obres
visitant pacients i malalts,
predicant-los "el més enllà"
fent caritat a molts pobres,
sens distincions, tots iguals.

Ens acomiadem, senyor rector.
Vegi l'Església, les façanes,
"recordi'ns i serà recordat",
implorem que el nostre Senyor
el guardi. Són nostres ganes,
reveure'ns, com més aviat!

Josep Fàbregas
Octubre 95

RECORDANT A MN. RAMON TIÓ

Fa poc més d'un any, moria Mn. Ramon Tió, víctima d'una llarga malaltia, i han estat moltes les persones que han demanat per a recordar-lo en aquestes pàgines.

Mn. Tió va néixer a Vic el 1930 i tingué Sant Hilari com a primera destinació. Aquí impulsà el moviment escolta, l'excursionisme i es vinculà amb sectors molt actius de la població. En marxà el 1961 despres de quatre anys, per a anar a Rwanda, a fer de missioner.

Allà compartí l'estada amb el seu gran amic i company Carles Giol, avui rector de Sant Hilari, i dedicà divuit anys de la seva vida al treball amb les comunitats tutsi i hutu, del país rwandès.

Retornà al bisbat i estigué de vicari a Calaf i Castellolí, per marxar novament, ara cap a Suïssa, a Neuchatel concretament, on estigué als serveis dels immigrants. Va morir a Vic l'any 1994.

Recollim aquí unes ratlles que ens han fet arribar per a tenir-lo present en el record, després d'haver caminat per aquesta vida deixant un bell estel de generositat i entrega.

De Sant Miquel de les Formigues al Kilimanjaro, passant per l'Aneto...

Sempre li havien agradat els cims. La colla dels "Forces, Forts i Ferms" ho recordaran fàcilment. Pujar a Sant Miquel era dit i fet. Tota ocasió era bona: per Nadal amb el pessebre, una sortida de dissabte, un final de curs... Les cames se n'hi anaven soles...

Un altre dia, amb un grup més reduït, la sortida ja fou més llarga. M'ho havia explicat sovint: "amb aquella colla d'amics de Sant Hilari anàrem a l'Aneto". Es preparà amb el degut temps i amb tots els possibles detalls. No tot era tan planer. Travessar el pas de Mahoma té les seves dificultats i comportà algunes anècdotes agradables.

El Kilimanjaro -5.984 m- tres dies de pujada i dos de baixada ho va fer amb companys africans i bascos... Li hauria agradat que els de les tres FFF haguessin sigut també de la colla...

I els escoltes recordaran els campaments de Sant Sadurní... Les exigències de la Llei Escolta... La vàlida formació humana i cristiana de l'escoltisme...

Mossèn Ramon Tió a Ruanda, any 1964

Esperem que des del CIM on és ara també ens recordi...

Un amic

MULLA'T

El dia 20 de juliol, el poble va participar, per primera vegada, en la campanya "**MULLA'T**, per l'Esclerosi Múltiple 96", organitzada per la fundació que porta el mateix nom.

Arreu de Catalunya es va celebrar el dia 29 de juny, però atesa la climatologia que se sol donar a Sant Hilari per aquelles dates, es va creure oportú traslladar-ho estiu enllà. Malgrat tot, el dia en què es va celebrar no hi va mancar el ruixat de torn, fet que va deslluir una mica la jornada.

La diada es va desenvolupar a la piscina municipal, amb els següents resultats:

- Persones participants: 102.
- Metres nedats: 82.425
- Total de diners recaptats: 23.453 ptes.

Mullar-se era molt senzill. Només calia anar a la piscina i nedar uns quants metres, com a acte de suport a les persones afectades per aquesta greu malaltia neurològica. També es podia fer una aportació econòmica o comprar un pin o una samarreta.

A tot Catalunya es varen recaptar uns 23 milions de pessetes en la passada campanya, que varen servir per posar en funcionament el primer hospital de dia a Barcelona. L'objectiu d'enguany és estendre els serveis de rehabilitació a tot Catalunya.

A les comarques gironines hi ha unes 250 persones afectades per aquesta malaltia, que provoca inflamacions en el sistema nerviós central, destruint la mielina que envolta la fibra nerviosa, que transmet els missatges al cervell i a la medul·la espinal. Allà apareixen les plaques del teixit endurit –esclerosi–. Aquestes plaques poden obstruir completament els impulsos de certs nervis i la persona pot anar quedant impossibilitada. Fins ara les causes són desconegudes i els símptomes apareixen espontàniament, entre els vint i els trenta anys en un 70% dels casos. Hem de considerar molt positiva l'experiència a Sant Hilari i el proper any procurarem batre les xifres d'aquesta ocasió. Cal donar les gràcies a totes les persones que hi han participat i també a aquelles que eren les encarregades de la piscina, perquè van col·laborar en tot el muntatge; i a les voluntàries, que prengueren les dades a tots els participants al llarg de la jornada.

Regidoria de Sanitat i Benestar Social

EL MUSEU MUNICIPAL DE FLORA I FAUNA DE LES GUILLERIES ES RENOVA I ESTRENARÀ NOVA SEU

Si està duent a terme la realització del projecte museístic dissenyat per a reestructurar el Museu i ubicar-lo a la nova seu; l'edifici de la Cooperativa. A les propostes realitzades en els darrers anys s'hi han afegit nous objectius de manera que el projecte final ha estat pensat no solament per ampliar l'antiga col·lecció de flora i fauna de les Guilleries, sinó per a presentar uns continguts des d'una perspectiva divulgativa i científica actual.

Per fer les coses ben fetes, però, es necessita el seu temps i que la gent que hi treballi conegui el tema. Per això l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament va decidir crear una Comissió del Museu, des d'on s'ha organitzat un equip d'especialistes, dirigit pel Dr. en Ciències Biològiques David Suñer, per a desenvolupar el projecte museològic que ens ha d'explicar la Història Natural de les Guilleries.

Al mateix temps, està fent un esforç econòmic per a portar a terme tot el nou projecte, ja que no es tracta solament d'una renovació del museu, sinó d'un projecte totalment nou i adaptat a la demanda actual.

L'objectiu primordial del Museu, comprèn oferir una visió global dels trets característics del paisatge de les Guilleries, i detalls de la organització dels diferents ambients o ecosistemes tot esmentant els animals i plantes que hi viuen a cada un d'ells, així com les seves interrelacions i dependències del medi.

El projecte museològic proposa, en primer lloc; una descripció del medi físic i tot seguit un passeig pels ambients més significatius de la contrada. Una maqueta de les Guilleries feta a escala 1:50.000 i restaurada il·lustrarà perfectament sobre les característiques més importants del relleu: les cadenes de muntanyes, les conques hidrogràfiques... i, per tant ofereix al visitant una interessant perspectiva de la zona a vista d'ocell.

Es donarà una visió de detall de l'entorn, dominat pels ambients forestals, com la roureda, la fageda, pinedes i altres coníferes. L'alzinar de muntanya i les sureres que arriben des de la terra baixa, les bardisses que envolten els espais conreuats i tot retallant el paisatge, els rierols i el bosc humit de ribera. En aquest punt, seran tractats, a més dels aiguamoixos, els embassaments pel seu interès en diferents sentits.

S'explicarà també l'estructuració del bosc, de les complexes relacions entre animals i plantes incloent el comportament alimentari, que queda reflectit en el que s'anomena la xarxa tròfica (qui menja què... i qui es menja a qui).

Voldríem que el Museu fos un lloc on tothom més aviat o més tard hi pugui aportar les seves vivències o records. Per això us convidem a apotar-hi comentaris, per exemple, sobre oficis d'altres temps, eines i estris que es feien servir abans al bosc o al camp, que ens permetin donar unes pinzellades sobre l'estreta relació que hi ha hagut

des de sempre entre la gent de Sant Hilari i el seu entorn natural.

El desenvolupament museogràfic, és a dir la presentació dels continguts del Museu, comença ja en l'adequació de les sales que hi seran destinades a l'edifici de la Cooperativa. A la planta baixa, hi haurà tot el que fa referència al medi natural, mentre que el tractament de l'home i el medi serà tractat en una sala del primer pis, en una propera fase. Aquí s'adequarà també una sala de conferències i d'audiovisuals.

A grans trets, s'ha pensat en donar la màxima sensació d'amplitud fent un tractament de l'espai que ofereix el local, jugant amb el color i la il·luminació. Una subdivisió de la sala en diferents espais oberts, permetran al visitant seguir un itinerari aconsellat però sempre lliure.

Diverses vitrines acolliran mostres geològiques, d'animals naturalitzats i algunes d'elles seran transformades en diorames que reflecteixin la vida a la natura.

Un espai està dissenyat per recollir un conjunt de fotografies de plantes monumentals així com de diferents espècies arbòries, fulles i brancatges, que seran exposades seques i emmarcades.

Qui ja coneix el Museu Guilleries, veurà que s'està respectant, el màxim possible els elements que conformaven el museu fins ara. Afegim que es procurarà posar-los al dia restaurant o substituint el material malmès.

El Museu, fins ara ubicat en unes dependències situades als baixos de l'edifici de la Casa de la Vila, espera el moment oportú pel trasllat i la remodelació que dignifiqui l'antiga col·lecció que es va obrir al públic el 1956 i lliurar al municipi el 1977 per Salvador Bosch. L'actual adequació és del 1980 en què s'hi feren moltes millores, degut a que no presentava un bon estat i s'hi han portat a terme diferents obres de conservació.

L'interès del Museu de les Guilleries és notable en molts sentits. Des de fa anys, es coneix el paper pioner que amb tota modèstia ve desenvolupant el Museu de les Guilleries des de Sant Hilari Sacalm.

Des d'una perspectiva social i científica, a les comarques de Girona s'hi troba a faltar un Museu d'Història Natural amb cara i ulls. Com que se n'han anat estructurant d'altres a l'entorn de diverses temàtiques com la història, l'etnologia, la pintura, etc... és per tant just i així és reclamat des de sectors científics i pedagògics (entre ells la Universitat de Girona) empènyer al Museu de les Guilleries a destacar i situar-se en un primer pla com a Museu d'Història Natural de les comarques de Girona, Sant Hilari Sacalm s'ho mereix, i pot representar per a la localitat un centre d'interès.

No se li escapa a ningú que indirectament, és, a més, un centre d'interès local que s'incorporarà a la xarxa d'iniciatives que comprenen el que es coneix com ecoturisme i que obre noves espectatives culturals i econòmiques a la localitat.

L'Ajuntament, dintre les seves possibilitats pressupostàries està realitzant un important esforç econòmic per aconseguir que aquest projecte sigui una realitat.

Àrea de Cultura de l'Ajuntament
i Comissió del Museu Guilleries

FOTOS QUE FAN HISTÒRIA

Un berenar a pagès, amb les forces vives del poble. En Josep Ma. Vila en primer terme, el seu pare, l'alcalde de ca l'Animè, el Dr. A. Busquets, el secretari Hilari Casabosca, en Pons i el mestre M. Hernàs, voltats de canalla i gent de pagès

Any 1951, tornada de l'aplec del Nen Jesús de Praga "Cor de les filles de Maria".
Maria Hortal, Francisca Teixidor, Maria Miralpeix, Assumpció Xandri, Rita Ripoll, mossèn S. Ripoll, Josep Clopés, Montserrat Rovira, Paquita "dels Bracs", Carme Pallarols, Maria de "ca la Riteta", Maria Tous, Ramona Duran, Conxita Torrent, Montserrat Codina, Rita Molfulleda i algun altre.

Els alevins del 1958, Q. Miralpeix, J. Clos, A. Busquets, R. Barnils, J.Ma. Serras, J. Masó, J. Tarrés, J. Vilamala, Joan Miralpeix, pare i fill, J. Ma. Bonvehí, Ll. Planiol, P. Solergibert i Joan Cullell. A baix, H. Miralpeix, J. Fauria, R. Busquets, A. Serradesanferm, P. Tarrés, Q. Miralpeix, Q. Sala, J. Crous, A. García

La processó del Corpus

EL 20è ANIVERSARI DELS PETITS CANTAIRES

Ja fa 20 anys que existim!
20 anys que procurem desvetllar en els nostres cantaires el goig per cantar.
20 anys que estem intentant que s'ho passin bé cantant i aprenent.

No tothom ho pot dir, oi? Fins i tot ja tenim cantaires que són fills d'excantaires, qui s'ho hauria imaginat!

Aquest any i amb motiu del 20è aniversari, han estat tot un rècord els concerts i activitats que gràcies a l'ajuda dels cantaires, pares i directors s'han pogut realitzar i sobretot gaudir.

Els concerts ja van començar ben d'hora, per Nadal vam cantar "La Cantata de la Neu", i quina cantata! Els més petits, tot i que cantaven, representaven els borrallons de neu, us imagineu que divertit devia ser? Els més il·lusionats, però, eren, com sempre, els pares...

També com cada any, no hi va faltar la jornada "Divertimusicofestiva" amb la qual tornàvem a ser 180 persones, una experiència molt positiva i engrescadora que creiem que no us la podeu perdre.

Però el *boom* de l'any l'han organitzat els més petits. Una trobada de 10 corals. Us imagineu 115 nens cantant? Doncs sí, eren 115 nens de 5 a 8 anys de corals de diferents pobles. Amb motiu de la trobada vam tornar a cantar "La Rebel·lió a la Cuina" d'en Toni Miralpeix, ja s'havia estrenat anys enrere, instrumentada amb olles, cassoles, plats, forquilles... només ens va faltar els ous per fer la truita. Va ser una diada genial i molt enriquidora per a tots els nens de les corals.

I els mitjans i grans? Doncs també hi van posar cullerada. Amb ells hem marxat a Ripoll cantant una nova cantata "Les Tres Locomotores", un dia fantàstic!

Crec que tot aquest treball que comporta l'organització i coordinació de molta gent val, cada any, la pena.

Penso que tots junts estem fent una bona feina, una feina molt dura i difícil en aquests temps, però que aporta als cantaires unes vivències que els ajuden a créixer i a estimar dins de l'ambigüitat de la societat.

Eva Codinach Alabró

Trobada de corals de diferents pobles "Juguem cantant"

"La Cantata de la Neu"

CANTO A LA VIDA

Tierra, que te dejas acariciar
por las manos de un labrador,
y luego decides premiar
tantas horas de sudor.

Mar, que escondes bajo tu velo
el jardín de la felicidad
que va buscando el marinero
que contigo va a soñar.

Aire, nunca faltes por favor
deja que te pueda mimar
unido a mi corazón
cuando salgo a pasear.

Sol, que traes desde el cielo
el calor a nuestro hogar,
eres el fiel compañero
de toda la humanidad.

A los cuatro vientos grita mi voz
que quiere que el mundo sea leal
a la tierra, mar, aire y sol,
que en la vida es fundamental.

L. Miguel Ruiz

ELS AMICS DE LA MÚSICA

Una vegada més aprofitem aquesta magnífica tribuna que és el programa de Festa Major per adreçar-nos als nostres convilatans amants de la música i als hilariencs en general. Això vol dir que, malgrat les dificultats, l'associació ELS AMICS DE LA MÚSICA segueix viva i continua endavant la seva tasca de promoció d'activitats musicals al nostre poble. Tot i que la manifestació més emblemàtica continua essent el Festival Internacional de Música de cada estiu, que aquest any celebra la seva dinovena edició, continuem col·laborant al llarg de tot l'any en qualsevol activitat que les entitats corals i musicals hilarienques duguin a terme, perquè entenem que el fet musical constitueix una única activitat cultural de formació i promoció de la música, vingui d'on vingui la seva organització i sigui quina sigui la seva naturalesa (coral, instrumental, concertística, de formació, etc.).

Aquestes variades i complexes manifestacions musicals al nostre poble han exigit sempre una bona dosi d'imaginació i de voluntarisme per aprofitar al màxim les, fins ara, minses infrastructures de què hem pogut disposar. Per fer qualsevol activitat en què participin un nombre important de persones, i l'activitat musical ho requereix, és indispensable disposar d'espais adequats per poder treballar amb una certa dignitat. Sempre n'hem anat coixos. Ara, després que l'Ajuntament, amb bon criteri, hagi adquirit dos magnífics espais, com són el Suís i can Rovira, i n'hagi rehabilitat un altre, com és l'antiga Cooperativa, tenim l'esperança que en un futur no llunyà podrem disposar d'una sala-auditori que doni prestància i relleu a l'activitat musical, en les seves diverses manifestacions, del nostre poble. Que no s'entengui que, en aquest sentit, volem un tracte de favor davant les altres entitats i associacions locals de caràcter cultural o lúdic. Pensem, més aviat, que la important infrastructura de què ja es disposa en aquest moment permetrà revitalitzar i dignificar tot el moviment associatiu hilarienc que fins ara ha malviscut, ha sobreviscut, si voleu, gràcies als esforços personals i a l'aportació particular de tanta gent.

En aquests moments, la dinovena edició del Festival Internacional de Música es troba en el punt culminant de la seva celebració. L'ha fet possible, una vegada més, la fidelitat dels socis, l'empenta dels organitzadors i el suport moral i material d'entitats públiques i privades. El Festival, doncs, continua endavant tot i que persisteix l'angoixa i la incertesa de la seva continuïtat. Confiem que, entre tots, el mantindrem. En l'edició d'enguany hem suspès, circumstancialment, el cicle dedicat a la promoció de joves professionals. Se'ns ha presentat l'oportunitat de poder incloure en la programació les actuacions d'una gran coral i una orquestra angleses que estaven fent una gira per Catalunya, i hem aprofitat una avinentesa que potser trigaria molt de temps a oferir-se'ns. En el moment d'escriure aquestes ratlles, podem dir que aquesta opció ha estat encertada perquè ja hem pogut gaudir, els propassats 7 i 26 de juliol, de la coral Ysgol Gyfun Gymraeg Glantaf i de la East Riding Youth Orchestra. No defugim, però, tornar als cicles de promoció de joves professionals en propers festivals.

La resta de concerts han estat reservats a intèrprets del país o, més concretament, de casa nostra, fidels a un criteri d'enaltiment dels nostres músics i intèrprets joves que ja hem justificat en més d'una ocasió. En la programació d'aquest any devíem, per justícia, un lloc destacat a la coral mixta Els Nois Alegres, que celebra el seu cinquè aniversari. Aquest és, precisament, un exemple d'allò que hem argumentat abans: la tenacitat de tres generacions d'hilariencs al servei de la música coral. Voldríem que, al nostre reconeixement, s'hi sumés el de tots els hilariencs i el de totes les entitats del poble en reconeixença del mèrit d'aquesta associació pionera.

En aquesta línia de promoció dels joves de casa nostra, alguns d'ells ja professionals de la música, s'ha dedicat el concert del 6 d'agost a la coral Amethysta i als grups de cambra de l'Escola de Música d'Arbúcies i Sant Hilari. El concert de cloenda del Festival del dia 13 d'agost es reserva al duo Kassner-Quer, el guitarrista que en el festival de l'any passat aconseguí major nombre de vots dins el cicle de promoció de joves intèrprets.

Mentre esperem celebrar l'any vinent la simbòlica vintena edició del nostre Festival, agraïm una vegada més tota la col·laboració rebuda, col·laboració que ens agradaria de veure encara incrementada, per tal que la continuïtat de les manifestacions musicals al nostre poble no hagi de passar estretors i angúnies innecessaris.

Els Amics de la Música

Concert "East Riding Youth Orchestra"

VIA CRUCIS VIVENT

Ja han passat uns mesos d'ençà del Divendres Sant. Aquest era un any molt esperat per les persones que formen part del tradicional Via Crucis Vivent, ja que el fet d'inaugurar l'Eix Transversal se suposava que aportaria més gent a la representació, com així va ser. Es calcula que foren unes 16.000 persones que feren cap a Sant Hilari. Val a dir que també hi va influir molt l'acurada campanya de publicitat que es va portar a terme, principalment a través de l'emissió conjunta d'un espot publicitari amb les poblacions de Verges i Sant Climent, emès a Canal 33 i a TV3.

El Via Crucis passa per una etapa innovadora, seguint la línia dels darrers anys. Dins l'esperit renovador que l'organització porta a terme, cal destacar enguany l'escenificació de la presó a la plaça Jacint Verdaguer, tot aprofitant la façana de can Ribot. Tampoc no s'han de desmerèixer les millores en els efectes de llum i so, especialment a la plaça de l'Església i al Calvari, amb gravacions fetes a la discogràfica Global, de Girona.

L'èxit general de la representació que s'ha obtingut ha estat en gran part atribuïble al patrocini de l'Ajuntament, a l'enorme esforç d'un important col·lectiu d'hilariencs que any rera any el fan possible i a l'ajut d'entitats com ara Sa-Calm Exprés, que han participat amb eficàcia a la celebració.

Com a novetat de l'associació del Via Crucis hem de destacar la convocatòria del I Concurs de Cartells per al pòster de propaganda; el guanyador fou l'Esteve Comas. També es va fer per primera vegada la sortida al parc de Port Aventura amb totes aquelles persones que ho desitgessin; malgrat la pluja, tot va anar bé.

La comissió organitzadora del Via Crucis pretén que l'actual associació no sigui només l'entitat d'un dia o d'una setmana, sinó que vol ser un organisme viu tot l'any. Per aconseguir-ho, els membres de la junta porten a terme un treball seguit tot l'any basat en la millora i conservació de la nostra popular tradició i especialment la recuperació històrica del Via Crucis. D'aquí que s'hagin fet actes, com les trobades amb membres que havien dirigit els actes anys enrera, per

El Via Crucis actual, Jesús davant Ponç Pilat

Els armats amb l'equipament dels anys 40.

mirar de recuperar les fonts orals, documentals i històriques del nostre tradicional acte processional.

Actualment es pretenen portar a terme quatre grans projectes, que són:

– Fundar un museu del Via Crucis Vivent, on hi hauria exposat tot el material, des de vestuari, documentació gràfica i escrita, fins i tot allò que pot enriquir i perpetuar la tradició popular. Això implicaria, i és molt important, disposar d'un local definitiu per a l'entitat.

– Publicar un llibre sobre la història del Via Crucis Vivent per recollir i aplegar tota la documentació oral i escrita que faciliti el coneixement i l'estudi de tot el drama processional.

– Demanar a la Generalitat que el Via Crucis Vivent de Sant Hilari sigui declarat festa tradicional d'interès. Així s'aconseguiria que, d'una vegada per totes, es reconegués el Via Crucis com una representació popular única en el seu àmbit, perquè preservar les tradicions com la nostra és enfortir la cultura del nostre país.

– Per últim, voldríem que els actes de Setmana Santa no es reduïssin a la representació únicament del Via Crucis la nit del Divendres Sant, sinó que es fessin actes durant tota la setmana. Aquí és on demanem més la col·laboració de la gent de Sant Hilari en general i de les diverses entitats en particular. És evident que les tradicions no són patrimoni d'un grup, sinó de tots els hilariencs.

Finalment, només ens resta desitjar-vos que passeu una molt bona FESTA MAJOR.

La Junta

FESTA MAJOR - TROBADA DE FAMÍLIA

La festa major d'un poble té molts aspectes i coses bones i em voldria aturar un moment sols en un d'aquests aspectes i de cosa bona que certament tindrà la nostra. Ho faré recordant una fàbula africana.

"En una regió hi hagué una greu epidèmia que causà estralls en homes i animals. Sols sobrevisqué un home més aviat frèvol (dèbil). Un dia aquest pobre home es posà malalt d'un genoll, i en no poder valer-se d'ell mateix, pregà Déu que l'ajudés. Arrossegant-se com podia cada dia anava fins a la vora del camí per on passaven els vianants i els deia: "Doneu-me, si us plau, alguna cosa per menjar i talleu-me aquest genoll que em fa sofrir molt".

Els vianants li donaven menjar, però no gosaven tallar-li el genoll. Un dia, però, el pobre malalt no podia aguantar més, agafà un ganivet i es va obrir el genoll. Quina no fou la sorpresa en veure que, així que s'obrí el genoll, en sortiren tres nenes molt boniques. Agraït a Déu, que havia escoltat la seva súplica, retornà al seu poble i tot seguit es va posar a construir una petita cabana per ell i les seves filles.

Quan ja eren grans, el seu pare un dia les deixà soles per anar de caça. Durant la seva absència uns pastors d'aquells voltants, en veure les noies, se'n van enamorar i se les volia emportar, per casar-s'hi.

Però les noies, que estimaven molt el seu pare, no el volgueren deixar sense avisar-lo abans, per no disgustar-lo, i acomiadaren els pastors convidant-los a tornar un altre dia.

En tornar el pare de caça li explicaren tot i el consolaven dient que, encara que marxaven lluny, no les perdria perquè podria veure-les sempre que volgués. I li ensenyaren el camí del poblat dels seus pretendents.

Als pocs dies tornaren aquells joves pastors, tractaren amb el pare i les noies i arranjaren els casaments. Elles, abans de marxar, escombraren la casa i ho posaren tot en ordre deixant un bon àpat preparat pel pare, i els nous esposos marxaren contents. El bon home va viure dos mesos completament sol, però la nostàlgia de les seves filles el matava i decidí anar a veure-les seguint el camí que li havien ensenyat. Quan les seves filles el veieren arribar, contentes sortiren a rebre'l i li feren tota mena d'afalacs, i amb l'ajuda dels seus marits li prepararen un bon àpat. L'home pensava: "Tot el que Déu ha fet és meravellós, però el millor de tot és la família".

La festa major d'un poble és l'ocasió pel retrobament, primer de tot de la família parroquial honorant el sant patró aprenent de les seves virtuts i, evidentment, el retrobament de la família, dels de casa.

BONA FESTA MAJOR A TOTES LES FAMÍLIES!

Carles M. Giol

PER QUÈ SÓC DONANT?

Sóc donant perquè estimo la vida.

Sóc donant perquè sóc feliç ajudant els altres.

Sóc donant perquè penso en la gent gran, els malalts i els infants.

Sóc donant perquè sóc solidari.

Sóc donant perquè la Germandat de Donadors de Sang em necessita.

Sóc donant perquè...

Probablement, els que ja sou donants trobareu molts més motius pels quals heu decidit agermanar-vos; nosaltres tan sols volem agrair la vostra constància i donar un petit estímul a tots els indecisos. Per això els diem:

SOM DONANTS I SEREM DONANTS

Perquè no proveu vosaltres de nombrar-nos 5 raons per a no ser-ho?

Dinar de germanor dels Donants de Sang

Germandat de Donadors de Sang

Els responsables de la comarca de la Selva us desitgen una Bona Festa Major.

Josep Llopis i Maria Nicolau

SANT HILARI SACALM
FESTA MAJOR 1996
Del 28 d'agost a l'1 de setembre

ACTES RELIGIOSOS

DIJOUS, dia 29
Tarda, a 2/4 de 7: Repic de campanes per a anunciar la Festa Major.

DIVENDRES, dia 30
Matí, a les 12: MISSA SOLEMNE CONCELEBRADA. Farà l'homilia Mn. Joan Casas, rector de Sant Bartomeu del Grau. Els cants aniran a càrrec de la coral mixta "Els Nois Alegres".

DISSABTE, dia 31
Tarda, a les 8: Missa solemnitzada en sufragi dels difunts de la parròquia.

DIUMENGE, dia 1
Matí, a les 12: Missa solemne d'acció de gràcies aplicada a intenció del poble. Tindrà cura dels cants el Cor Parroquial. Les altres misses seran a les 10 del matí i a les 8 de la tarda, vespertina.

ACTES POPULARS

DIMECRES, DIA 28

A les 22'45: al Cinema Catalunya, representació de l'obra: **"MAJÒRICA"**, a càrrec del **Grup de Teatre "La Lluna"** (programes a part).

DIJOUS, DIA 29

A les 18: A la Plaça de l'Ajuntament, **PREGÓ DE FESTA MAJOR** a càrrec de Mn. Josep Mª Alimbau i Argila, Professor de Religió a l'Institut Balmes de Barcelona, Delegat de mitjans de comunicació social de l'Arxidiòcesi de Barcelona i col·laborador a Ràdio Barcelona i del Full diocesà dominical. Actuació de l'**Esbart Dansaire Marboleny**, de Les Preses. Lliurament de premis del 1r Concurs de fotografia per a la portada del programa de Festa Major i actuació de la coral **Nois Alegres**.
En cas de pluja, els actes es faran al Pavelló (acte patrocinat per Font Selva)

A les 22'30: A la Plaça de l'Ajuntament, **CORREFOC** a càrrec dels **"Diables de l'Onyar"**
NOTA: es prega no deixar cotxes aparcats i tapar les finestres dels habitatges amb cartró als carrers Sant Benet, Vic, Valls, Plaça Jacint Verdaguer, Plaça de l'Església, Josep Ximeno, Plaça Gravalosa i Plaça Josep Moragues.
Tot seguit, **BALL POPULAR**, amb el conjunt **"Montecarlo"**, a la Plaça Josep Moragues (acte patrocinat per Font Vella)

DIVENDRES, DIA 30

Matí a les 11'30: CERCAVILA amb el conjunt **"Xarop de canya"**, acompanyats pels **Gegants, capgrossos i grallers** (acte patrocinat per Font Vella).

A les 12'30: a la Plaça Gravalosa, **ESPECTACLE DE PALLASSOS**, a càrrec del grup **"Biocòmics"** (acte patrocinat per Font Vella).

A les 17'30: AL Pavelló d'Esports, **CONCERT DE FESTA MAJOR**, a càrrec de l'Orquestra de **"Janio Marti"**.

A les 18'30: a la Plaça Gravalosa, **AUDICIÓ DE SARDANES i BALL DELS GEGANTS**, per la cobla **Genisenca** (acte patrocinat per Transports Moragas).

A les 20: a la Plaça Josep Moragues, **CONCERT DE BLUES** a càrrec del conjunt **"Blues de Rostoll"**

A les 21: Al Camp Municipal d'Esports, **PARTIT DE FUTBOL** entre els equips
C.F. Vilobí (Juvenil, categoria nacional) i **C.E. Sant Hilari - Font Vella** (primer equip).

A les 24: al Pavelló Municipal d'Esports. gran **BALL DE FESTA MAJOR** amb l'Orquestra **"Janio Marti"** i el conjunt **"Zeppelin"**.

A les 24: a la Plaça Josep Moragues, **CONCERT DE BLUES,** amb **Quico Pi de la Serra i** el conjunt **"Blues de rostoll"**, que presentaran el seu disc ***"A l'àngel blau"***, enregistrat a Andorra el 1996 (acte patrocinat per Font Vella).

DISSABTE, DIA 31

A les 11'30: CERCAVILA, a càrrec del grup **"Simforosa"**, amb **gegants, capgrossos i grallers** (acte patrocinat per Font Vella).

A les 12'30: a la Plaça Jacint Verdaguer, **ESPECTACLE D'ANIMACIÓ**, a càrrec del grup **"Pillu"** (acte patrocinat per Font Vella)

A les 15: BAIXADA DE CARRETONS (programes a part).

A les 19: a la Plaça Jacint Verdaguer, **AUDICIÓ DE SARDANES**, a càrrec de la cobla-orquestra **Marimba**.

A les 24: al Pavelló d'Esports, **BALL** amb l'orquestra **Marimba** i el conjunt **Aquarel·la**.

A la matinada, esmorzar per a tothom, acompanyats per les Xarangues.

DIUMENGE, DIA 1

A les 11'30: a la Plaça Josep Moragues, **XOP**, espectacle de música, aigua i escuma, pel grup **Pep López i Sopars de Duro** (acte patrocinat per Font Vella).

A les 18: al Cinema Catalunya, **GRAN DESFILADA DE PENTINATS** de perruqueria **Styl** (entrada gratuïta).

A les 19: a la Plaça Josep Moragues, **MÚSICA TRADICIONAL i BALL DELS GEGANTS**, amb EL GRUP **"Escampillem"** (acte patrocinat per Font Vella).

A les 22'30: al Camp de futbol, **FOCS D'ARTIFICI** per la Pirotècnica **Turis**.

A les 23'30: a la Plaça Josep Moragues, **FI DE FESTA** amb el grup **"Chapó"**. Hi haurà coca i moscatell.

Les Xarangues passaran pels carrers i places de la vila durant els dies 30, 31 i 1.

NOTES:

- A partir del dijous, dia 22, a les 9 del matí, es podran reservar taules per a les sessions de ball al pavelló. **Caldrà anar a l'Ajuntament per a reservar-les.**

VENDA D'ENTRADES ANTICIPADA A L'OFICINA DE TURISME ..... 1.200 ptes
VENDA D'ENTRADES A LA TAQUILLA ..... 1.400 ptes
JUBILATS (només anticipada a l'Oficina de Turisme) ..... 1.000 ptes

EXPOSICIONS A LA CASA DE CULTURA:

Del 28 d'agost al 8 de setembre:

- **Exposició de papallones.**
- **Exposició dels treballs presentats al 1r Concurs de fotografia per a la portada del Programa de la Festa Major-96**

Els dies 31 i 1, a la Plaça Gravalosa, **Fira artesanal** de productes naturals, pel Grup Divulgatiu de Tradicions Populars Catalanes.

Els organitzadors es reserven el dret de modificar el programa si causes imprevistes ho motivessin.

Organitza:
ÀREA DE CULTURA I FESTES
Patrocina:
AJUNTAMENT DE SANT HILARI SACALM
amb la col.laboració de Font Vella, Font Selva, Fontdor i Transports Moragas

Partit de bàsquet en cadira de rodes al pavelló

Concert de Festa Major

Curset infantil de cuina

Diada de l'Onze de Setembre. Ofrena floral a Josep Moragues

RESUM DE L'ANY

Aquestes pàgines volen plasmar el que, al llarg de l'any, s'ha fet al nostre poble a través de les entitats i del mateix Ajuntament. Per a què fos molt més detallat caldria que les entitats ens fessin arribar les activitats portades a terme ja que, del contrari, sempre hi mancaran coses; això es pot aportar juntament amb l'escrit que fa cada entitat. El mateix podem dir de les fotografies, perquè se'n publica una selecció de les que es tenen.

1995

SETEMBRE

- Exposició de brodats de Carolina Estrany.
- Exposició fotogràfica sobre el Parc Natural del Montseny a càrrec de la Secció Fotogràfica d'Arbúcies.
- Aplec a Santa Margarida de Vallors.
- Festa Major del Pla de les Arenes, amb actuacions lúdiques a Mas Cullell i Els Cortals.
- Festa Major de Joanet.
- El CE Sant Hilari-Font Vella comença el campionat de futbol a 2a Regional.
- Aplec a l'ermita de la Mare de Déu de Vallclara.
- Diada Nacional de Catalunya, amb ofrena floral al monument a Josep Moragues. Diferents actes.
- Expedició gironina a Shisha Pangma, al Tibet, amb l'hilarienc Pep Permañé.
- Xerrada-col·loqui: "ENTRE SOMNI I MALSONS (ASGARD UNA NOVA RUTA D'ESCALADA A L'ÀRTIC)" a càrrec de Jordi Toses.
- Xerrada- col·loqui a càrrec de la Germandat de Donadors de Sang.
- Presentació del curs al Centre de Formació Permanent d'Adults de Sant Hilari Sacalm.
- Extracció de sang a la Casa de Cultura.

OCTUBRE

- 3r Raid BTT Sant Hilari-Font Vella, organitzat per Ça-calm Exprés.
- S'inicien les classes del Centre de Formació Permanent d'Adults i de l'Aula d'Art.
- XI Volada d'estels al Pla de les Arenes, organitzat per Ça-calm Exprés.
- Festa del bosc. Homenatge als voluntaris de la lluita contra els incendis. Missa, dinar de germanor i jocs.
- Exposició fotogràfica Trofeu Quillat de plata, de Blanes.
- Missa de comiat a mossèn Joan Tuneu i Mir i benvinguda a mossèn Carles Maria Giol.
- Xerrada informativa sobre el desplegament dels Mossos d'Esquadra a la comarca de la Selva.
- Festa Major de Sant Miquel de Cladells.
- Comença la temporada de cinema al Catalunya.
- Pas del "Rally Catalunya-Costa Brava", puntuable pel campionat del món, amb triomf polèmic de C. Sainz.
- Projecció de diapositives i col·loqui sobre "CAMP DE SOLIDARITAT A PARANÀ" (Brasil), a càrrec de Dolors Moreno i Fàbrega.
- Jornades Turístiques a la Casa de Cultura.
- Participació de la Coral Amethysta al concurs de cant coral a Concentaina (Alacant).
- XI Exposició de bolets de les Guilleries a la Casa de Cultura.
- Projecció de la pel·lícula "Nell", a benefici de Bòsnia.
- Recollida de roba, menjar, joguines i material escolar per Bòsnia.
- Jornades gastronòmiques "ELS FOGONS A LA TARDOR", als restaurants del poble.
- Castanyada popular ProBòsnia al carrer Ximeno.
- Exposició de pintures i escultures de: Glòria Rigau i Xavier Vilaró.
- Taller d'activitats manuals al Casal d'Avis (pintar vidre, repujats amb estany, etc.) amb la professora Germana Roser.

NOVEMBRE

- VII Marxa Excursionista "CAMINS DE LES GUILLERIES", organitzat per Ça-calm Exprés.
- La Pepeta Estragués, guanya per segona vegada el Concurs de ratafia de Santa Coloma de Farners.
- Eleccions autonòmiques.
- En Ramon Masferrer, President de l'Associació de Cultivadors d'Arbres de Nadal, rep una distinció de la Generalitat.
- Conferència sobre Bòsnia a càrrec de la refugiada bòsnia a Arbúcies: Narciza Kavasovic i Virtuts Samgró.
- Inici del Curset de Monitors de Lleure organitzat pel Punt d'Informació Juvenil.
- Seminari Literari en commemoració del 150è aniversari del naixement del poeta i dramaturg Àngel Guimerà, amb Roser Carol.
- Aplec de Sant Andreu de Bancells amb missa i berenar.
- Curset d'Aparadodisme Nadalenc per al petit comerç a càrrec d'Ignasi Casadesús.

DESEMBRE

- Exposició commemorativa del centenari del naixement del cinema: "Els Òscars de Hollywood".
- Campanya per Bòsnia amb recollida de roba, menjar, joguines, material escolar, aportacions econòmiques i projecció de la pel·lícula "Nell" de M. Apted.
- Recollida de diners per Bòsnia, emplenant dos coloms de la Pau amb monedes de cent pessetes, a càrrec de l'Agrupament Escolta "Als Quatre Vents".
- XXIXè Campionat Nacional de Tir amb Arc al Pavelló.
- Exposició d'aquarel·les de Joan Claperols.
- Els "Petits Cantaires" i els caps de l'Agrupament Escolta "Als Quatre Vents" participen en la Campanya "Mou el teu cor" en la Marató de TV3.
- En Romaní torna a Ràdio Sant Hilari, fent un programa el dijous a la tarda de 4 a 9.
- Pujada del Pessebre a Sant Miquel de les Formigues pel Grup Excursionista Hilarienc.
- Festival Nadalenc del Col·legi Sant Josep al cinema Catalunya.
- Concert Nadalenc de la Coral Petits Cantaires amb la "Cantata de la Neu" a l'església parroquial.
- Representació de l'obra de teatre "'El Sosiego' Hotel del Bon Repòs", a càrrec de la Companyia Teatral Local "La Lluna".
- Exposició de postals de Nadal i treballs manuals dels centres escolars del poble.
- Exposició dels treballs d'alumnes de l'Aula d'Art.
- II Concurs d'Aparadorisme amb motius Nadalencs. Va guanyar l'establiment "Can Candi", seguit del "Bar Club" i la "Perruqueria Mensus".
- Primer Fòrum Cívic popular amb el tema: Els recursos econòmics de Sant Hilari Sacalm sota la perspectiva de l'Eix Transversal.
- Edició dels butlletins de la Parròquia i del Col·legi Sant Josep.
- Il·luminació i guarniment de carrers i places amb motius de les festes nadalenques.

1996

GENER

- Recollida de les cartes per part del Carter Reial, de tota la quitxalla del poble.
- Cavalcada dels Reis d'Orient pels carrers de la vila.
- La coral "Els Nois Alegres" fa el seu tradicional concert de Reis al Casal dels Avis.
- Celebració de la Festivitat de Sant Antoni Abat amb la benedicció dels animals, a la plaça de l'església i cavalcada.
- Celebració de les Noces d'Or i d'Argent dels matrimonis del poble.
- Exposició: "La Selva més de 2.000 anys d'història" a la Casa de Cultura.
- Xerrada-col·loqui: "La vacunació fins als 16 anys", a càrrec del Dr. Abou-Hadwan Nabil, pediatra.

Carnaval infantil

Castanyada popular a la placeta

Cursets municipals de tennis

Assistents al curset de monitors en el lleure

Lliurament del premi Josep Moragues d'investigació

Jordi Planas, guanyador del concurs de disc-jockeys dels 40 principals

Jugar i remenar

Trobada de Gegants per la Festa Major de Sant Joan

FEBRER

- Exposició de puzles de Maria Carme Vilar.
- Festa de la Mare de Déu de la Candelera, que aplega els batejats durant l'any, amb pares i padrins.
- Els centres escolars del poble celebren el Dijous Llarder.
- Carnestoltes infantil amb els grallers de Sant Bartomeu del Grau i el grup d'animació Xamba, al pavelló.
- Carnestoltes adult organitzat per Ça-calm Exprés. Concentració al Passeig Font Vella i ball de disfresses amb botifarrada al carrer Rocosa, amb el grup Pingüinos.
- Inici del curset de cuina: "Plats i postres de temporada", a càrrec de Salvador Brugués.
- Fòrum cívic popular a la Casa de Cultura amb el tema: "Necessitats culturals i associacions a Sant Hilari: locals i recursos".
- Curs de copilots de ral·lis impartit per Àlex Romaní a la Casa de Cultura.
- Exposició de diferents tipus de canyes de pescar a la Casa de Cultura.
- L'Ester Elias, campiona de Catalunya escolar de Cros al Vendrell, en la categoria cadet.

MARÇ

- Presentació del llibre de poemes *Roba Estesa* de l'hilarienc, Lluís Serrano, a la Casa de Cultura.
- Miquel Àngel Pérez guanya un curs de perfeccionament al Circuït de can Padró, a través d'una enquesta realitzada al Punt d'Informació Juvenil, organitzada per l'Institut Català de Seguretat Viària.
- Eleccions Generals. S'hi presentaven candidats locals.
- Carlos Sainz prova el seu Ford Escort del mundial al tram del Sobirà.
- II Jornades Gastronòmiques de la Selva.
- XX Setmana esportivo-cultural del col·legi Sant Josep
- Xerrada sobre la bruixeria a Sant Hilari amb l'Antoni Pladevall a la Casa de cultura.
- Setmana Cultural del Col·legi Públic Guilleries.
- III Campionat Intercomarcal de Girona d'escalextric. 2n Rallye Costa Brava. Temporada Slot '96 de ral·lis i raids, a l'Hostal Ma Verdolet.
- Extracció de sang a la Casa de Cultura, organitzada per la Germandat de donadors de Sang de les comarques gironines.
- 1r concurs pel cartell del Via Crucis Vivent.
- Comença el programa de ràdio "Les coses de casa nostra", presentat per en Jaume Fàbregas.
- 2n Rally Costa Brava. III Campionat intercomarcal de Girona.
- XX aniversari de la coral "Petits Cantaires". Intercanvi amb les corals barcelonines "Xemeneia amunt" i "Petits Martinencs", amb concert a l'Església i ballada de balls tradicionals amb el grup Escampillem a la plaça Jacint Verdaguer.
- XXIIè concurs de cants d'ocells a la plaça Josep Moragas, amb rècord de participació.
- Diumenge de Rams, surt al carrer la nova revista de Sant Hilari, de caire trimestral *A Raig!*, editada per pOKS & bENAVINGOODS.

ABRIL

- Representació del Via Crucis Vivent pels carrers del poble, durant el divendres Sant, amb diferents innovacions.
- Fira de productes artesanals al passeig de la Font Vella.
- Primer Concurs de Pintura Ràpida, organitzada per l'Aula d'Art. Va guanyar Pepi Linares, adults, Luciana Macedo, juvenils i Llívia Escolà, infantils.
- Tradicional cantada de caramelles pels carrers de Sant Hilari, Diumenge de Pasqua, amb la coral mixta "Els Nois Alegres" i els "Petits Cantaires".
- Aplec parroquial a Joanet.
- Aplec a Sant Creu d'Horta.
- XI Concert de Sardanes i música de cobla per Sant Jordi al Cinema Catalunya, organitzat pel grup Sardanista amb la cobla "Ciutat de Girona" i homenatge a la coral "Els Nois Alegres".
- Diada de Sant Jordi: venda de llibres i roses a la pl. Dr. Gravalosa, durant tot el dia, per part dels escolars del poble. Festival per a la Mainada al pavelló amb en "Toni i la Montse".
- Creació d'un paquet turístic per a la Setmana Santa (vols en helicòpter, tir amb arc, excursions, etc).

- Publicació de la revista *Trencaclosques* del col·legi Públic Guilleries.
- IV Cursa de 100 km en bicicleta de muntanya, organitzat per Ça-calm Exprés.
- Trobada de corals infantils, "XVIIIè Juguem cantant", amb la participació de 150 cantaires.
- Motocròs Sant Hilari. Prova puntuable per al Campionat territorial en categoria júnior (125) i sènior (250).
- Exposició: "Sant Hilari: d'ahir a avui".
- Exposició de les obres del concurs pel cartell del Via Crucis Vivent '97. Va guanyar l'Esteve Comas.
- Exposició: "Anem a veure llibres", del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

MAIG

- S'inicien els cursos de sardanes, organitzat pel Grup Sardanista, amb classes el divendres, per als adolescents i adults i els dissabtes per a la mainada.
- Xerrada sobre la universitat i les carreres universitàries per orientar els estudiants de COU i 5è d'FP.
- Partit de bàsquet amb cadira de rodes: C.B. MIFAS A - C.B. MIFAS B al pavelló.
- Curs de Formació en tècniques per a la recerca de treball.
- Xerrada al Casal d'avis sobre la malaltia d'Alzheimer a càrrec del doctor Llambí.
- Sortida al teatre dels alumnes i professors de l'Escola d'Adults, a veure: "La extraña pareja" amb Paco Morán i Joan Pera.
- IV Descens en BTT, amb triomf de Tomàs Misser. En Pep Permañé 8è.
- Aplec a l'ermita del Nen Jesús de Praga.
- Curset de manipulador d'aliments.
- VII Mostra Franco-Catalana del Bosc i l'Aprofitament Forestal. La va inaugurar el Director General de Medi Ambient, Sr. Jordi Peix.
- Xerrada sobre "Els tresors del Sàhara", a càrrec del doctor Narcís Soler i Joan Escolà.
- Exposició dels dibuixos de la final comarcal del concurs "Posa color a la història", organitzat per Caixa de Girona i *El Punt*. Robert Cullell va quedar classificat per la final provincial.
- La conselleria de Benestar Social reconeix l'Escola Municipal d'Adults com a Centre de Formació Permanent d'Adults.
- Se celebren els campionats de pesca al pantà de Susqueda.

JUNY

- 37è concurs de tallada de troncs i demostració d'oficis bosquerols. En Narcís Llorens va guanyar amb destral.
- Lliurament de premis del XX Concurs Literari Escolar Local, amb en Lluís Serrano, poeta.
- Festes de final de curs dels centres escolars del poble, al pati de les monges, la font del Parc i al Cinema Catalunya.
- Aplec a l'ermita de la Mare de Déu del Pedró, amb arrossada, missa i sardanes.
- Celebració conjunta dels centres escolars de la Setmana del Civisme i el Medi Ambient, amb diferents actes.
- Campanya de neteja "Fem dissabte".
- Curset de meteorologia a càrrec d'Alfred Rodríguez Picó, amb 50 participants.
- Mostra de teatre a les escoles amb actuacions del C.P. Guilleries i Sant Josep de Sant Hilari.
- Edició del butlletí núm. 37 del Col·legi Sant Josep.
- Festa de la Penya Barcelonista: revetlla de Sant Joan, cursa ciclista, sopar de germanor, amb ball, 24 hores de futbol sala i tennis.
- Festa Major de Sant Joan: Arribada de la flama del Canigó, encesa de fogarons, revetlla popular i IV Trofeu de Sant Joan per futbol 7, en homenatge a Bartomeu Giménez.
- 50è Homenatge a la Vellesa. Missa, certamen literari, cants, coral i dinar de germanor.
- V Trobada de colles geganteres, amb els gegants de Sant Feliu de Codines, Sant Julià, Malgrat, Riudarenes, Torelló, Taradell, Arbúcies, Vallgorguina, Gegants del Pi i de Sant Hilari.
- Exposició de final de curs dels alumnes de l'Aula d'Art.
- Exposició "Recicl'art" d'objectes reciclats dins la setmana del civisme i el medi ambient.

Assistents al curset de meteorologia

Inauguració carrers i plaça casc antic

El carter reial recull les cartes dels nens i nenes del poble

Guanyadors del concurs de guarniment d'aparadors amb motius nadalencs

Portada revista "A raig"

Estiuejant de l'any: Sra. Rita Vadell

Portada còmic Sant Hilari

- Debat radiofònic sobre el medi ambient entre persones que a nivell local representen entitats diverses.
- Campaments d'Estiu de l'Agrupament Escolta local a Err, a la Cerdanya francesa.

JULIOL

- Inici del Casal municipal d'estiu, estades preesportives i poliesportives i de les Colònies parroquials amb diferents grups i torns.
- Curset de cuina infantil a can Brugués.
- Xerrada sobre l'elaboració de la mel, a càrrec del sr. Meinecken.
- Festa de Sant Cristòfor, concurs d'ornamentació de vehicles, amb benedicció, sardanes i ball amb l'orquestra "Amoga".
- IV Raid BTT Sant Hilari-Font Vella, amb participants de 12 categories.
- Festa dels donadors de sang de la comarca de la Selva a la font del Parc.
- XIX Festival Internacional de Música: Ysgol Gyfun Gyraeg Glantaf.
- Exposicions de pintures de: Benjamin Kavazovic, Francesc Ventura, Tariq Mahmood, Xavier Vilaró i Joan Cantal.
- Ballades de sardanes el dijous a la nit, amb la cobla "Genisenca".
- Campionat local d'escalèxtric.
- Curset de natació a les piscines municipals i a Villaret.
- XIX Festival Internacional de Música: Nois Alegres i Escola de Música de Sant Hilari.
- Festa del Pla del Campaner, XVI cursa mundial d'ànecs i curses de sacs.
- Festa del barri del Petrinxo, amb el grup "Jaisom peltrós".
- XIX Festival Internacional de Música: East Riding Youth Orquestra.
- Festa de Ràdio Sant Hilari al pavelló amb disco mòvil.
- I Concurs fotogràfic per a la portada del Programa de la Festa Major.
- Gonzalo, nou entrenador del C.E. Sant Hilari i en F. Máiquez nou president de l'entitat.
- Cursets municipals de tennis.

AGOST

- Audicions de sardanes tots els dijous, amb la "Genisenca".
- Festa dels Quintos, amb cercavila, sardanes, concert de rock i ball.
- Festa de l'estiuejant, amb caminada a la Roca d'en Pla i cafè-tertúlia al Casal.
- XIX Festival Internacional de Música: Coral "Amethysta" i grups de Cambra de l'Escola de Música d'Arbúcies i Sant Hilari. Directors: D. Vidal i A. Miralpeix.
- XIX Festival Internacional de Música: "Orquestra de Cambra CEM de Terrassa". Director: Quim Termens.
- XIX Festival Internacional de Música: Duo Kassner - Quer (guitarres), Danielle Kassner i Guillem Pérez-Quer.
- Dia del càncer.
- Cantada d'Havaneres a la placeta amb el grup Bergantí.
- 50è aniversari de la federació del C.E. Sant Hilari al Camp Municipal d'Esports.
- Marató Pro-Rwanda: Firaventura '96, actuacions musicals als campaments, pavelló i placeta i activitats al carrer.
- 4t aplec de la Sardana Sant Hilari-Fontdor a la plaça Dr. Gravalosa, amb les cobles "Ciutat de Girona", "Genisenca" i "Cadaqués".
- Festa al barri del Serrat.
- Sopar i festa popular a la plaça del Peix, amb música de jazz.
- Bàsquet al carrer, campionat de 3 x 3 a la plaça Josep Moragues.
- Exposicions de pintura a la Casa de Cultura d'en Marià Climent, Josep Ramon, Catalina Casasayas, Teresa Brugarola, Victòria Maulini; de Fotos del I Concurs de fotografies de la portada de programa de festes i "El món de les papallones".
- Festa Major '96, dies 30 i 31 d'agost i 1 de setembre. Pregó el 29 d'agost.

TRES DOSOS, UN TRES, I... VISCA!!!

Ja hi tornem a ser, gairebé sense adonar-nos-en, ja ha passat un altre any. Ha arribat novament la Festa Major i, amb ella, una nova edició d'aquest programa que permet a les entitats donar a conèixer les seves activitats i els seus projectes a tota la gent del poble.

Per al nostre Grup Sardanista ha estat un any especial, un any en què han passat moltes coses, algunes molt positives i altres no tant.

Potser, doncs, que comencem per les negatives per allò que si, al final, les coses són agradables en queda un record millor. Segurament tots deveu estar informats del tema de l'Aplec. Fins ara l'empresa Fontdor ens el patrocinava íntegrament. Enguany, però, no ha pogut ser. Per causes internes aquesta empresa ens va comunicar que no es podia fer càrrec de les despeses que comportava aquest acte. En principi ens vam desanimar molt però, després de contactar amb l'Ajuntament, es va arribar la conclusió que l'Aplec era una activitat que de cap manera no havíem de deixar perdre. Tots plegats vam afinar els nombres i vam arribar a la conclusió que l'Aplec es podia celebrar, que caldria molt més esforç per part de tots plegats, però que el tiraríem endavant. Des d'aquestes ratlles volem manifestar el nostre agraïment a Fontdor, no solament pel seu recolzament durant aquests tres anys, sinó per fer-nos obrir els ulls, per fer-nos adonar que a Sant Hilari, amb l'ajut de tots, podem gaudir d'un gran Aplec. Gràcies també als restaurants de la vila i a les entitats que ens han fet costat quan han arribat les vaques primes. Ara, quan llegiu aquest article, l'Aplec ja s'haura celebrat i esperem de cor que tothom n'haurà quedat satisfet.

Pel que fa a les coses positives, n'hi ha moltes i molt variades.

El Concert de Sant Jordi, patrocinat per Font Vella, a càrrec de la cobla Ciutat de Girona, amb l'estrena de tres sardanes: *"A trenc d'Alba"* de l'Antoni Miralpeix, *"Bella Font Vella"*, d'en Francesc Camps i, sobretot, *"A les Guilleries"*, del mestre Manel Saderra Puigferrer, Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya per la seva trajectòria com a músic i compositor de sardanes, amb una dedicatòria que diu així:

"A Sant Hilari Sacalm, capital de les Guilleries"
Sincerament,
Puigferrer

El mestre Puigferrer també ha manifestat que aquesta serà la seva darrera sardana i això, tot i que esperem que no sigui així, ens omple d'orgull i de satisfacció. Per la nostra part, pensem que es tracta d'una sardana excel.lent i que s'està interpretant a

Aplec: la Placeta, al matí, de gom a gom

gairebé tots els aplecs i concerts que es fan a les nostres comarques. Durant el concert es va interpretar també la sardana que vam estrenar durant l'Aplec de l'any passat: *"A Sant Hilari Sacalm"*, del mestre Martirià Font i Coll, que va ser durant molts anys director dels Montgrins. Hem aconseguit, doncs unes quantes sardanes més, dedicades a la nostra vila, obra d'autors de reconeguda vàlua.

També hem portat a terme el curset de sardanes amb una participació molt abundant. S'ha fet durant els mesos de maig i juny, els divendres al Pavelló i els dissabtes al pati del Col.legi Sant Josep. Aquí també hem fet una innovació que se'ns va proposar a l'Assemblea i que vam acceptar convençuts. Hem contractat un monitor especialitzat en l'ensenyament de sardanes que ve cada divendres i ensenya a ballar sardanes, ja d'una manera més acadèmica, a tots aquells que tenen ganes d'aprendre'n una mica més. Voldríem que aquesta fos una llavor que donés un fruit abundós en el futur. Hi hem posat moltes esperances i esperem que el somni esdevingui realitat.

Una altra de les coses que estem fent és una recopilació de sardanes dedicades d'una manera o altra a la nostra vila. Fins ara n'hem localitzat més de trenta i estem recollint les particel.les de totes per tal de disposar d'un arxiu de totes les "nostres" sardanes. Un dels projectes de futur que tenim és el d'editar un disc amb sardanes dedicades a la nostra vila. De moment, però, és només una il.lusió. De tota manera, no desdim de fer-la també una realitat.

Amics hilariencs, estiuejants i visitants ocasionals, que la Festa Major us engresqui d'allò més.

Tres dosos, un tres i... VISCA LA FESTA MAJOR!!!

Xavier Colon i Auguet
GRUP SARDANISTA SANT HILARI

SANT HILARI "SI T'HI CANSES, T'HI ASSEUS" ELS BANCS

Sempre hem sentit a dir que els *bancs* és un lloc on et deixes un paraigües quan fa sol i te'l prenen quan plou.

En canvi, als *bancs* del nostre poble no. Aquí tenim bancs, però solament per asseure's, molts bancs, quantitat de bancs, gairebé tenim més bancs que culs per utilitzar-los.

Per això avui dia, que tot va amb "ordinador", també seria bo ordenar els nostres bancs, o millor dit, numerar-los, posar-los una "matrícula", i així els nostres estiuejants i principals usuaris tindrien una orientació exacta de la seva situació. Doncs, si bé tenim un mapa amb la situació topogràfica de les nostres 100 fonts, per què no en podem tenir un dels nostres 100 bancs?

A més a més i per millor orientació, es podrien assignar unes "zones bancàries" de cada sector, per exemple:

Bancs carrer Rectoria
"Zona Clerical"

Bancs carrer Ximeno
"Zona de Vianants"

Bancs plaça de l'Església
"Zona Opus Dei"

Bancs passeig Font del Ferro
"Zona Residencial"

Bancs plaça del General Moragues
"Zona Monumental"

Bancs plaça Verdaguer o plaça dels desapareguts hotels i despatx d'aigua Picant.
"Zona Catastròfica"

I una principal atenció als bancs de l'extraradi, com són els del passeig 14 d'Abril, considerats X, o sigui:

Bancs "Zona Porno"

Aquests últims es consideren "Bancs de Pobre", per les moltes parelles que a les nits freqüentaven aquesta zona, motiu pel qual podrien considerar-la zona sonadora.

A més a més, com abans ja hem dit, cada banc hauria d'estar numerat, ja que si això es portés a bon terme seria donar una facilitat als nostres estiuejants i poder sentir converses com aquestes:

– "Sí, Jaume. Sí, Jaume, demà amb el senyor Lluís i la seva senyora ens trobarem a la 'Zona Monumental' en el banc núm. 41, perquè el núm. 112, que anàvem a la 'Zona Residencial', estarà ocupat pel senyor Pepet, que va amb una tia que em penso que és un 'ligue'".

– "Senyora Maria, senyora Maria, deia un altre, demà ens trobarem a la 'Zona Opus Dei', al banc núm. 46, perquè ara el 104 que anàvem a la 'Zona Turística' estarà ocupat per la senyora Pepeta amb els seus néts i el cangur. I si el 46 estés ocupat, aleshores aniríem a la 'Zona Catastròfica' que allí està arrecerat i hi toca el sol en el banc núm. 78, l'esperem".

Doncs si bé s'ha parlat molt de fer quelcom per millorar el nostre turisme, ja seria hora que comencéssim pels nostres *bancs* o sigui, per millorar la nostra situació....

Jo crec que ara podria ser un èxit, ja que aquests bancs no cobren interessos ni IVA.

A més a més, per la bona organització, per la gran diversitat i per la gran quantitat, podem oferir als nostres estiuejants i visitants, bancs per a tots els gustos i bancs per a tots els culs. "I si no us ho creieu, veniu i seieu".

Sèneca Fill

El C.E. Sant Hilari amb el camp ple de gom a gom i amb en Kubala de davanter centre... Eren altres temps

AL MEU AMIC

Benvolgut amic, allà on siguis (amb el convenciment que ho rebràs),

Tan bon punt em vaig assabentar que ens havies deixat vaig mirar de trobar alguna manera de posar-me en contacte amb tu, i no se'm va ocórrer res més que asseure'm davant l'ordinador, ¡Quantes hores hi hem passat davant l'ordinador, plegats! Oi?, i posar-me a escriure quelcom per a dir-te. Vaig arribar a la segona ratlla, quan vaig haver escrit el Benvolgut amic, se'm va acabar la inspiració, tenia tantes coses al cap que no me'n sortia cap. Saps allò de ho tinc a la punta de la llengua però no em surt? Doncs, allò. Després de passar-me una bona estona davant l'aparell, sense escriure, només pensant en els bons moments que hem passat, vaig decidir desconnectar-lo i deixar-ho per a un altre dia. I n'he tardat uns quants a tornar-m'hi a posar. Et preguntaràs per què. Doncs molt senzill, tenia ganes de reflexionar, de pensar fredament sobre aquesta amistat de més de vint anys i arribar a conclusions que potser l'escalfor del moment no m'hi hagués deixat arribar amb objectivitat i amb sinceritat. Ara, passats aquests dies, sí que em veig en cor de dirigir-me a tu i parlar-te amb la mateixa sinceritat que ho fèiem en aquelles llargues converses que hem mantingut milers de vegades. I és que la nostra relació ha estat rica i variada, s'ha estès a àmbits molt diferents els uns dels altres, però sempre hi ha hagut el lligam de l'amistat que les ha fet comunes.

Recordo les nostres trobades a la una, en sortir de col·legi, amb una fidelitat gairebé sagrada. Cada dia, durant vint anys, fins que el cor et va donar la primera sotragada. Durant algunes temporades, vint anys donen per a molt, se'ns hi havia afegit altre gent, és veritat, però al final sempre quedàvem tots dos. Podíem parlar de qualsevol cosa, de futbol, d'economia, d'informàtica, de política,... Te'n recordes com arreglàvem el món? Llàstima que cap polític no ens fes cas, perquè amb les nostres teories el món aniria, de ben segur, molt millor.

També recordo la nostra relació amb el futbol, tu de secretari, quin munt de cartes i de reunions no hauràs fet durant aquests catorze o quinze anys de càrrec! El que jo recordo, però, és quan durant uns quants anys, tu de delegat i jo d'entrenador del primer equip del Sant Hilari, hem trepitjat un piló de camps de la província i n'hem passades de tots colors. Te'n recordes quan un 5 de maig aquí, a Sant Hilari, quan ja anàvem vestits d'estiu, i a mig partit que es posa a nevar i al cap d'una estona jo que et miro i et pregunto de què rius i tu em contestes gairebé sense articular paraula: no ric, és que estic glaçat. O aquella vegada a Sant Antoni de Calonge quan després del partit em vas haver d'arrossegar cap al vestidor perquè si no m'haguessin fet una cara nova. Quina creuada de cables! Sort que eres allà.

També va ser molt important el teu recolzament quan vaig estar uns quants mesos sense sortir de casa a causa d'una operació. Cada tarda a les sis, indefectiblement, sonava el timbre de casa. Te'n recordes quines partidasses d'escacs contra aquella màquina? Renoi, quines pallisses que ens fotia! De totes maneres, alguna vegada també l'havíem guanyada. Li fèiem alguna trampota, però ningú no n'ha de fer res, només entre nosaltres.

Ja no parlem de la botifarra, te'n recordes que te'n vam ensenyar en aquell viatge a Romania i des d'aleshores et vas anar convertint en un veritable especialista? I dels sopars de la penya de la loteria? I de la tira de cursets i reunions que hem fet plegats? I de la nostra professió que, tot i treballant en llocs diferents, ens ha servit també per reforçar la nostra amistat?

De tots aquests anys en podria escriure un llibre, tranquil·lament. I no em desdic de fer-ho en un futur. De tema, per descomptat, n'hi ha i força.

Amic, havia sentit a dir que els que se n'anaven eren sempre els millors. Ara ho tinc clar, perquè tu, Carles, sense cap mena de dubte, eres el millor. Ets el millor encara, perquè si no puc gaudir de la teva presència, sí que puc gaudir del teu record. El record d'una persona excel·lent, d'una persona que no tenia mai un "no" per a ningú. I sense demanar res a canvi! Tinc molt clar que poder participar de la teva amistat és una de les coses importants que m'han passat en aquesta vida.

Se m'està acabant el paper, però tranquil, ens tornarem a retrobar, no sé quan ni on, però ho tornarem a fer. N'estic ben segur! I tornarem a reviure tots els bons moments, i recuperarem les nostres tertúlies de la una, i tornarem a fer la botifarra, i... tantes altres coses.

Gràcies per tot, i a reveure!

Xevi

LLIROIA: UN MOT VERDAGUERIÀ

Malgrat el gran desenvolupament dels estudis sobre el lèxic català, molts deuen ser encara els mots que no han obtingut per part dels estudiosos l'atenció que es mereixen. Un d'aquests és el terme *lliroia*, que em proposo de tractar en aquesta nota.

1. Testimonis

El mot *lliroia* és, certament, ben poc documentat en textos catalans. Tant el *DCVB* com el *DECat*, com també el *Tresor* de Griera, no en coneixen altre testimoni escrit que no sigui en l'obra de Verdaguer. Els textos que citen són els següents: en primer lloc, en el dietari *Roser de tot l'any* (1894),[1] el poema corresponent al dia 9 de gener, encapçalat amb el lema *Deus, Deus meus*:

> Dia sens sol, vesprada sens estrelles
> son, si no us veig entre elles
> Jesús, mon dolç Amor,
> llum de mos ulls, cançó de mes orelles
> delicia de mon cor
>
> De mon verger aurífera monjoya
> mon lliri y ma lliroya
> ma celda y mon jardí
> de mos somnis florits vos sou la toya
> la perla de ma joya
> ma perla y mon rubí.

Pocs anys més tard (1901), Verdaguer inicia el recull de poesies *Ayres del Montseny*[2] amb un llarg poema-dedicatòria a la Verge Maria intitulat justament *A la Verge*. Verdaguer hi rememora la seva infantesa a Folgueroles i l'ocasió en què confeccionà un ram de flors durant el mes de Maria; en l'enumeració de flors que cerca l'infant en el torrent de Folgueroles hi ha les següents:

> Allí trobo la humil margaridoya
> ullet ab que la terra mira'l cel;
> lo trébol del color de la lliroya,
> la blava jonsa que es un vas de mel.

De les paraules de Verdaguer es desprèn que *lliroia* és un fitònim, però no se'n pot treure cap altra deducció sobre la seva naturalesa exacta. Cal observar aquí que en el segon dels textos al·ludits

1. J. Verdaguer, *Roser de tot l'any. Dietari de pensaments religiosos per ....* (Barcelona, Llibreria Catòlica, 1894, estampa de Jaume Puigventós). El text citat correspon a la pàgina 13.

2. Jacinto Verdaguer, *Ayres del Montseny. Poesies de....* (Barcelona, Joventut, 1901, Fidel Giró impressor). El text citat correspon a la pàgina 3.

no hi apareix mencionada la *lliroia* com a vegetal en flor que cull el poeta a Folgueroles, sinó que hi apareix només com a terme de comparació amb el color del trèvol.

La recerca sobre el mot ens ha permès d'ampliar les ocurrències escrites d'aquesta paraula amb altres textos, a més dels de Verdaguer, ja coneguts pels lexicògrafs.[3]

L'any 1895, als dinou anys, l'escriptor Anton Busquets i Punset (1876-1934), fill de Sant Hilari Sacalm (cosa que, com veurem, és rellevant), publicà un recull de poesies titulat precisament *Lliroya*.[4] La publicació del llibre és solament un any posterior al *Roser* de Verdaguer que conté la més antiga menció del terme.

Lliroia apareix també en dos poemes del mateix Busquets que figuren en el llibre *Flors del Montseny*;[5] en la composició *Lo Gorch* negre l'autor descriu les fades que hi habiten en la següent estrofa (pàgina 10):

> L'una tan bon punt ix
> de flors s'enrotlla;
> lo front porta daurat
> tot de lliroya.

Busquets, coneixedor de primera mà de la cosa designada pel mot *lliroia*, l'adjectiva de «daurada», cosa que, com veurem, és ben encertada.

El mot reapareix en la poesia *Lo cant del Riu* (pàgina 35):

> D'hermós Aplech me porta recordances
> cançons que'l pastoret refila ayrós,
> l'olor del romaní y de la lliroya
> y la potenta veu dels enderrochs.

Força més modernes són les altres mencions que he anat recollint en el curs de la recerca.

3. No disposem encara d'un lèxic complet de l'obra verdagueriana. Hi ha un estudi sobre la fitonímia en l'*Atlàntida* fet per MIQUEL DE GARGANTA, *Les plantes en l'«Atlàntida» de Verdaguer*, «Estudis Romànics», 13 (1963-68), pàgs. 193-207. (= *Miscel·lània Pompeu Fabra*); el mot *lliroia* no hi apareix. En el ms. 3703 de la Biblioteca de Catalunya, un recull de mots fet per Verdaguer descrit per NARCÍS GAROLERA, *Un vademècum lexicogràfic verdaguerià*, «Estudis de llengua i literatura catalanes», 29 (= *Miscel·lània Germà Colón* 2) (1994), pàgs. 95-108, el mot *lliroya* hi apareix al foli 84v, en la llista encapçalada pel títol «Flors grogues». En el foli 81r, que conté esborranys de llistes que un cop passades a net foren ratllades, també hi apareix la «lliroya».

4. ANTON BUSQUETS Y PUNSET, *Lliroya. Primeras poesías de...* (Ripoll, imprempta y llibrería de Ramon Bonet, 1895). A la Biblioteca de Catalunya es conserva un exemplar amb una dedicatòria manuscrita de l'autor a Verdaguer: «A mossen Jacinto Verdaguer, son amich, devot y confrare. L'autor. Ripoll octubre 1895».

5. ANTON BUSQUETS Y PUNSET, *Flors del Montseny. Poesias, precedidas d'un judici crítich per Joseph Aladern* (Alcover, imprempta de «La Saura», 1897). A la Biblioteca de Catalunya es conserva un exemplar dedicat a Verdaguer: «Al sabi poeta, estimat mestre y respectable amich Mossen Jacinto Verdaguer, faig entrega d'un exemplar de mes *Flors*. L'autor».

2. Origen de la recerca

El meu interès per *lliroia* sorgí d'una manera casual en una conversa amb Mercè Bastardas, que m'indicà que *lliroia* era un mot usat a Sant Hilari Sacalm i que designava, d'acord amb una descripció aproximada, un tipus de bàlec.[6] Aquesta conversa ens va dur a consultar immediatament els diccionaris de referència (el *DCVB* i el *DECat*, i més tard el *DiccAguiló*) i precisament, en veure que cap d'aquestes obres no aconseguia de donar una definició, ni tan sols aproximada, del terme, em vaig proposar d'investigar la seva extensió i significat.

3. La lexicografia moderna

La informació recollida en les obres lexicogràfiques és pobra. En primer lloc, el *DiccAguiló* (4,318),[7] on trobem l'article següent:

> *lliroya* (Guilleries), planta boscana.

El *DiccAguiló* ens forneix una localització concreta: les Guilleries; és l'única obra lexicogràfica que ho fa. La referència ha de ser anterior a 1897, any de la mort de Marià Aguiló, però el contingut semàntic exacte del mot resta en una incerta penombra.

En el *DCVB* (7,24) trobem l'article següent:

> «*Lliroia*. f. Planta boscana, varietat de lliri? *Lo trébol del color de la lliroya*, Verdaguer Ayres 3. *Mon lliri y ma lliroya*, Verdaguer Roser 13.»

Observem que el *DCVB* reprèn la definició del *DiccAguiló* («planta boscana»); també sembla que la proposta, dubitativa, d'identificar

6. Aquest testimoni, per bé que recollit en l'actualitat, fa referència als darrers anys 20 i primers 30 quan la família Bastardas-Parera passava els estius a Sant Hilari.

7. Marian Aguiló, *Diccionari Aguiló. Materials lexicogràfics aplegats per Marian Aguiló i Fuster, revisats i publicats sota la cura de Pompeu Fabra i Manuel de Montoliu*. (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1915-1934). 8 vol. (= Biblioteca filològica de l'IEC). Utilitzem el facsímil de l'edició original; Barcelona, Altafulla, 1988-1989. 4 vol. (= «Documents de Filologia Catalana», 3-6).

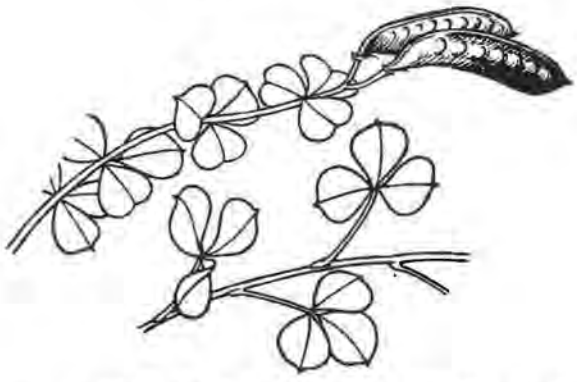

"Ginesta sessilifòlia", de fulles compostes amb tres folíols arrodonits, les florals mancades de peciol o gairebé; les altres, peciolades; flors grogues.

la *lliroia* amb el «lliri» ha estat induïda per l'ús que fa Verdaguer dels dos mots (*lliri* i *lliroia*) en la mateixa frase i per la semblança formal entre tots dos, però cal remarcar que Verdaguer no els dóna com a sinònims. L'article s'abstè de proposar formalment una explicació etimològica per aquest mot.

En el *DECat* el mot *lliroia* apareix s.v. *lliri* (*DECat* 5,216) i Coromines el posa com a exemple de l'ampliació del radi semàntic de *lliri* que s'hauria aplicat «a elements vegetals que, en diverses formes, i de més lluny o més a prop, evocaven menes de liliàcies». D'això cal deduir-ne que Coromines creu que *lliroia* és un derivat de *lliri* però tampoc no trobem aquí una identificació de la planta designada amb el terme *lliroia*: l'únic comentari que se'n fa és que *lliroia* és un mot «usat repetidament per Verdaguer com a nom d'una planta boscana: no sembla que sigui la flor sinó la planta en general». No és clar quin és el motiu o la base en què es fonamenta aquesta darrera observació: que *lliroia* designa més aviat la planta que no pas la flor.

No vaig consultar fins més tard el *Tresor* de Griera.[8] Com és ben sabut, el *Tresor* de Griera té fama de tèrbol, però sovint conté indicacions útils. En aquesta obra hi trobem el següent article:

> «*Lliroia*. — Flor de la ginesta»

i seguidament reprodueix, una mica més extensament que el *DCVB*, el vers de Verdaguer del *Roser*. L'article, com veurem, té un encert: la lliroia, en efecte, és una flor i no una planta, però no sembla que sigui, almenys originàriament, la flor de la ginesta, si per ginesta entenem allò que entenem la major part dels catalanoparlants (és a dir, l'espècie de nom científic *Spartium junceum*). L'article no conté cap indicació sobre la localització del mot ni sobre la font d'on prové la identificació de la cosa que designa (que, evidentment, no és Verdaguer ja que del vers citat no se'n podria extreure una definició tan concreta).

4. La recerca

El tractament irregular d'aquest mot en els diccionaris em féu pensar que valia la pena fer una enquesta per tal d'esbrinar si era encara viu i en quina zona i, sobretot, quin era exactament el seu significat.

4.1. *La localització*

En primer lloc i pel que fa a la localització d'aquesta paraula, se'm va fer patent que aquest havia de ser un mot local, amb una extensió prou petita per a haver passat desapercebut. Tanmateix la referència

8. A. Griera, *Tresor de la Llengua, de les Tradicions i de la Cultura popular de Catalunya per...* (Barcelona, Fidel Rodríguez, 1935-1947). 14 vol.

a Sant Hilari (informació oral de M. Bastardas) i a les Guilleries (informació del *DiccAguiló*) donava ja una localització. Aquí s'hi afegí encara una altra localització donada per Masclans en *Els noms de plantes als Països Catalans*.[9] A la pàgina 242 d'aquesta obra es recull el mot *xirolla*, que remet a l'entrada *gódua* (pàgina 126), on s'explica, fent referència als sinònims, que «el farmacèutic Heredia ens digué el nom de *xirolla*, recollit per ell a Arbúcies». Aquesta informació és valuosa en molts sentits, com comentarem més endavant.

Tot plegat em portà a centrar la recerca sobre aquest terme per la zona de les Guilleries (principalment a Sant Hilari), estenent-la cap a la plana de Vic, d'on procedia Verdaguer.

4.2. *El significat*

Una ràpida enquesta ha donat els resultats següents: A Sant Hilari Sacalm, *lliroia* designa la flor, exclusivament la flor, de la planta que allí anomenen *ginesta*[10] i que correspon a la gódua o ginestell del català comú (nom científic: *Sarothamnus scoparius*).[11] Una circumstància pot explicar que el nom de la flor sigui tan diferent del de la planta: el fet que la flor es collís per fer les enramades per Corpus, de les quals constituïa un element destacat pel seu color groc daurat. Tanmateix, ara ja fa anys que s'ha perdut la tradició de les enramades de Corpus a Sant Hilari. Junt amb la tradició, és possible que es vagi perdent el mot: alguns infants del poble ja no el coneixen.

Lliroia s'usa com a col·lectiu, cosa lògica perquè resulta difícil d'individualitzar cada una de les flors del ginestell, i aquest ús com a col·lectiu fa que el plural sigui pràcticament inusitat.

L'enquesta ens ha permès de comprovar que el mot se sent com a particular de Sant Hilari, i això mateix comprovem que ja succeïa avançat el segle XX: entre els anys 1922-1923 es publicà a Sant Hilari un setmanari titulat justament *Lliroia* que dirigia Josep Ximeno Planas, desterrat a la capital de les Guilleries.[12] El setmanari es publicava només a l'estiu, l'època en què la colònia d'estiuejants a Sant Hilari era important. El primer número del setmanari (del 16 de juliol de 1922) en la «Presentació» explica:

9. FRANCESC MASCLANS, *Els noms de plantes als Països Catalans* (Granollers; Barcelona, Montblanc Martin; Centre Excursionista de Catalunya, 1981).

10. En el *Tresor*, en definir el mot *lliroia*, Griera degué reprendre literalment l'explicació que donà algun dels informadors de Sant Hilari (Frederic Culí o mossèn Ignasi Rovira), sense tenir en compte que en aquella zona *ginesta* designava una planta que no era l'espècie *Spartium junceum*.

11. Cal observar que la identificació de la lliroia com a flor del ginestell podria facilitar la identificació de l'espècie a què pertany el «trèvol del color de la lliroia» de Verdaguer.

12. Vegeu JOAN TORRENT - RAFAEL TASIS, *Història de la premsa catalana* (Barcelona, Bruguera, 1966). 2 vol. La referència a la revista «Lliroia» es troba a les pàgines 219-220 del segon volum.

«Això de "Lliroia", ens va venir de repent, som repentistes nosaltres, la sang s'ho porta. No diguin, que "Lliroya" és ben bonic. La flor de la ginesta. Aquell groc d'or, tant or i tan groc ...»

La frase conté tota una definició de la lliroia; solament cal recordar que a Sant Hilari el terme *ginesta* designa la gódua.

Precisament l'elecció d'aquest títol provocà un parell de reaccions ben favorables dels lectors: el mateix Anton Busquets que hem mencionat envià una nota a la redacció (publicada en el número 2; 23 de juliol de 1922) explicant la seva emoció en veure que el títol escollit per a la revista era el mateix que el del recull de poemes que havia publicat de jove. En el número 3 (del 30 de juliol de 1922) es publicà una nota de mossèn Lluís G. Pons que ens mostra com el mot era sentit com una cosa entranyable a Sant Hilari:

«Lliróia (...) quin títol més sugestiu per un fill de Sant Hilari. Ell, pels qui passem de la trentena, fa remembrar-nos l'estat primitiu del joliu planell de Sant Hilari (...) Aleshores, molts d'aquells plans i vessans eran atapaïts d'enlliroiats ginestars.»

L'ús de l'adjectiu *enlliroiat* sembla una creació circumstancial de mossèn Pons però demostra la vitalitat del terme *lliroia*; també, el fet que adjectivi el mot *ginestar* demostra clarament que *lliroia* designa només la flor que adorna els ginestells.

5. Altres localitzacions

El ginestell és una planta que es fa només a partir d'uns 800 metres d'alçada. A Viladrau i a la Plana de Vic (Folgueroles) *lliroia* és, segons sembla, un mot desconegut. Verdaguer no el devia haver sentit a la seva zona natal sinó, més aviat, en boca de les seves amistats o en les seves estades en pobles de les Guilleries, però segurament no directament a Sant Hilari.[13] Excursionistes de Vic o altres pobles de la plana podien baixar de les Guilleries portant rams de *lliroia*.

13. Verdaguer féu una estada a Sant Hilari l'estiu de 1899; la data d'aquesta visita és posterior a la primera ocurrència del mot *lliroia* en la seva obra poètica (1894). Sobre la visita de Verdaguer a Sant Hilari, el 1899, vegeu la descripció que se'n va fer anys més tard precisament en la revista *Lliroia* (16 d'agost de 1923) en l'article *Mossèn Cinto a la nostra vila*, signat amb les inicials «R.C.»; de la descripció de la visita es desprèn que era el primer cop que Mossèn Cinto visitava Sant Hilari. D'aquesta visita en parla també extensament Joan Torrent i Fàbregas, *Mossèn Cinto a Sant Hilari Sacalm. La seva reconciliació amb el bisbe Morgadas*, «Annals de l'Institut d'Estudis Gironins», 25 (1981), pàgs. 269-281. J. Torrent identifica les inicials «R.C.», de la firma de l'article a *Lliroia*, amb mossèn Ignasi Rovira Coll, testimoni directe de la visita de Verdaguer (com hem dit, l'article publicat a *Lliroia* és de 1923, no de 1924 com per error consta a la p. 3 de l'article del senyor Torrent).

El ginestell ja no és propi d'Arbúcies, on es troba més aviat la ginesta. Tanmateix, avui dia el mot *lliroia* és ben viu en aquesta població, però hi designa la flor de la varietat que es troba a la zona: la ginesta (*Spartium junceum*) allí anomenada *ginesta vera*. La flor de la ginesta es recull en grans quantitats per fer les catifes de Corpus, tradició encara viva avui en dia. Tanmateix, alguns indicis fan pensar que aquest mot podria ser a Arbúcies d'introducció recent: el farmacèutic informador de Masclans per Arbúcies, que hem mencionat anteriorment, identificà el mot amb el ginestell, segons l'ús de Sant Hilari, i no amb la ginesta, segons l'ús actual d'Arbúcies; a més, tots els meus informants (tant a Sant Hilari com a Arbúcies) han negat que existeixi la variant formal *xirolla* enregistrada per Masclans. Potser el mot no era fa uns anys tan conegut a Arbúcies; s'hi podria haver introduït justament a través de la tradició de Corpus designant la flor groga que es posa en les catifes d'una manera independent de l'espècie de flor que sigui. Tot sembla indicar que el mot s'ha propagat a Arbúcies des de Sant Hilari, on el mot era sentit des de principis de segle com a propi, com ho és actualment.

6. Propostes etimològiques

En primer lloc, cal destacar com a cosa ben notable el fet que el nom de la flor no tingui relació etimològica amb el nom de la planta que la produeix. En català, els noms de les plantes i els de les flors que produeixen tenen generalment una relació etimològica clara, encara que variada: *roser / rosa, taronger / tarongina, clavellina / clavell. El cas de ginesta / lliroia*, com el del castellà *naranjo / azahar*, són excepcionals.

L'única proposta etimològica sobre el mot *lliroia* és la del *DECat* que el fa un derivat de *lliri*. Certament no és fàcil de fer propostes etimològiques sobre un terme del qual desconeixem documentació realment antiga. De totes maneres, la proposta de Coromines sem-

LLIROYA

PRIMERAS POESIAS

DE

Anton Busquets y Punset

RIPOLL:

Imprempta y llibreria de Ramon Bonet,

Carrer de Sant Pere n.° 16

1895

bla presentar alguns inconvenients: d'una banda *lliroia* és femení mentre que *lliri* és masculí. Això, tanmateix, no constitueix un inconvenient insuperable; en efecte, el canvi de gènere es podria explicar si el mot s'hagués originat a partir d'un adjectiu substantivat en una locució com «(*flor* o *ginesta*) *lliroia*». Justament el sufix *-oi -oia*, ben si el mot s'hagués originat a partir d'un adjectiu substantivat en una locució com «(*flor* o *ginesta*) *lliroia*». Justament el sufix *-oi -oia*, ben català, però poc freqüent, no solament forma substantius diminutius (tipus *caminoi*) sinó també adjectius (tipus *alegroi* -a).[14] Però l'inconvenient més gran que presenta la proposta de Coromines és la dificultat d'establir cap mena de relació entre el lliri i la flor anomenada *lliroia*. Totes les persones amb qui he parlat rebutgen decididament qualsevol semblança de la lliroia amb un lliri. També es podria conjecturar que la lliroia anés associada d'alguna manera a liliàcies en les enramades de Corpus.

Si descartéssim la possibilitat que el mot pugui ser un derivat de *lliri*, caldria cercar altres propostes etimològiques. Per la meva part no en puc fer cap que sigui satisfactòria. Podem conjecturar, com ja he insinuat, que es tracti d'un primitiu adjectiu substantivat i que calgui partir del sintagma «(*ginesta*) *lliroia*». En la formació del mot poden haver-hi intervingut dissimilacions i metàtesis complexes que emmascararien el primitiu adjectiu, però ara no vull improvisar una proposta concreta. D'altra banda, la variant *xirolla*, que l'informant de Masclans enregistrava a Arbúcies però que tots els meus informants han negat conèixer, té tot l'aspecte de ser un mot fantasma o, eventualment, producte d'una homonimització o etimologia popular. Altrament és evident que en aquella informació hi va intervenir algun factor «(ultra)corrector» perquè en aquesta zona, ioditzant, no s'hauria d'en registrar una forma en *-olla* sinó en *-oia*.

14. Vegeu l'apartat 434 de la gramàtica històrica de Moll (F. DE B. MOLL, *Gramàtica històrica catalana*, València, Universitat de València, 1991; traducció catalana de la gramàtica publicada a Gredos el 1952) i l'apartat 317,3b de la gramàtica de Badia (A. M. BADIA, *Gramática catalana*, Madrid, Gredos, 1962).

7. Conclusió

El terme *lliroia*, que apareix escrit, segons sembla per primera vegada, en una poesia de Verdaguer editada l'any 1894, és un mot local de la zona de les Guilleries (concretament de Sant Hilari Sacalm). Designa la flor, únicament la flor, de la gódua o ginestell (*Sarothamnus scoparius*), que en aquesta zona s'anomena *ginesta*. A la zona més baixa d'Arbúcies designa, per extensió, la flor de la ginesta (*Spartium junceum*), que fa la mateixa funció que la flor del ginestell en les catifes de Corpus. La lexicografia moderna no ha tractat adequadament el mot pel que fa al sentit o la localització. La proposta etimològica que considera *lliroia* un derivat de *lliri* (*DECat*) presenta, semànticament i formalment, certes dificultats però no és del tot descartable.[15]

Maria-Reina Bastardas

15. Han estat moltes les persones que han contribuït a fer possible aquesta petita contribució a l'estudi del lèxic verdaguerià. En primer lloc, la meva tia, Mercè Bastardas, que fou qui em va fer adonar (una tarda d'estiu en el seu jardí de l'Eixample barceloní) de l'existència d'aquest mot. M'han proporcionat informacions de gran valor el prof. Joan Vallès, del Laboratori de Botànica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona, la meva cosina Teresa Franquesa, del Jardí Botànic de Barcelona, i Teresa Saló, de l'Escola de la Natura de les Guilleries (Sant Hilari Sacalm). He d'agrair molt especialment la col·laboració del senyor Àngel Serradesanferm, que m'ha permès consultar la revista «Lliroia» i altres documents en el seu arxiu particular de Sant Hilari Sacalm. A Arbúcies he pogut comptar amb l'amable col·laboració de Filomena i Ramon Pinto; Meritxell Simó i Montserrat de Rocafiguera m'han proporcionat informacions i contactes molt útils. Finalment, vull agrair l'encoratjament que he rebut del prof. Joan Veny.

LLIÇÓ DE COSES

Tot esdeveniment a nivell local, nacional, mundial o a qualsevol àmbit, alliçona sempre. Tenim serials a manta; a nivell religiós, polític, social i esportiu.

A nivell religiós: la trista picabaralla dels tres bisbes catalans. Una retallada del bisbat sempre és traumàtica... El llarg i inexplicable "segrest" de les conclusions del nostre Concili Tarraconense... un any d'angoixa com el de la farmacèutica d'Olot... etc., etc.

Renteu i esteneu la bugada a casa, si us plau: tots hi guanyarem.

Panorama galdós, tanmateix, a nivell politicosocial. El canvi de govern és una alternança política, és bo i normal. Els ciutadans del nostre país, força incultes, desmemoriats i sovint arrauxats: compte, no som tontos... No es pot dir mai d'aquesta aigua no en beuré... tot el que rebutjaven abans, ara ho exigeixen... diàleg, governar i tirar endavant... Molt bé. Per sucar-hi pa...

A nivell esportiu –futbol–, valga'ns Déu! S'ha obert la botiga. Compra, venda, canvi de fitxa... Qui en dóna més? S'ha aixecat la veda i vinga comprar jugadors de fora, d'Amèrica, del Tercer Món, tots vénen a fer l'agost, cinc per equip només...

Hi ha el futbolista de casa, de la pedrera, i el de cartera. A cops de talonari l'esport no funciona ni tampoc serveix per a fabricar futbolistes. Tot esport funciona a cops de treball, esforç, preparació, vocació i humilitat.

El "culebrón" futbolero és al·lucinant, preocupant i immoral. En temps d'austeritat i estreta de corretja, com el que ara es predica, els clubs fan unes despeses que posen els pèls de punta. S'endeuten fins a les dents, només parlen de milions i milions; algú pagarà!

El futbol convertit en un negoci, en un mer comerç, en una inversió rendible, no té futur, està tocat de mort. Els nostres valuosos futbolistes de casa, treballaran per amor a l'art?

El bàsic eclèctic triangle amorós del futbol el formen el prepotent president, el submís entrenador i el boc expiatori de l'àrbitre. Matrimoni de conveniència, difícil que pugui durar. Quan explota, salten unes guspires que ho arrasen tot: ball d'entrenadors –un parell per temporada–, l'àrbitre serà designat per ordinador...

Per què en el futbol, un espectacle tan bonic i amb finalitat lúdica, hi ha tanta agressivitat i violència? El futbol es regeix per la llei de l'embut: ho palesà la passada temporada amb l'afer del Sevilla, que havia de baixar... El pastís fenomenal a repartir –ingressos– provenen de: TV, drets de transmissió: milers de milions, drets de les travesses, el 30% de publicitat estàtica, drets de representació, d'imatge, preu de la localitat, quota del soci, torneig de Copa, de Recopa, campionat de lliga, partit de seleccions, campionat mundial, negoci rodó. El govern va haver de sanejar despeses concretes de l'any del mundial, 24.000 milions, i encara alguns no han liquidat...

S'ha fitxat un nano de 19 anys, amb una clàusula de rescissió, de 2.500 milions, sou de 500 milions anuals, primes, cotxes, xalet, etc... Retorn d'en Romàrio: bona inversió del Barça, que ha ingressat 800 milions... i així anar fent.

Esquizofrènia paranoica futbolera. I què vol dir del show impressionant d'en Gil en celebrar els dos títols, cosa molt legítima. Fou tot un còctel explosiu i *cutre* o de mal gust, barreja de Fira d'Abril, de Setmana Santa, de *Romeria Rociera* i Festa Nacional Torera: som diferents i tenim la cultura de toros i futbol!

Davant d'aquesta disbauxa, ningú no diu res, ni piu. Ni patronal, ni capitostos (religiosos-bisbes), ni sindicats, ni cap del govern ni el poder fàctic i poderós del periodisme, TV, premsa, molt atents a tombar i defenestrar el que calgui.

Per acabar-ho d'arrodonir, fabriquem ídols, mites, herois –ciclistes, tennistes, futbolistes, nedadors, etc.–. Es confon el ser amb el tenir. Si jo sóc què tinc i si el que tinc és perdut, qui llavors sóc jo? Ningú més que un derrotat, un frustrat i patètic testimoni d'una manera de viure errada. Enguany hi haurà futbol per televisió cada dia, menys divendres –dia de dejuni i abstinència–, quin fart de pilota! I que l'hàgim de pagar amb els nostres impostos!

Banyut i pagar el beure: mai tan ben dit.

A mi m'agrada el futbol esport, no el negoci descarat. Enyoro els temps dels Basora, Ramallets, Gonzalvos, César...

Mn. Joan Coma
Rector d'Espinelves, 1996

AQUEST ESTIU A SANT HILARI, CASAL, CASALET I ESTADES ESPORTIVES

Sí, aquest any s'han organitzat des de l'Ajuntament diferents activitats de lleure per a què la mainada del nostre poble passi un estiu entretingut, variat i, al mateix temps, educatiu, i que permeti, almenys durant uns dies, la convivència conjunta de tots els nens i nenes del municipi.

La iniciativa de fer les estades esportives ha sorgit de l'Ajuntament, l'organització ha anat a càrrec de l'equip de tècnics esportius del Consell Comarcal de la Selva i s'ha comptat amb el suport de les APA dels centres escolars de Sant Hilari Sacalm (Col·legi Públic Guilleries, Col·legi Sant Josep i Llar Infantil Les Cent Fonts). S'han fet dos torns de 15 dies cadascun, amb un total de 73 participants, repartits en dos grups segons l'edat (de 6 a 8 anys i de 9 a 14 anys) i 5 monitors; tot i que el segon torn encara no s'ha acabat, la valoració que han fet els participants del primer torn ha estat molt positiva.

Així mateix, s'ha organitzat un casal d'estiu per a nens i nenes de 6 a 14 anys i un casalet per als més petits (de 3 a 5 anys). L'organització ha anat a càrrec del coordinador del Punt d'Informació Juvenil de Sant Hilari Sacalm i també ha comptat amb el suport de les APA dels diferents centres escolars. S'han fet 3 torns de 15 dies, de matí i/o tarda, i acabarem el 14 d'agost. La participació ha estat molt bona, sobretot pel que fa als més petits, i la valoració dels participants del primer torn ha estat molt positiva i engrescadora. Així, en total hauran passat 42 participants pel casal i 70 pel casalet.

Tal com ja us hem dit al començament, alguns objectius que es pretenia aconseguir amb aquestes activitats eren: tenir els nens "junts i ocupats" durant almenys part de l'estiu i educar-los amb activitats de lleure. Des de l'Ajuntament ens va semblar que aquests objectius eren importants de cara al futur dels nostres nens, que són, en definitiva, el futur del nostre municipi.

Esperem que tots els que hi heu participat us ho hàgiu passat molt bé i que els qui no ho heu fet, us animeu l'any vinent. Molt bon estiu a tots!

Regidories de Cultura i Esports

Un grup de participants fa voleibol

CREACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ DE COMERÇ DE SANT HILARI

Aprofitant la inauguració de l'eix transversal, l'Ajuntament de Sant Hilari va programar unes Jornades Turístiques, en les quals es va tractar i plantejar el futur del nostre poble davant les noves perspectives que es creaven.

Una de les coses essencials semblava que havia de ser la creació d'una associació de comerciants. Una associació forta, convençuda d'ella mateixa i dels grans avantatges que podria oferir als seus associats.

Es va triar una comissió i vàrem començar a treballar. Varen ser hores i hores de parlar i discutir de com és el modern comerç actual, dels nous hàbits de compra de la gent, del que s'hauria de fer per a potenciar el nostre poble en aquests sectors implicats, etc.

Una vegada definit el temari es convocà la primera reunió per a tots els comerciants de Sant Hilari, on s'exposaren les nostres intencions. Va ser positiva, perquè després de dues reunions més, érem 25 comerços de tots els àmbits, que començàvem a caminar junts cap a aquest repte tan emocionant de crear l'Associació de Comerç de Sant Hilari.

El nostre objectiu prioritari serà, entre d'altres, acostar el nostre comerç a tots els hilariencs i oferir-los uns avantatges que fins ara, de manera individual, ningú no havia pogut donar.

Deixem les portes obertes a qualsevol persona que es vulgui afegir a la nostra associació, ja que quants més siguem més força tindrem. De moment volem dir al poble de Sant Hilari que obri els ulls i pari les orelles, perquè ben aviat se sentirà a parlar de nosaltres.

Visca el comerç de Sant Hilari!

La Junta

LES GUILLERIES, ASSOCIACIÓ DE PROMOCIÓ I EDUCACIÓ MEDIAMBIENTAL

Un cop més des de Les Guilleries, Associació de Promoció i Eduació Mediambiental, volem aprofitar aquesta oportunitat que se'ns ofereix, per comentar les activitats i projectes que hem realitzat aquest darrer curs i les que actualment portem a terme.

Intercanvi d'informació entre una escola del Garraf i el mateix curs de l'escola pública de Sant Hilari

PÚBLIC ESCOLAR

Un curs més hem realitzat activitats d'educació ambiental amb les dues escoles de primària de Sant Hilari i hem portat a terme el taller setmanal de "Natura i educació ambiental" amb alumnes de 5è i 6è del Col·legi Públic Guilleries, dins de les activitats complementàries de l'APA.

Junt amb el professorat de l'Institut de Secundària de Sant Hilari, hem preparat i desenvolupat una sèrie d'activitats específiques d'educació ambiental pels nous cursos de Secundària que comencen al nostre poble.

I de cara al proper curs, amb la direcció de la Llar Infantil Les Cent Fonts també estem preparant una introducció a l'educació ambiental pels alumnes més petits.

PÚBLIC ADULT

Aquest és el segon estiu que oferim activitats de *turisme ecològic*, a través d'*Itineraris Mediambientals*, guiats per educadors ambientals i amb un dossier de documentació sobre la sortida.

Amb el grup de treball dels *Voluntaris Ambientals de la Selva*, i en concret amb els de Sant Hilari, aquest curs hem portat a terme:

La tercera edició del *Fem Dissabte*, recollida popular de deixalles a les rodalies del poble, el dissabte 22 de juny, amb el suport de l'Ajuntament i dins la Setmana del Medi Ambient i del Civisme, organitzada per la Regidoria de Medi Ambient i el Punt d'Informació Juvenil de l'Ajuntament de Sant Hilari.

La Campanya de sensibilització per al foment de la minimització i la recollida selectiva de deixalles, amb el suport del Consell Comarcal i la Junta de Residus del Departament de Medi Ambient, i que encara s'està portant a terme, i per això se'n dóna més informació en un altre article.

– També a la tardor es va fer la *XI Exposició de Bolets de les Guilleries*, el cap de setmana 21 i 22 d'octubre, a la Casa de Cultura, amb el suport de l'Ajuntament i el Consell Comarcal, i dins de les Jornades Gastronòmiques "Els fogons a la tardor", amb la col·laboració i la participació de restaurants del poble, les escoles i el voluntariat ambiental.

EL MUSEU GUILLERIES

Un altre camp en el que també col·laborem l'equip de Les Guilleries Associació, és en el projecte del nou Museu Guilleries, pel qual estem elaborant els nous continguts i participem en la seva reestructuració, per tal que tingui a la nova seu (els locals de la Cooperativa), una presentació més atractiva, i una millor informació que comprengui tots els aspectes que conformen actualment les Guilleries i els canvis que han rebut al llarg del temps: des de la història geològica de com es van formar les muntanyes, la riquesa en aigües, el mosaic de boscos que les recobreix... fins a la transformació actual del paisatge per les diferents actuacions antròpiques.

En l'equip que portem a terme aquest projecte sota la direcció del doctor David Sunyer del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona, també hi formen part representants de l'Ajuntament, Salvador Bosch com a fotògraf, Quim García com a dissenyador gràfic, Carme Bosch com a arquitecta interiorista, i la col·laboració de Consol Camó i Quim Turon, així com d'altres col·laboradors ocasionals.

Tots junts hi hem posat una gran dedicació, i ens hi hem bolcat de ple, ja que som conscients que aquest és un projecte molt ambiciós, i voldríem aconseguir que el nou Museu Guilleries sigui un dels principals atractius didàctics i turístics que ofereixi Sant Hilari, tant per als seus vilatans (escolars i adults) com per als visitants que arribin de fora, com el complement de l'atractiva natura de què ja disposa.

L'equip que formem l'Associació Guilleries actualment i les persones que n'han format part al llarg dels quinze anys que portem d'existència, realitzant activitats d'educació ambiental, ens hem retrobat per celebrar-ho conjuntament.

Cal explicar que, malgrat tot i tenir aquests anys de pràctica i experiència, el nostre futur i supervivència encara no són gens clars, però també cal dir que lluitarem per aconseguir tirar endavant i poder continuar oferint els nostres serveis a la població escolar, adulta, voluntària i turística des d'un lloc o un altre.

Teresa Saló i Jubany
Direcció Tècnica de l'Associació

Berenar final de Fem Dissabte, a la font del Sastre

QUÈ N'HEM DE FER DE LES ESCOMBRARIES?

CAMPANYA DE SENSIBILITZACIÓ PER AL FOMENT DE LA MINIMITZACIÓ I LA RECOLLIDA SELECTIVA DE DEIXALLES

L'home pren de la natura recursos que fa servir com a matèria primera i els transforma en productes per a ser consumits. Aquest procés productiu comporta la generació de residus. Abans l'home generava pocs productes i pocs residus i la majoria d'ells podien ser retornats a la natura sense perill.

Avui dia generem una quantitat enorme de residus, molt variats i complexos.

A Catalunya es produeixen anualment 2.800.000 tones de residus municipals i la major part van a parar a un abocador controlat.

Molts d'aquests residus podrien evitar-se amb un consum més responsable, defugint, per exemple, embalatges superflus, envasos no retornables i productes d'un sol ús.

Moltes fraccions d'aquestes escombraries (paper i cartró, vidres, llaunes, tèxtils, etc.) podrien haver-se recollit per separat per tal de reciclar-les i aprofitar-les.

Cap residu especial (tòxic o perillós) com ara medicaments, fluorescents, llums de vapor de mercuri, pneumàtics, bateries, dissolvents, pintures, vernissos, piles, electrodomèstics amb CFCs o olis minerals usats no haurien d'haver anat a parar mai a la bossa d'escombraries.

La recollida selectiva és l'eina principal per tal que no vagin a parar a l'abocador aquelles fraccions de les escombraries que poden ser aprofitades i reciclades, ni aquells residus d'especial toxicitat i perillositat. La recollida selectiva permet que aquells residus que no hem pogut evitar deixin, almenys, de ser un problema per al medi ambient.

A Sant Hilari ja tenim quatre tipus de contenidors al carrer:

Contenidor blau, per paper i cartró. Hi podem posar tota mena d'embalatges i papers nets, però els hem de plegar abans de posar-los dins del contenidor, si no, ocupen molt d'espai i el contenidor queda ple amb poques caixes de cartró. En canvi, no hi posarem papers bruts, mocados, tovallons, paper de celofan, paper d'alumini o de fax, ni papers engomats, plastificats ni encerats. Els papers i cartrons que queden fora del contenidor blau no són reciclats i se'ls emporten a l'abocador comarcal.

Contenidor verd per al vidre. Hi dipositarem tot tipus d'envasos de vidre (no retornables), vidres trencats, però no taps d'ampolles, de pots ni bombetes.

Contenidor groc per a les llaunes. Hi podem deixar tota mena de llaunes, tant les d'alumini de begudes, com les de llautó de conserves de menjar i altres productes, com les d'oli de cotxes, taps metàl·lics, safates d'alumini; però no els envasos d'esprais.

Contenidor metàl·lic. Per a les bosses d'escombraries amb la resta de residus domèstics.

A molts comerços hi trobarem els **contenidors per a dipositar les piles** cilíndriques i de petaca i uns contenidors més petits per a les piles botó.

Al dispensari i a les farmàcies hi ha **contenidors per als medicaments** caducats o que ja no es necessiten.

Es imprescindible que cadascun de nosaltres col·labori en la recollida selectiva i utilitzi els contenidors corresponents de paper i cartró, vidre, llaunes, medicaments i piles, i el servei municipal de recollida domiciliària de voluminosos (trastos vells).

SI T'ESTIMES LA COMARCA I ET PREOCUPA...

- L'estat dels nostres boscos.
- La conservació dels paratges naturals.

Cartell anunciador del nous contenidors fet per alumnes en un taller d'Educació Ambiental

- El perill d'extinció d'espècies autòctones.
- L'abocament de substàncies tòxiques o perilloses als rius.
- La invasió de deixalles.
- L'excés d'envasos i embalatges inútils.
- Les activitats humanes que malmeten el nostre entorn.
- Els efectes de la pluja àcida.
- L'abús d'adobs químics i pesticides en l'agricultura.
- El consum excessiu de recursos naturals.

SI CREUS QUE CAL ...

- Sensibilitzar la població sobre aquests temes.
- Protegir els indrets que encara no estan afectats per l'activitat de l'home.
- Protegir la fauna i la flora autòctona.
- Forçar l'Administració a prendre mesures i a fer complir les lleis de protecció del medi ambient.
- Potenciar la reducció, la reutilització i el reciclatge de residus.
- Col·laborar en campanyes de protecció del medi ambient.
- Conèixer i difondre la problemàtica ambiental de la comarca.

ET NECESSITEM! FES-TE VOLUNTARI!

Els Voluntaris Ambientals de la Selva adverteixen que l'abús dels recursos naturals perjudica seriosament la salut del planeta.

oluntaris
Ambientals
de la Selva

ARQUERS SANT HILARI

Fa un any "trèiem el nas" per primera vegada en el programa de la Festa Major; ara repetim i això vol dir que encara som vius i amb ganes de "marxa".

Durant tot aquest temps, els èxits a nivell esportiu han estat nombrosos. Hem organitzat el Campionat de Catalunya (Tir de Sala) portant al nostre poble, a competir, prop de 130 tiradors d'arreu de Catalunya; va ser una experiència dura però enriquidora i en resum n'estem contents. Hem assolit un quart lloc a la categoria de Veterans en el Campionat d'Espanya celebrat a Madrid, i els èxits, tant en el Campionat de Catalunya com en el Campionat Provincial, han estat molt nombrosos superant les previsions més optimistes.

L'Antoni Brugués, en plena competició. Va quedar entre els setze primers en arc recorbat

En Paco Rojas rep la medalla de 3r de Catalunya en politja. Els del costat foren campions d'Espanya

En l'aspecte organitzatiu també millorem, perquè som a punt d'inaugurar un camp estable de tir, que tindrà les distàncies olímpiques reglamentàries, fins ara un dels nostres grans problemes donada la magnitud del camp. Possiblement, quan aquest programa surti al carrer ja el tindrem enllestit. Això ho han fet possible la col·laboració desinteressada de la Urbanització Cal Sastre i el recolzament econòmic rebut de Font Selva, als quals públicament donem les gràcies pel seu ajut.

A les altres entitats, més o menys oficials, que s'han limitat a donar-nos un copet d'ànim a l'esquena o a no posar-nos traves, també els agraïm la col·laboració, encara que, potser, no d'una manera tan efusiva.

Un dels problemes que tenim oberts, però, és la poca afluència de gent nova que s'interessi pel nostre esport, sobretot gent jove, perquè en ells tenim dipositades les esperances de continuïtat pel dia de demà.

Des d'aquestes pàgines fem una crida a tots els qui sentiu curiositat pel tir amb arc:

VENIU A PROVAR-HO!

Estem segurs que quants més serem més lluny arribarem.

BONA FESTA MAJOR!

La Junta

El recentment inaugurat camp de Tir, a Cal Sastre

EL CONSELL DE TURISME

La tardor de 1995 es van celebrar unes Jornades Turístiques per crear un ambient de reflexió sobre el turisme a Sant Hilari. Es va fer la presentació de les enquestes de l'estiu 1995 i diferents professionals van aconsellar-nos i comunicar-nos les noves tendències en aquest camp. Fruit d'aquest debat es va crear el Consell de Turisme, que aglutina tots els professionals privats amb incidència en el turisme i representants de l'Ajuntament. Es van consensuar una sèrie de propostes d'actuacions a realitzar. Una d'elles era la potenciació de l'Associació de Turisme de Sant Hilari, que representa a: hotelers, restaurants, empreses de serveis turístics i la nova creació de l'Associació de Comerç de Sant Hilari, formada per comerciants i empresaris. Aprofitem per agrair el seu esforç i fem una crida a tots els particulars perquè hi participin i formin part de les associacions, ja que de la pluralitat i participació en depèn l'èxit d'aquesta iniciativa.

Aquest estiu s'han recollit en un tríptic tots els serveis de què disposen els estiuejants i els hilariencs: itineraris mediambientals, excursions a la font Picant, les Guilleries en 4x4 i amb carruatge, excursions amb bicicleta i a peu, la pesca de la truita, cursets de tir amb arc, o sigui tot un ventall d'actes i una gran oferta restauradora. Cal agrair a la iniciativa privada, la publicació del nou plànol turístic de la població.

Esperem que aquesta trobada d'esforços i el treball del dia a dia ens ajudin a fer un pas més per oferir un bon servei i qualitat i recuperar aquest sector.

Recordem que a l'Ajuntament disposem de tots els documents i enquestes referents a aquest estudi turístic de l'any 1995 i els temes tractats a les Jornades abans esmentades.

Regidoria de Turisme

SERVEIS D'URGÈNCIES. Bombers

Des de l'Ajuntament treballem per a què tots els serveis d'urgències municipals i estatals funcionin correctament i amb la màxima eficàcia. Aquests són: el Centre d'Assistència Primària, la Policia Local, el nou desplegament dels Mossos d'Esquadra i el cos de Bombers. És important que tots plegats ens acostumem a utilitzar-los i a requerir-los quan faci falta, per poder disposar dels seus serveis. En aquest programa hi trobareu un adhesiu amb els telèfons d'urgències municipals a què fan referència.

Aquest any s'ha realitzat una reorganització i millora del Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvaments de Catalunya al nostre municipi.

En el nucli urbà s'ha arranjat i adequat el local situat al carrer Verge de Montserrat, que serveix de base fixa per al nou camió, un Pegaso 3046 TT, equipat amb bomba de baixa i alta pressió fins a 40 kg, dirigit per l'equip de bombers voluntaris municipal.

Aquest equip és format per: Hilari Miralpeix, Emili Bayés, Àngel Busquets, Josep Castillo, Rafel Pérez, Jordi Rosell, Amadeu Segura i Josep Tornés, als quals manifestem el nostre agraïment.

En la zona rural hem construït un local a l'encreuament de l'Eix Transversal i la carretera d'Arbúcies per cobrir l'Eix i la zona sud del municipi. També hem instal·lat un mòdul prefabricat i un punt de guaita en el circuit de motocròs del Pla de les Arenes que cobreix la zona nord. Aquests parcs són reforçats per bombers professionals en les èpoques de risc. Fora del terme municipal a les Planes de la Masó, tenim una torre de guaita fixa, que complementa la cobertura de la zona sud.

Esperem que aquestes millores augmentin la bona prestació dels serveis als habitants i als boscos del nostre poble. També aprofitem l'ocasió per animar nous voluntaris a posar-se en contacte amb l'equip de bombers local.

Regidoria de Governació

Caseta de bombers entre Sant Hilari i Arbúcies a la sortida de l'Eix

"LA MILLOR MEDICINA PER A LA VOSTRA MARE ÉS..."
(Dr. SOUCHEIRON)

A Sant Hilari, per regla general, sempre hem gaudit de bons metges. Durant la meva infància i joventut vàrem tenir el Dr. Alexandre Figueras i el Dr. Joaquim Soucheiron, als qui recordo amb respecte i a la vegada amb agraïment.

Tots dos van ser metges de capçalera de casa, metges de la meva família, i com a tals, vingueren a la meva primera Missa Nova, cantada a la parròquia de Sant Hilari l'any 1957.

El que, avui, voldria recordar o bé aportar és un fet, com podrien ser-ne d'altres. Fou el Dr. Joaquim Soucheiron, persona docta i bona, qui em va salvar –diríem– la vida, quan jo tenia 19 anys, i cada any abans de començar el curs i d'anar al seminari, em deia:

– "Josep Maria t'haig de posar la vacuna antitífica, perquè tu estàs acostumat a unes aigües molt pures i bones i t'en vas a un lloc on les aigües... no ho són tant". I somreia.

I cada any, pel mes de setembre, ell em vacunava, per tal que no agafés el tifus. Però, un any, al cap de quatre vacunes consecutives –quatre anys–, vaig emmalaltir a causa d'un paratifus... la causa: l'aigua.

Un cop a casa, a Sant Hilari, el Dr. Soucheiron venia a veure'm, a visitar-me, cada dia dues vegades: una al matí i l'altra a la tarda.

A les dues visites que em feia diàriament, durant els primers dies o setmanes de la meva malaltia paratifoidea i que passats bastants anys, vaig adonar-me del que el metge de capçalera havia fet per mi.

He de dir que vaig passar-me quasi un mes al llit. Els primers dies entre la vida i la mort. Una vegada fora de perill, el Dr. Soucheiron em digué, tot satisfet i content i amb aquell somriure característic d'ell:

– "Si no t'hagués vacunat amb l'antitífica, estaries al cementiri. Donem-ne gràcies a Déu".

És per això, i fent justícia al seu treball i a la seva memòria, del qui va viure i atendre com a metge a tanta gent malalta de Sant Hilari, i en altres circumstàncies més difícils i sacrificades, sense tants medis. Per exemple, m'explicava les anades a peu a pagès, a Carós... a veure, a visitar malalts pobres, que no podien desplaçar-se fins al poble, –i que jo en dono testimoni, com a escolà i com a estudiant, que acompanyava a mossèn Francisco Carbó– i de trobar-lo sortint de les cases de pagès, després de la seva visita com a metge, hi entrava el vicari-mestre, portant-ne el consol de l'Eucaristia i dels béns espirituals.

És per això que voldria aportar un petit fet, un ensenyament, una lliçó del metge humanista i bo, com va ser el Dr. Joaquim Soucheiron, i que vaig publicar en el F.D. i emetre per Ràdio Barcelona, no fa pas molt temps, i que en aquests dies de la Festa Major, és bo recordar un dels homes que, com tants d'altres, han fet història, amb els seus gestos, amb el seu servei, amb la seva vida, a voltes sacrificada i generosa, en la nostra vila de Sant Hilari. I anem pel fet:

El Dr. Soucheiron m'explicava el cas d'uns fills, que tenien a la seva mare ja gran, amb certes xacres característiques de l'edat. Li van preguntar:

– "Doctor: Què hem de fer, quines medicines necessita, o bé què hem de donar a la nostra mare?".

El competent metge digué:

– "La millor medicina per a la vostra mare és:

1. Aigua i sabó.
2. Alimentació adequada.
3. Treure-la a passejar.
4. Donar-li molt afecte, estima i tendresa.
5. Atenció espiritual-religiosa.

La vostra mare no necessita res més".

I és que, sentir-se estimat i atès, ho entén tothom: tant les persones grans com els infants; tant els discapacitats mentals com els qui estan bé... tot el món sap i entén a la perfecció el llenguatge de l'amor, l'idioma de la tendresa.

Antonio Machado va escriure: "El olmo viejo, hendido por el rayo / y en su mitad podrido, / con las lluvias de abril y el sol de mayo, / algunas hojas verdes le han salido".

També a les nostres persones grans, els poden sortir, rebrotar a l'ànima, noves il·lusions i més grans ganes de viure, si sabem donar-los-hi allò que necessiten: atenció, amor i tendresa. I els dies de la Festa Major són un temps propici per a fer-ho.

J.M. Alimbau Argila

CONTRASENTITS DE LA VIDA

- Experimentar la solitut, vivint en companyia.
- Queixar-se de la pròpia infelicitat, essent un perfecte egoista.
- Confondre el plaer, que és per al cos, amb l'alegria, que és per a l'esperit.
- Adquirir molts coneixements externs a nosaltres i desconèixer-se a si mateix.
- Dominar l'espai i ser incapaços de dominar la fam en el món.
- Ser molt sensible a la justícia en general i en la vida particular comportar-se injustament.
- Valorar la veritat com a bé suprem i acceptar com a veritat una mentida repetida moltes vegades.
- Anar ben alimentats físicament i, en canvi, experimentar la fam espiritual i el buit interior.
- Parlar molt de llibertat i viure atrapats per objectes i persones que ens esclavitzen.
- Cridar la paraula *pau*, tenint el cor ple d'odi i de malvolença.
- Pretendre ser alguna cosa o algú en la vida, sense esforç ni sacrifici.
- Triomfar en un ofici o una professió i ser un fracassat en l'amor, en la vida.

Text tret del llibre "Paraules per a la vida" de Josep Mª Alimbau i Argila

AIXÍ VA NÉIXER AQUEST SONET

Jo vaig voler saber per pròpia experiència, de quina manera els testimonis de Jehovà exerceixen tan magnífica influència sobre algunes persones i de quina manera aquestes es deixen influir.

Era la tarda d'un dissabte. Jo estava entretingut en la lectura d'un llibre quan va sonar el timbre de la porta, vaig anar a obrir: eren dues noies, que devien tenir entre vint i vint-i-cinc anys, molt arregladetes elles, que venien a parlarme de..., bé, tots coneixeu els testimonis de Jehovà. Vaig deixar que m'expliquessin tota la retòrica amb què solen abordar als seus possibles "fitxatges" o... germans, com diuen ells. Poc a poc vaig anar controlant la conversa amb les meves preguntes, preguntes sobre la vida en si, els orígens de l'ésser humà, les diferents religions existents, la vertadera condició de l'ésser humà... en fi preguntes que avui per avui ningú no sap respondre. Elles sempre basaven les seves respostes en el mateix: La Bíblia! La xerrada va entrar en una fase bastant avorrida, girant sempre entorn el mateix. Vaig pensar posar punt i final i tornar al meu llibre però, elles se'm van avançar dient: –Et deixem aquest llibre, tu te'l llegeixes i la setmana que ve tornem i tindrem una altra conversa, d'acord?... Mira, no t'ho cobrem pas. Jo vaig estar un instant indecís (la veritat és que ja havia llegit en una altra ocasió "propaganda" d'aquesta que sempre porten on tot és o serà color de rosa, tot harmonia, felicitat...) però vaig optar per llegir-lo amb la remota esperança de trobar quelcom que no fos tant absurd com és el contingut de... qualsevol religió.

Ja, en to d'humor i confiança, els vaig fer una última pregunta: –Com pot ser que dues noies tan joves tingueu superclares aquesta mena de conviccions? De quina manera tan efectiva us han explicat aquestes... coses? Com és possible que ara que es comença a descobrir que realment l'home desconeix tantes i tantes coses, em vingueu amb aquestes pretensions de saber-ho tot? Com heu arribat a tenir tan clar quelcom tan confós..., tan fora de temps?

La seva resposta fou un incomprensible i sonor somriure i un "Adéu Manel, fins dissabte que ve". Vaig començar a llegir aquell llibre aquella mateixa tarda però se'm va fer impossible arribar a la plana quinze, crec que no calen més comentaris.

De totes maneres guardo un bon record d'aquelles noies.

El dissabte següent varen tornar, però ja tot estava dit. Els vaig tornar aquell llibre i així va acabar la meva experiència. Ja sé com intenten influir en la gent, el que no entenc és com la gent es deixa convèncer. La seva conclusió final fou: "el teu problema, Manel, és que no hi creus..." ¡Què hi farem!

Aquest sonet és el resultat de la meva posterior reflexió. Jo les convido, tal com van fer elles, a llegir-lo. Aquesta és la meva Bíblia, l'única que em convenç.

NO HAY MÁS ÁNGEL

No hay más ángel que mi niña chiquita,
todo es pura teórica engañosa,
no hay promesa ni senda más hermosa
que la que hay en su cuerpo y su carita.

Que nadie me prometa gloria escrita,
me basta su sonrisa de mimosa.
Mi alma, que no quiere ya otra cosa,
sólo en su ángel desde hoy medita,
sólo en su cielo, en su sol... ¡Sólo en ella!
Lo demás sólo es luz de falsa estrella
que adormece la mente y nada enseña.

En su piel va quedándose dormida
la parte más bonita de mi vida.
No, no hay más ángel, no, que mi pequeña.

M. Ruiz

VOCES EN EL AIRE

Siento al aire sisear
bajo los rayos del sol,
ocultados sin cesar
entre ramas movidas al son del viento,
que las quiere acariciar suavemente con amor.

No queriéndolas lastimar,
les susurra a media voz,
y hasta mí llega el lamento
de aquella conversación
que a las ramas le dice el viento,
entre llantos de dolor:
– "Quisiera quedarme quieto,
estoy cansado de volar
en medio de un silencio
que nadie quiere quebrar".

Tras un suave movimiento,
las ramas quieren contestar:
– "Por favor amigo viento,
no nos quieras envidiar,
deberías estar contento,
pues respiras libertad,
qué sería de nosotras,
quietas en un lugar,
si no vemos las hojas,
ir de acá para allá".
El viento queda pensativo,
y ve de pronto la realidad,
ahora tiene un motivo,
y a las ramas,
quiere cantar.

L. Miguel Ruiz

CE SANT HILARI "FONT VELLA", UN VOT DE CONFIANÇA AL JOVENT

El mes de juny passat es va celebrar una assemblea extraordinària del CE Sant Hilari. Fou un acte molt emotiu, perquè s'acomiadà la junta anterior, presidida per en Ramon Masferrer, que durant els darrers quatre anys ha dirigit el nostre club.

Al mateix temps es presentà als socis la nova junta, presidida per en Francesc Máiquez, persona molt vinculada des de fa temps a l'entitat.

En primer lloc volem agrair a la junta sortint, la gentilesa que ha tingut en donar tota mena de facilitats per a poder començar la preparació de la propera temporada amb el temps suficient.

També hem de tenir un record especial per en Carles de Vicente, mort fa unes setmanes i que durant 18 anys ha estat secretari del club. La família futbolística el trobarem molt a faltar, perquè era un excel·lent company i millor persona.

Volem fer un esment especial a la festa que se celebrà el passat 15 d'agost, amb motiu de la commemoració del 50è aniversari de la federació del CE Sant Hilari. Dels diferents actes, cal destacar el senzill homenatge que es dedicà als diferents presidents que han dirigit el club al llarg dels anys i als jugadors que formaren part de l'entitat entre els anys 1946 i 1956.

Hem d'agrair molt l'esforç de les personalitats i col·laboradors en general que han fet possible aquesta efemèrides; gràcies a tothom.

La raó principal que ens impulsa a tirar endavant aquesta nova etapa d'existència del club ve guiada per l'atenció que ens sembla que devem a l'immens planter de joves de totes les edats que formen el conjunt d'equips del CE Sant Hilari.

De cara a la propera temporada el club disposarà dels equips següents: veterans, benjamins, alevins A i B, infantils, cadets, juvenils i primer equip, amb un total de 130 jugadors federats.

Tal com diem a l'encapçalament de l'escrit, confiem en el jovent perquè és el futur de Sant Hilari i per això volem potenciar al màxim el futbol base. Aprofitem l'ocasió per esperonar els entrenadors, delegats i col·laboradors perquè no decaiguin en el seu esforç de preparar humanament i esportivament aquesta mainada, que és el futur del demà.

Quant al primer equip, i per diferents circumstàncies, hi ha hagut força baixes en relació a la temporada anterior i esperem suplir-les amb la gent jove de casa. Sens dubte serem l'equip més jove del grup, amb una mitjana d'edat de 21 anys.

Confiem que, amb l'ajut del cos tècnic, arribarem a bon port i podrem gaudir de molt bones tardes de futbol; a poc a poc i amb paciència, volem recuperar el lloc que per solera es mereix el CE Sant Hilari.

Finalment, volem agrair l'esforç que fa l'empresa "Font Vella", actual esponsor del nostre club, ja que amb el seu suport fa possible la continuïtat d'aquest esport.

A tots els socis, simpatitzants i hilariencs en general, us desitgem una bona Festa Major.

La Junta

Plantilla del C.E. Sant Hilari Font Vella 95-96

L'any passat sortia al programa el grup local "SANTA PENJADA" i enguany creiem que qui s'ho mereix és el grup "JAISOM PELTROS", que ha actuat a diferents llocs i ha gravat algun dels seus treballs

NOVA MELODIA.

Com evitar un somriure
Com amagar la realitat
Tan sols dins la foscor
Podré escoltar la soledat.
Com expressar mil paraules.
Com poder dir-me una sola
Simplement dins el meu cos
Puc entendre la veritat.

Com aconseguir fer-te veure
Com imaginar un gran somni
Sentillament intentaré fer
de la realitat una nova melodia.

Com expressar-me?...

LLETRA: MARIA S.
MÚSICA: RUBÈN M.

CAP DE SETMANA.

Si tu mai no saps què fer
Ni tampoc saps bo i anar
Surt a fora al carrer
I comença a caminar
Has de mirar de buscar
Una bona solució
Per intentar d'oblidar
Allò que no et deixa pensar

Fot el camp de la rutina
I aprofita'ls dos dies que tens
Són dinou cap de setmana
I ells dos són per disfrutar

El dilluns sempre hi ha mig mugra
I esperes fins al dimarts
El dimecres ja no recordes
Tot allò que vas passar
I el dijous tot ho prepares
Per divendres poder començar
Un altre cap de setmana
Que tu tens per desconectar.

LLETRA: RUBÈN M.
MÚSICA: RUBÈN M./DAVID R.

LA GAVARRA.

Es allà dalt de les Guilleries
Per Collsabena passant
Una petita casa de bosc
Que encara ella va aguantant.

Desde sempre ho fet la Gavarra
Un refugi amagat on la gent
Tant joves com grans
La nit hi van a passar.

Aquelles parets guarden molt
bons records

Festes, nuits i torrats
De nit en nit n'han sigut de tots colors
Dels jove que hi han anat passant.

I és que qui no ha estat mai a la Gavarra
No pot saber-hi el què hi ha
És un paradís envoltat de natura
Dels que en pots lloc queden ja.

LLETRA: RUBÈN M.
MÚSICA: RUBÈN M.

MOMENTS DIFÍCILS.

No és gens fàcil — dolidar el passat
Quan has fugit — de cumplir una condemna
De la que tu — n'eres innocent
Però per un error — et va tocar pagar.

Fa 4 dies — has sortit de la presó
Un lloc espantós — que no vols recordar
Però has d'afrontar — la teva realitat
En aquest infern — que tu has anat a parar

Lluita — pel ser tu mateix
Confia — has d'arribar lluny
La vida — no està gens fàcil
En aquest món — de rencor.

Pensa que hi ha gent — en aquesta societat
Que no és feliç — si no et reuen enfonsat
Deixa'ls pel que són — que aquest món és ple de gent

Que segurament et volen ajudar

I si algun dia — sens que et trobes deprimit
Expulsa tot allò — que pugui's tenir a dins
No et deixis trepitjar — després alque has patit
Tot el que han fet — ara no ho pots engegar.

LLETRA: RUBÈN M.
MÚSICA: RUBÈN M. / DAVID R.

DEMÀ.

La seva vida
Ja fa temps va començar
Quan ella era molt jove
Sempre anava valent.

Les seves amigues
Sempre la van criticar
Com ella era molt mala
A tots se'ls volia lligar.

Però demà, demà, demà
Veuràs com s'acabarà
Demà, demà !!

Però no tenia amigues
Amb le que confiar
Només tenia companyes
Que la volien enfonsar

L'únic que la divertia

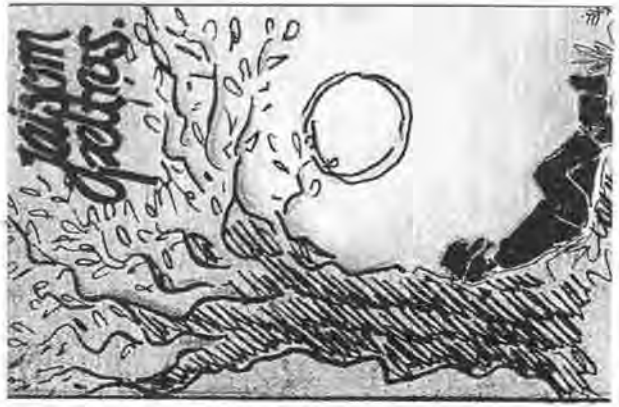

Era l'acte de lligar
A tots el nois decaiguda
Per després nosaltres negar

I demà, demà, demà
Tu te n'arrepentiràs
demà, demà !!

Ara que ja compte
Amb els seus 27 anys
Es troba ben sola
Quan ja tots s'han casat

D'aquelles històries
Tothom sempre n'ha parlat
Mireu el calçaboraguets
Que a la ji ningú a triat

I demà, demà, demà
El malson no oblidarà.
Demà, demà !!

LLETRA: RUBÈN M.
MÚSICA: RUBÈN M.

FUIG DE LA MORT.

Vull viure la vida
I ser feliç al màxim temps
No vil la pena capficar-s'hi
Al màxim temps que un es consumeix.

Jo no vull morir
Per quedar roin en un record
Estic molt bé així,
Si molt bé així
Tal i com sóc.

Cada un ha de lluitar amb la vida que té
I buscar tot allò que ell pot aconseguir
És inútil martiritzar-se
Per allò que sobrepassa
Els nostres límits.

Jo no vull arribar a la mort
Descobrint que no he fet
Quan encara no era el meu moment
Per això faig tot el que puc
Aprofitant el moment
Fins la conseqüència em matarà.

LLETRA: RUBÈN M.
MÚSICA: RUBÈN M.

LA VELLA XAFARDERA.

Tots ens hi hem trobat algún cop
En un avatar quotidià
Than xafat la guitarra, el veinat tot ho sap
I no sé el perquè hi com ha estat

Però em sembla que ja sé qui l'ho fet
És la típica vella xafardera.
La qui tot ho enmerda.

Hem de vigilar amb les velles que són xafarderes
Són més ràpida que el correu urgent
Les seves antenes són molt poderoses
Per la cortina mirant per la finestra.

És la típica vella xafardera
La qui tot ho enmerda.

És molt difícil de poder-t'en amagar
Tenen les ulleres molt graduades
L'única solució un cop veus que t'han vist
És baixar-te els pantalons i ensenyar-li el cul i
dir-li...

Ets una típica vella xafardera
La qui tot ho enmerda.

LLETRA: RUBÈN M.
MÚSICA: RUBÈN M.

NO EN DUBTIS.

A regada pot ser forçós i dolorós, trobar aquells sentiments que has de transmetre, els que vols transmetre, i intenta fer-ne una nova cançó i cantar-la a la llum de la lluna, mentre penses que l'amor és imprescindible.
No en dubtis en pensar que la vida val ser única amb tu. Núria no en dubtis. Tu no en...

LLETRA: MARIA S.
MÚSICA: RUBÈN M.

EL 1996, TAMBÉ HA DE SER UN BON ANY PER A LA SOLIDARITAT

Ara fa dos anys que el genocidi de Ruanda va ser notícia de portada a tots els mitjans de comunicació. Les imatges frapants de violència, mort i fam, que van donar la volta al món i que van deixar-nos un cert mal gust de boca, aquest mes de juliol s'han repetit. Quan a tot arreu només es parlava de Bòsnia, a Sant Hilari també patíem pel poble ruandès. La seva situació, com a la majoria dels països del tercer món, segueix essent desesperada encara ara.

A nosaltres, un grup de joves de Sant Hilari, el relat d'aquest infern ens ha arribat a través d'un testimoni que sempre ha estat a primera línia del conflicte, mossèn Joan Ripoll. Nascut a Sant Hilari, va ésser un dels religiosos que va haver de fugir de Ruanda. La seva preocupació més immediata constantment ha estat la d'ajudar un poble que no acaba de sortir d'una guerra entre germans.

Moment que es van repartir les cabres a les famílies més pobres

L'estiu passat, davant les necessitats encara no ateses dels ruandesos, es va programar, amb molt d'èxit, una gran quantitat d'activitats musicals i d'esports d'aventura, sota el nom de MARATÓ PRO-RUANDA, amb l'objectiu de solidaritzar-se amb el poble ruandès i incrementar l'ajut, que des del 1993, s'anava recollint.

Es van mobilitzar més de 100 voluntaris durant la preparació i realització de la Marató. L'assistència a totes les activitats va ser molt nombrosa i el fruit de tot plegat va ser la recaptació de 1.655.000 pessetes.

Aquests diners van ser enviats a Ruanda per a què mossèn Joan Ripoll els gestionés. Durant la primavera d'enguany, mossèn Ripoll ens va explicar i trametre documentació sobre la destinació de la nostra solidaritat.

• Val a dir, d'entrada, que van servir per cobrir les primeres necessitats bàsiques d'una gent acabada de sortir d'un conflicte bèl·lic: menjar, roba...

• També es van poder comprar 230 cabres, que van ser donades a les famílies més pobres. S'acordà que el primer cabrit que naixés es donaria a una altra família.

• Per altra banda, es van reconstruir l'escola i el dispensari de la població de Nyarusange a la comarca de Gitarama: restablint parets, posant i pintant finestres, etc.

Acabant d'instal·lar les finestres de l'escola

• Respecte als joves, els estudiants amb menys recursos econòmics han rebut ajuts en forma de beques, per a realitzar els estudis de primària i batxillerat.

Malgrat les notícies dels últims dies, que a través dels mitjans de comunicació ens han alertat del nou conflicte, mossèn Ripoll ens ha fet saber que la nostra ajuda solidària els ha representat una manera de veure que la vida segueix i que val la pena viure-la, malgrat les dificultats existents.

Davant aquesta nova situació de guerra, enguany ens vam proposar organitzar una Marató molt més gran. Si ens movem, si fem activitats pel simple gust de fer-les, per què no moure's durant tres dies per Ruanda? No pretenem altra cosa que fer arribar una mica del que nosaltres tenim, directament, a les persones més necessitades, en aquest cas, a Ruanda.

Gràcies a l'adjuda solidària de l'Ajuntament, a través del seu patrocini, de les empreses col·laboradores, dels grups musicals, dels establiments comercials de Sant Hilari, i sobretot, de la inestimable col·laboració de tots els voluntaris que han fet possible que, aquesta segona edició de la MARATÓ PRO-RUANDA, aconseguís assolir els objectius que els organitzadors ens havíem proposat. Moltes gràcies a tothom!

Nosaltres

Joves ruandesos pintant un dels edificis reconstruïts

CERTAMEN LITERARI ESCOLAR DEL CASAL DELS AVIS

Enguany s'ha celebrat el 50è aniversari de la Festa dels Avis i, com es pot veure, els temes han estat d'allò més diversos.

ELS RECORDS DELS AVIS

Tots els néts que tenen els seus avis fora saben el que sento.

No hi ha res com el calor que els avis et donen.

Jo només els arribo a veure una o dues setmanes l'any.

Els diumenges els truco i de tant en tant els escric una carta.

Tots dos són molt simpàtics i quan saben que tenim vacances, només de sentir passar un cotxe pel carrer, surten a veure si som nosaltres, perquè normalment arribem de sorpresa.

L'àvia, té els cabells rinxolats i castanys com jo. També és de la meva mateixa alçada.

L'avi ja és més alt, té els cabells blancs i sempre m'explica coses del camp i del temps passat.

Ara que fa cinquanta anys d'aquesta festa em recordo d'ells i, tot i que no hi són presents, espero que ho passeu molt bé i que gaudiu d'aquesta festa, ja que per a nosaltres sou molt importants.

Mireia
6è curs de Primària
Col·legi Públic Guilleries

A TOTS ELS AVIS DE LA VILA

Aquestes persones grans, els avis
alegres, valents i savis,
mereixen ser estimats
i en cap moment despreciats.

Sou uns pous de saviesa
explicant alegries i tristeses;
sabeu les mil i una històries,
de les guerres i les glòries.
Per parlar del passat,
qui millor que un avi engrescat?

Els néts sempre han estat
l'alegria de l'avi jubilat;
us fan plorar d'emoció,
us rejoveneixen de debò,
us fan reviure moments d'infantesa
que us omplen de tendresa.

Avui que celebrem aquesta diada,
a vosaltres dedicada,
us diem amb tot l'honor:
GRÀCIES, AVIS, PELS VOSTRES FAVORS!

Jordi Busquets Ripoll
6è curs d'E. Primària
Col·legi Sant Josep

ELS RECORDS D'UN AVI

Si més no, tot ha canviat per a les persones grans, però millor deixar el passat enrera i pensar en el futur. Dic això pels avis i àvies que han arribat a la tercera edat, aquesta edat tan difícil i tan estranya que et fa adonar que arribes a la vellesa, però millor no pensar així i mirar pel cantó bo d'aquesta edat. Només és una prova més en la vida, potser l'última, només l'has de saber fruir i tot canvia. Pots gaudir igual com ho has fet anys enrere... Podeu pensar d'una altra manera, que ja no sou capaços de fer res del que fèieu abans, que ja no sou els mateixos i coses semblants, i jo ho comprenc, però no és aquesta la forma de pensar. Quantes vegades heu pensat en poder tornar enrere i poder començar de nou, i us heu dit que no és possible i que no té remei? Potser sí que té remei, podeu canviar la vostra ment per la ment d'un jove de 21 anys o més, així podeu fer moltes més coses que ara. Penseu que teniu néts i fills, i que tots us estimen, aquesta és la raó per viure. Per acabar, als meus avis els dedico això que diu així:

"Encara que sigueu més grans que tots nosaltres, espero que sapigueu que us estimem tant com vosaltres ens estimeu a nosaltres. No us deprimiu i gaudiu de la vida, o més ben dit, d'aquesta tercera prova que heu de superar en la vida, amb la nostra ajuda i la vostra. Sé que els vostres records són molt importants, espero que entengueu aquest missatge i em feu cas".

Amb amistat, la vostra néta. Mai no us oblidaré.

Aquest any se celebra el 50è aniversari d'homenatge a la vellesa. Jo he escrit aquesta redacció que parla dels records d'un avi, i sobretot la dedico als meus avis, que me'ls estimo molt.

Dènia Tristán Pérez
7è curs d'EGB
Col·legi Públic Guilleries

VELLESA

De petita jo escoltava,
asseguda vora el foc,
unes llegendes de l'avi,
que m'explicava a poc a poc.

Tots els vells del voltant
convocaven amb gran afany
una reunió per a la vellesa,
però només un cop a l'any.

Allí explicaven anècdotes
i històries irreals.
També contaven aventures,
de rics, pobres o malalts.

Per això molts dels seus néts
les anaven a escoltar
per així explicar-les
a les generacions d'enllà.

Ara, cinquanta anys després,
moltes coses han canviat,
però aquest fet no importa,
perquè la festa s'ha conservat.

Els avis, acompanyats d'un nét
assisteixen a un acte religiós.
Dinen i fan un gran ball
i reben un detall preciós.

Sempre he tingut un desig:
que quan nosaltres siguem grans
aquesta diada continuï
i la celebrin tots els ancians.

Marta Herranz Maideu
7è curs d'EGB, Col·legi Públic Sant Josep

EL CAMÍ CAP A UNA NOVA VIDA MÉS PLANERA I FELIÇ

Havia passat la temuda barrera, cap a un nou món que havia estat llunyà, potser massa i tot, però les seves passes cap aquesta nova etapa de la seva vida, semblaven segures i decidides, sense por de temptejar un nou camí, enigmàtic i desconegut.

I el cert és que no hi havia cap retorn possible, i ella ho sabia, per reviure una joventut que tantes vegades li havia encès el cor enmig d'impossibles somnis, fets o no realitat. Una joventut que havia trobat tan curta i que era tan distant, que li havia fet conèixer l'amor, fidel i etern. Però no se la mirava amb recança, ans al contrari, amb renovades ganes de viure. Ara tenia unes noves il·lusions, per omplir d'alegria aquells anys que se li presentaven davant els seus ulls.

Potser el seu caminar ja no era tan segur i li costava una mica més de respirar..., però estava preparada per canviar de vida, de pensament i de raó, i era conscient que encara tenia molt per fer: continuar entregant tot el seu amor als fills, als néts... i al seu marit, que era la seva ombra, i que li feia i li faria costat per a emprendre un nou i llarg camí. Per ells, ho faria, i la vida li continuaria mostrant un dels seus millors somriures, per rebre-la amb els braços oberts, molt oberts!

Bé val aquesta actitud de renovació i optimisme, no un homenatge, ni cinquanta, com el que avui celebrem tots nosaltres, sinó un homenatge diari i silenciós, un agraïment senzill i sense gaires paraules, però tendre i càlid que li esbocí cada matí, en despertar-se, el seu somriure, la seva alegria de viure, que a tots ens omple.

Olívia Carreras Fàbregas
8è curs, C.P. Guilleries

Sé que no sóc la primera,
i l'última no vull pas ser,
però de qualsevol manera
avui us felicitaré.

Ja sé el que els diuen cada any:
"L'avi és el patriarca de la família".
Però jo afegeixo enguany:
"L'avi és la meva millor alegria".

Els fills van aprendre
tot el que els vàreu ensenyar,
i amb il·lusió van emprendre
una vida que es pot ben apreciar.

La vida de negre es va vestir
quan les tristors van venir;
però de colors es va pintar,
quan les alegries van tornar.

I totes aquestes vivències,
que guardeu dins vostres cors,
són les que us han ensenyat a viure
i ara les valoreu com a tresors.

Moltes coses heu viscut,
però potser us manca realitzar
un somni que ha crescut
dins vostre i està perdut.

Doncs busqueu-lo,
no perdeu més el temps,
i feu el que el cor us digui,
que al final estareu contents.

I ja per acabar,
us voldria desitjar,
que aquest dia bé finalitzeu
i tots contents acabeu.

Elisabet Moragas Arjant
8è curs d'EGB
Col·legi Sant Josep

Agraïm profundament
la col·laboració
de totes aquelles firmes
industrials i comercials
que ajuden a
fer possible
l'edició d'aquest
programa.

NOTA: Aquesta llista de COL·LABORADORS està feta amb tota bona voluntat. Acceptem que hi hagi errors però són totalment involuntaris i demanaríem que aquests es comuniquessin a l'Ajuntament per tal d'esmenar-ho en propers programes de festes. S'entén per col·laborador aquell que paga una quota i, per tant, surt al programa de Festa Major.

AGÈNCIES DE VIATGES
Hispano Hilariense 20 15 40
Rossell 86 80 79
Viatges Laietana (Angelina Bosch) 86 89 17

ARQUITECTES
Isabel Font 87 20 41

ARQUITECTES TÈCNICS
Josep Mª Labara 86 93 06
Maria Cerver 86 93 06

ASSEGURANCES - AGÈNCIA
Agència Suy 86 88 33
Francesc Vilabella Güell 86 81 82
Gestoria A.C.A. J. González 87 21 75
Mapfre - G. Assegurador 86 90 15
Winterthur 86 81 19

BARS
Bar "El Grèvol" 86 80 58
Bar "El Toc" Franckfurt 87 21 20
Bar Aquari 86 93 69
Bar Boada 86 83 38
Bar Club 86 80 43
Bar Cristo 86 91 52
Bar Chapete 87 22 19
Bar Fèlix 86 88 18
Bar Florida 87 21 48
Bar Granja Tívoli 86 80 42
Bar Juani 86 83 69
Bar La Selva 86 87 76
Bar Montseny 86 80 70
Bar Madison 86 80 17
Bar Torrent 87 23 29
El Cau 86 91 76
Pub L'Espelma
Taverna d'en Mallol 86 83 25
Bar Agustí 86 91 85

BÀSCULA
Ll. Juanhuix Juanhuix 86 88 14

CAIXES DE CARTRÓ
Embalatges Salvador 86 87 75
Manipulats La Selva 86 80 51

CARNISSERIES I CANSALADERIES
Àngels Homs Valls 86 82 92
Can Barnet 86 87 47
Can Micalic 86 83 38
Cansaladeria Porta 86 80 29
Enriqueta Collbatallé Gros "Can Cisquet" 86 82 67
Jaume Masó Rosquellas 86 82 41
Joaquim Valls Bonet "Can Cabré" 86 42 11

CENTRES D'ENSENYANÇA
C. Rdes. M. Immaculada Concepció 86 81 15
Col·legi Públic Guilleries 86 87 29
Col·legi Sant Josep 86 81 46
I.E.S. Sant Hilari
Escola de Música de Sant Hilari 87 22 22
Escola Natura Guilleries 86 91 27
Llar infantil "Les Cent Fonts" 86 80 61

COMESTIBLES
Àngels Homs Valls 86 82 92
Autoservei "Tandy" 86 80 49
Ca la Noemí, fruits 86 87 90
Can Boiró 86 81 33
Casa Mimó 86 80 82
Dalmau Boada 86 83 38
Joan Torres, Dietètica 86 89 42
Joan Valls Juvanteny 86 82 02
Joaquim Valls Bonet "Can Cabré" 86 82 11
Alimentació Iolanda Andreu 86 87 10
Maxor 87 22 37
Xarcuteria Pernils Lafuente 86 85 87
Ramon Molas Mollfulleda 86 83 12
Rotllant 86 82 47
Supermercat Dia 86 85 61

COMPRA-VENDA DE COTXES
Garatge Guilleries - Citroën 86 88 73
Taller Antoni Fauria - Renault 86 82 35
Taller Casas Güell - Opel 86 80 95
Taller Montseny - Peugeot 86 84 64
Taller Trima - Seat - Audi - Wolksvagen 86 83 28

CONFITERIES
Fornés 86 80 85
Pastisseria Duran 86 81 14
Pastisseria Fuguet 86 80 21
Pastisseria Malet-Torrent 86 93 08
Ca l'Enric 86 80 04

CONSTRUCTORS D'OBRES I PROMOTORS
Antoni Bruguè 87 21 25
Antoni Juvanteny 86 91 08
Busquets Bosch, S.L. 86 89 17
Cèsar Lahoz 86 87 92
Obres "La Selva", S.L. 86 83 52
Construccions Àngel Toro 86 92 43
Construccions Germans Miralpeix, S.L. 86 85 07
Construccions Joan Carrillo 86 92 93
Construccions Sant Hilari, S.A. 86 83 19
Germans Prat ..... 86 85 50 - 86 92 25
Jaume Collbatallé S.L. 86 90 12
Josep Vilà 86 92 56
Ll. Verdaguer 86 91 18
Malvi - Pujol, S.A. 86 89 29
Obres Molist Muntalt 86 87 18
Promotora Hilarienca ..... 86 92 07 - 86 80 70
Promotora Immobiliària Sant Hilari 2000, S.L. . (93) 451 42 42

CONSULTORIS DE BELLESA
Àngels Suy 87 23 56
Estètica Carme Dalmau 86 84 70
Elvira Carrasco 87 22 31
Matilde Soler Tarrats 86 82 65
Saló de Bellesa Mònica 86 92 94

ELECTRODOMÈSTICS
Botigues Rossell - Expert 86 80 79
Can Vilamala 86 93 14
Porcel (Reparacions) 86 87 42
R. Fauria Miralpeix (Watt's) 86 81 24
Ramon Planiol 86 88 93

ENGINYER TÈCNIC INDUSTRIAL
Jaume Pallaros Canaleta 86 81 64

ENTITATS BANCÀRIES
Banco Popular Español 86 81 75
Banesto 86 82 25
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona 86 80 23
Caixa de Girona 86 89 00
Caixa Penedès 86 93 50

ESPECTACLES
Cinema Catalunya 86 81 46
Club Villaret 86 80 89

ESTANCS
Can Castellà 86 80 05
Ramon Mimó Planas 86 80 52

FÀBRIQUES D'EMBOTITS
Disbonporc 86 80 63
Embotits Guilleries, S.A. 86 81 08

FARMÀCIES
Ramon Broto Twose 86 80 98
Xavier Muntalt Brugués 86 90 49

FERRETERIES
Camó-Ridorsa "Can Jombo" 86 83 08
Ferreteria Cardona 86 91 45

FINQUES
Disseny de llars, S.A. 86 80 41
Finques Sant Jordi, S.A. 86 80 41
Fuari 86 82 75
Immobiliaria i construccions Sant Hilari 86 83 19
Noves llars, S.A.
Promotora Hilarienca, S.A. ..... 86 92 07 - 86 80 70

FERROS FORJATS I ALTRES
Art Català 86 82 91
Ganiveteria La Forja - Vila 86 83 44
Miquel Soler Tornabells 86 82 99
Serralleria d'alumini Sacalm 87 20 81
Serralleria d'alumini Pujol 86 87 28
Serralleria Solà, S.L. 87 21 57
Taller Nou, C.B. 86 81 98

FLEQUES
Cal Forner Nou 87 21 07
Can Castellà 86 80 52
Antiga casa Forner Nou, S.L. 86 80 39
Panificadora

FOTÒGRAFS
Amadeu 86 81 14
Fina 86 90 70
Rossell 86 80 79

FUSTERIES I MOBLES
Andreu, S.L. ..... 86 90 29 - 86 83 49
Bellmoble, S.A. 86 81 86
Cuines "Eilin" 86 87 28
Fusteria Pujol 86 87 28
Joan Jumbert Solé 86 87 66
Joan Masó Pla 86 86 75
Joan Muntalt 86 90 99
Miquel i Rovira 86 82 48
Non - Quim, S.L. 86 87 14

FUSTES
Fustacalm 86 83 50
Fustes Sant Hilari, S.A. 86 87 89
Sara Corren 86 84 81

GARATGES
Hospitalet 86 81 40

HOTELS, HOSTALS, FONDES I RESTAURANTS
Cal Sastre 87 22 79
Can Cames "La Brasa" ..... 86 80 46 - 86 91 39
Els Cortals 86 87 95
Fonda Rita 86 80 09
Hostal Brugués 86 80 18
Hostal Canals 86 82 36
Hostal del Grèvol 86 80 58
Hostal Fugarolas 86 80 38
Hostal Isidre 86 80 48
Hostal Mª Verdolet 86 81 06
Hostal París 86 80 19
Hostal Torras 86 80 96
Residència Roma 86 80 09
Restaurant "Ca la Marta" 86 89 19
Restaurant "L'Isard" 87 22 33
Restaurant "La Bàscula" 86 88 14
Restaurant "La Pedra Llarga" 86 87 16

GRÀFIQUES
Gràfiques Offser, S.C.P. 86 87 75
Impremta Johil 86 80 15

JARDINERS
Jardineria Masferrer-Aguilera 86 80 68
Vivers Tortadès 86 87 30

LAMPISTES I MANYANS
Instal·lacions Carreras 86 81 43
Instal·lacions J. Pallarols, S.L. 86 81 64
Joan Campeny 86 88 65
Joan Moner 86 88 93
Josep Vilamala 86 83 07
Lampisteria Inseny, S.L. 86 81 04

LLENYA
Jaume Valls 86 87 16
Lluís Juanhuix 86 88 14
Germans Pagès, S.L. ..... 86 90 06 - 87 21 94

LLIBRERIES
Can Joan Ridaura 86 87 52
Botigues Rossell 86 80 79
Casa Fauria 86 82 57

MANANTIALS EN EXPLOTACIÓ
Font Selva 17 80 15
Font Vella 86 82 50
Fontdor 86 86 91

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ
Guilleries 86 81 44

MECÀNICS
Antoni Fauria - Renault 86 82 35
Cayo, S.L. 86 82 66
Garatge Trima 86 83 28
Josep Malet Torrent - Motos 86 90 38
P. Vilardell - Radiadors 87 21 56
R. Fauria (Electricitat automòbils) 86 81 24
Ramon Fauria 86 81 19
Taller Casas-Güell - Opel 86 80 95
Taller Guilleries - Citroën 86 88 73
Taller Moca 86 80 84
Taller Montseny - Peugeot 86 84 64

MERCERIES I CONFECCIÓ
Can Joan Ridaura 86 87 52
Confeccions Artola 86 81 77
Confeccions Masnou 86 81 53

Merceria "Nova" 87 21 91
Temari 86 82 08
Dolors Rotllant
Goriot
Can Candy 86 81 60

ÒPTIQUES

Òptica Sant Hilari 87 20 57

OBJECTES DE REGAL

Botigues Rossell 86 80 79
Cardona 86 91 45
Jordi Roura 86 80 65
Objectes de regal Ca la Quimeta 86 90 85
Watt's 86 81 24
Casa Fauria 86 82 57

PERRUQUERIES

Carme Cullell 86 84 34
Carme Ramon 86 89 51
Cecília Rosquellas 86 81 43
Conxita Rosquellas 86 89 24
Elvira 86 83 20
Isabel Sorroche 86 89 92
Josep Mª Rovira 86 87 55
Louan 87 21 50
Mª Àngels Suy 87 23 56
Mensus 86 80 20
Montserrat Mas 86 89 97
Perruqueria Josmay 86 93 48
Rosa Maria 86 89 49
Rovira 86 85 08
Styl 86 82 70
Maria Roquet 86 84 14

PEIXATERIES

Congelats i pesca salada Alcira 86 80 64
Peixateria Mª Teresa 86 83 35
Peixos "Pere" 86 83 21

PINTORS

C. Juvanteny 86 91 25
J. Jiménez 86 91 82
Miquel Cullell 86 83 73
Pintors "La Selva" 86 93 20
Teodoro Arteaga, S.L. 86 88 04

POLLERIES

Autoservei Centra 86 80 49
Joaquim Valls "Can Cabré" 86 82 11
Rotllant 86 82 47

SABATERIES

Calçats Comas 86 89 80
Calçats Masó 86 87 93
Calçats Pilar 86 87 88

SERRADORES

Salvador Fontané Plenacosta 86 87 98
Salvador Cornellà 86 82 65

TAXIS

Taxis Guilleries 86 84 57
Taxis la Selva 86 86 64

TÈXTIL

Tèxtil Sacalm 86 91 36

TORNERIES

Àngel Ripoll, S.A. 86 82 75
Antoni Moner 86 83 25
Art Roura 86 83 16
Artesania Danés, S.L. 86 87 97
Artesania Teixeira 87 23 03
Artidisma, S.L. 86 82 14
B.R. Producció 86 87 25
Debric Sant Hilari, S.L. 86 90 09
Fiam, S.C. 86 81 72
Francesc Gol Busquets 86 88 39
Fustorn, C.B. 86 92 86
Indústries Joaquim Ripoll 87 23 04
Indústries Puigderrajols, C.B. 86 82 84
Indústries Solà 86 88 55
Intermoble, S.A. 86 88 75
Lindenart, S.L. 86 81 00
M.D.C., S.A. 86 87 25
Manufactures Sacalm 86 90 41
Salvador Auger 86 81 55
Torneria Batlle, S.L. 86 81 45

TRANSPORTISTES

Autocars Jordi Barba 875 10 38
Fontmaràpit, S.A. 87 21 27
La Hispano Hilariense, S.A. 20 15 40
Miralpeix 86 83 40
Transports Arborueda, S.L. 86 90 83
Transports Corominas 86 88 27
Transports Floriach 86 81 44
Transports Hospitalet 86 81 40
Transports Josep Elias 86 83 75
Transports Maria Moragas 86 90 58
Transports Ricard Moragas i fills 86 90 94
Transports Ros 86 80 27
Transports Ruíz-Ruano 86 92 94
Transports Soler 86 83 74

VARIS

Adm. de Finques Francesc Vilabella 86 81 82
Alimentació J. Mollfulleda 86 84 64
Ambulàncies Guilleries 86 84 57
Autoscola Sant Hilari 87 20 68
Autoscola Vial-2 ..... 86 88 38
Comercial Màiquez 86 91 28
Electrònica i informàtica Sant Hilari 87 22 82
Estació Servei Faca, S.L. 86 81 68
Excavacions Germans Pagès, S.L. ..... 87 21 94 - 86 90 06
Floristeria "Sant Hilari" 86 80 64
Floristeria Glòria Sala 87 21 66
Gimnàs Km-26 ..... 42 04 98
J. Estragués (compra-venda de patates) 86 80 69
J. Valls Juvanteny (patates i cereals) 86 82 02
Joieria Gràcia 87 21 76
Joieria i rellotgeria J. Breix 86 80 57
Montse Vila (serres) 86 89 94
Palmes i palmons Canals 86 89 81
Parcosa, S.L. 86 89 85
Perfumeria i drogueria Can Torrent 86 82 88
Pinzells Guinart 86 85 88
Plantes Masó 86 87 93
Quim Busquets "Envernissador" 86 82 70
Rostisseria "La Teca" 86 89 08
Sant Hilari Futur (Activitats turístiques) 86 80 79
Tapisseria Cuberta 86 83 33
Tintoreria Angelina Garrofa 86 82 54
Loteries Esports Joan 86 80 10

VINS I BEGUDES

Bernabé Hernández 86 84 71
Bodega Iolanda Andreu 86 87 10
Carbòniques Masó 86 82 67
Joan Valls Juvanteny 86 82 02
Representacions Donadeu 86 81 88

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ MUNICIPAL

En aquestes pàgines pretenem informar de les realitzacions que s'han portat a terme al llarg de l'any per iniciativa municipal.

Des de l'Ajuntament es considera molt important que, davant les moltes interpretacions que es donen a vegades sobre temes que afecten els hilariencs, aquests acudeixin a les oficines de la Casa de la Vila per a recaptar tota aquella informació que creguin oportuna.

LA CASA DE CULTURA AIXOPLUC DE TOTS

¿Quina importància pot tenir o bé, en què pot influir, el fet que en un poble com Sant Hilari, hi hagi un espai físic d'on surtin, es recullin i es concentrin una part de les iniciatives i propostes culturals del nostre poble? D'entrada, hom pot creure que és obligació seva. Però també és cert, que la Cultura és un bé comú que s'ha de preservar, promoure, difondre i investigar pensant sempre en col·lectiu, és a dir, l'obligació és compartida.

Ara bé, la funció d'una Casa de Cultura Municipal pot esdevenir a la llarga, refugi o aixoplug d'uns quants, si no es té en compte i es vetlla per a què el seu compromís inicial sigui el d'acollir sempre, totes les possibles maneres de manifestar la Cultura. En definitiva, és funció seva, fomentar la participació dels ciutadans i ciutadanes a consumir l'oferta cultural i així contribuir a la millora de la qualitat del seu benestar.

Creiem que la forma de dinamitzar més la població de casa nostra, és desvetllant criteris i hàbits de conducta favorables al consum d'ofertes culturals, que no només trobaran al seu costat. La Casa de Cultura ha de servir, a més a més, com a pont de comunicació i de reclam d'altres focus de cultura alternatius a l'oferta que es pot oferir des de Sant Hilari.

RECULL D'ACTIVITATS A LA CASA DE CULTURA

Exposicions de pintura dels artistes

- Alumnes de l'Aula d'Art.
- Glòria Rigau i Xevi Vilaró.
- Benjamin Kavasovic.
- Francesc Ventura.
- Joan Cantal.
- Tarig Mahmood i Xevi Vilaró.
- Marià Climent.
- Catalina Casasaya.
- Teresa Brugarola.
- Victòria Maulini.
- Joan Claperols.

Exposicions de fotografia

- De la secció Fotogràfica Centre d'Arbúcies, amb fotografies del Parc Natural del Montseny.
- Del concurs Quitllat de Plata de Blanes.
- Sant Hilari, d'ahir a avui.
- Presentades al concurs del programa de festes-96.

Exposicions diverses

- Recicl'Art.
- De bolets de les Guilleries.
- De Brodats, de Carolina Estrany.
- Els Òscars de Hollywood.
- De postals de Nadal.
- De puzles, de Ma. Carme Vilar.
- "Anem a veure llibres".
- "Posa color a la història".
- De cartells del Via Crucis.
- "La Selva, més de 2.000 anys d'història".
- De productes ruandesos.
- "El món de les papallones".

Xerrades-Col·loqui-Jornades

- Entre somnis i malsons (Asgard, una nova ruta d'escalada a l'Àrtic), Jordi Tosses.

- Germandat de donadors de sang de les comarques gironines, Marc Ibars.
- Jornades turístiques, amb participació de diferents experts.
- El desplegament dels Mossos d'Esquadra a la comarca de la Selva.
- Camp de Solidaritat a Paranà (Brasil), Dolors Moreno.
- Amb refugiats bosnians d'Arbúcies, Narciza Kavasovic.
- Vacunació fins els 16 anys, Dr. Abou-Hadwan Nabil.
- Presentació del llibre *Roba Estesa* de Lluís Serrano, Quico Danés.
- La universitat i les carreres universitàries, estudiants universitaris locals.
- Els tresors del Sàhara, Narcís Soler i Joan Escolà.
- L'elaboració de la mel, Sr. Meinecken de can Món.

Concursos

- II Concurs d'aparadors amb motius nadalencs.
- I Concurs de pintura ràpida, organitzat per l'Aula d'Art.
- XX Concurs Literari Escolar Local.
- I Concurs Fotogràfic per a la portada del programa de festes.

Cursos-Cursets-Cicles

- Aparadorisme pel petit comerç amb Ignasi Casadesús.
- Monitors de lleure, a càrrec de l'Escola de l'Esplai de Girona.
- Centenari del naixement del dramaturng, Àngel Guimerà, per Roser Carol.
- Cuina: plats de postres de temporada, per en Salvador Brugués.
- Metereologia, a càrrec d'Alfred Rodríguez Picó.
- Cuina infantil, amb en Salvador Brugués.
- Copilots de rallys, copilot Àlex Romaní.
- Manipuladors d'aliments.

Escola d'adults

Ensenyament reglat	Ensenyament no reglat
Graduat Escolar	Anglès
Formació Bàsica	Català B i C
	Dibuix tècnic
	Tall i confecció
	Comptabilitat
	Català bàsic
	Dibuix artístic

- Activitats de l'Escola d'Adults: sortida al teatre a veure "La Extraña pareja", amb Paco Morán i Joan Pera i sopar de final de curs de manera conjunta.

Punt d'informació juvenil

- Organització i coordinació de la Setmana del Civisme i el Medi Ambient, amb les entitats infantils i juvenils educatives formals i no formals del poble.
- Xerrada entre estudiants de COU i Universitaris de Sant Hilari.
- Servei Català de Col·locació.
- Organització del casal Municipal d'Estiu i les Estades Preesportives i Poliesportives Accetext, a través de videotext, s'han pogut mostrar les places univesitàries.

BIBLIOTÈCA MUNICIPAL

RESUM ESTADÍSTIC

1 de setembre de 1996 a 31 de juliol de 1996

LECTORS A LA SALA:

Nens	3.930
Nenes	5.776
Homes	2.853
Dones	3.987
Total lectors	16.546

LLIBRES CONSULTATS A LA SALA:

Secció infantil	5.823
Revistes infantils	117
Secció adults	6.905
Revistes i diaris	2.455
Total llibres i revistes.	15.300

LECTORS QUE HAN UTILITZAT EL SERVEI DE PRÉSTEC:

Nens	995
Nenes	1.763
Homes	760
Dones	1.759
Total	5.277

LLIBRES DEIXATS EN PRÉSTEC:

Secció infantil	3.237
Secció adults	4.257
Revistes i diaris	437
Material àudio-visual	148
Total Material en préstec	8.079

- Fons de llibres a 31 de juliol 1996. . . . . 14.004
- Nombre de carnets de lector 1.105
- Dies que la Biblioteca ha estat oberta 224
- Mitjana diària de lectors a la sala 74
- Mitjana diària de lectors amb préstec 23
- Mitjana diària de material consultat a la sala . . 68
- Mitjana diària de material deixat en préstec . . . 36
- Subscripcions a revistes i diaris 20
- Nombre de donatius mensuals de revistes . . . 22

Dolors Miralpeix i Bosch
Encarregada de la Biblioteca

CENTRE DE FORMACIÓ PERMANENT D'ADULTS

El DOGC de 20-5-1996, publicava l'autorització de l'obertura del centre de formació municipal Centre de Formació d'Adults (CFA) de Sant Hilari Sacalm. Després de molts anys d'activitat, s'ha aconseguit que Sant Hilari tingui un CFA, que implica tenir una autonomia en alguns aspectes, com el de poder fer els exàmens aquí sense haver d'anar a una altra població. Això s'ha obtingut després dels informes favorables emesos per la Direcció General de Formació d'Adults, ja que el centre compleix tots els requisits exigits.

Esperem que aquest fet permeti arribar a nous objectius en la formació d'adults.

XX CONCURS LITERARI ESCOLAR LOCAL

Una vegada més, i ja en van vint, s'ha celebrat el Concurs Literari Escolar Local.

Els resultats foren els següents:

- **6è d'EGB:**
  Tema: "Anava sola en bicicleta i vaig recórrer mig món"
  1r Cristina Villacrosa Montalt
  2n Mercè Malet Torrent
  3r Josep Coll Ribot
- **7è d'EGB:**
  Tema: "Bon viatge!"
  1r Dolors Campeny i Pujol
  2n Cristina Bayés Ruiz
  3r Mireia Danés Coronado

Feren de jurat: A. Aguilera, A. Barret, Mn. J. Coma, I. Cornellà i J. Gol.

- **8è d'EGB:**
  Tema: "Una nit de lluna plena"
  1r Elisabet Moragas Arjant
  2n Lluís Pagès Pons
  3r Ester Donadeu Cruz
- **3r ESO:**
  Tema: "Posa't el casc"
  1r Cristina Alba Seseña
  2n Jordi Vilardell Vilà
  3r Jordi Campeny Pujol

Els membres del jurat foren: F. Danés, C. Permañé, A. Puigdemont, C. Timoneda i L. Serrano.

Els premis foren lliurats a la Casa de Cultura amb la col·laboració del poeta local Lluís Serrano, la presència de l'Alcalde de Sant Hilari i altres membres del jurat. Els guardons consistien en trofeus i llibres.

Els treballs mereixedors dels primers premis surten publicats en aquest programa de festes-96.

ADQUISICIÓ DE LA FINCA DE CAN ROVIRA I DE L'HOTEL SUIZO

Fa unes setmanes que l'Ajuntament ha adquirit la finca de can Rovira, una de les cases més antigues i singulars del poble, amb 1.500 m² d'edificació, aproximadament, i amb 2.000 m² de jardí.

La compra de la finca implicava també la de l'edifici de l'Hotel Suizo.

No cal dir que can Rovira ha estat un dels objectius del consistori, per vàries raons. Perquè està ubicat al bell mig del nucli urbà, perquè té un enorme significat històric, pot ser un important espai verd al centre del poble i també perquè s'evita una edificabilitat considerable a la zona i per tant l'especulació urbanística que se'n podia derivar.

Han estat molts els passos donats fins arribar a un acord amb la família propietària dels immobles.

Finalment, s'han adquirit les finques esmentades i d'aquesta manera es veu ampliat enormement el patrimoni municipal i això gràcies a la bona disposició de la família Picañol, per permetre'n l'adquisició a l'Ajuntament de Sant Hilari i possibilitar l'augment de béns de propietat municipal.

A nivell de consistori encara no hi ha un pla establert sobre l'ús definitiu de les edificacions. De moment s'està fent l'imprescindible plànol topogràfic, perquè considerem que calen fer els estudis i consultes pertinents per a decidir segons el millor criteri les necessitats de la població.

El que no es farà és enderrocar cap dels dos immobles.

SOLIDARITAT - BÒSNIA

A través de contactes amb refugiats bosnians i atesa la seva problemàtica general a l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, es va prendre la decisió de fer algunes iniciatives per a poder-los ajudar.

S'iniciaren campanyes de divulgació i conscienciació a nivell local per a fomentar l'esperit de solidaritat entre la gent de Sant Hilari.

Com que la situació del poble bosnià és més que lamentable en diferents facetes, es va procurar recollir material de primera necessitat que abastés població diversa.

S'aplegaren 1.000 Kg d'arròs, 2.000 de roba, juguets i una tona de productes diversos d'alimentació. També es recolliren 100.000 pessetes en material mèdic i escolar, en diferents actes que es realitzaren durant els mesos de novembre i desembre.

Posteriorment i juntament amb els pobles d'Espinelves, Sant Feliu de Buixalleu i l'A.D.F., es recaptaren 60.000 pessetes, roba, material escolar i una tona de farina.

Donem les gràcies a totes les entitats, col·lectius i persones particulars del poble que han col·laborat en aquesta activitat a fer costat al poble bosnià.

Tot aquest material es va fer arribar directament a Bòsnia a través dels refugiats que viuen a Arbúcies.

Us transcrivim el text de la carta d'agraïment que ens varen fer arribar:

Centre Mèdic Doboj
Sanitari d'Alibegovci
Data: 04-01-1996

AGRAÏMENT AL POBLE DE SANT HILARI SACALM

El més calorós agraïment a tots vostès per la donació que ens ha arribat de medicines vitals, material mèdic i varis, a nosaltres.

Tot plegat ens ha arribat a través dels vostres representants i serà aprofitat pel millorament dels habitants del nostre territori lliure.

Esperem un contacte en millors condicions en un futur i, també, retornar-vos el vostre ajut.

Moltes salutacions

Dr. Emir Cabríc
Doctor en Medicina

RUANDA

L'Ajuntament es va fer ressó de l'interès que entre gran part dels joves hilariencs va despertar el drama del poble africà a Ruanda i va ajudar amb una subvenció de 920.000 pessetes que permeteren la celebració de diferents actes organitzats dins la "MARATÓ PRO-RUANDA".

Encoratgem els joves i grans a seguir ajudant, de diferents maneres, les necessitats dels pobles de Ruanda, on hi tenim l'hilarienc mossèn Joan Ripoll.

Quan surti aquest programa ja s'haurà celebrat amb èxit la "2ª Marató Pro-Rwanda".
L'Ajuntament, patrocinador dels actes, agraeix als organitzadors l'esforç i el treball esmerçats, sentiment que fa extensiu als voluntaris, sense els quals no es podria portar a terme de manera eficient tot l'enrenou que suposa la Marató.
El poble de Sant Hilari, amb aquesta activitat, dóna una gran mostra de participació, civisme i solidaritat.

OFERTA TURÍSTICA DURANT LA SETMANA SANTA

El sector turístic és conscient de la situació delicada que viu i veu necessària la participació de tot el col·lectiu implicat per a mirar de millorar l'oferta turística de Sant Hilari i cercar nous alicients a aquells que trien les nostres contrades per a fer estatge.

La passada Setmana Santa i sota el lema "Guilla a les Guilleries", es va presentar un paquet turístic als visitants. Es podien fer volts en helicòpter, viatges en 4x4, tir amb arc, passejades amb cavall, concurs de pintura ràpida, excursions guiades a diferents llocs, etc....; tot complementant amb una àmplia oferta gastronòmica.

La iniciativa va servir per a crear nous alicients als forasters que solen pasar uns dies de la Setmana Santa a Sant Hilari.

ELECCIONS AUTONÒMIQUES 19-XI-95

El 19 de novembre passat, els ciutadans de Catalunya varen escollir els representants al Parlament de Catalunya. Va guanyar, per majoria relativa, la coalició Convergència i Unió i per tant el seu candidat Sr. Jordi Pujol i Solei, va ser elegit de nou President de la Generalitat de Catalunya.

A Sant Hilari, com a la resta de pobles, no va haver-hi cap mena d'incidència i la gent va poder exercir lliurement el dret de votar.

A nivell local els resultats foren els següents:

Nombre d'electors censats	3.829
Nombre de votants	2.663 (69,54%)
Vots en blanc	16
Vots nuls	6

Els vots obtinguts per cada candidatura foren:

CiU	1.723	64,70%
ERC	397	14,90%
PSC	365	13,70%
PP	89	3,34%
IC - Els Verds	50	1,87%
Altres	17	0,62%

ELECCIONS GENERALS

El passat dia 3 de març es varen celebrar les legislatives, les eleccions que permeten elegir el president del govern central a Madrid. Va guanyar el Partit Popular (P.P.) per majoria relativa i ara governa amb el suport dels nacionalistes catalans, bascs i canaris.

A Sant Hilari les eleccions anaren de la següent manera:

Nombre d'electors censats	3.830
Nombre de votants	2.984
Paperetes en blanc	10
Paperetes nul·les	16

Distribució de vots per candidatures:

CiU	1.620	ERC	192
PSC	860	IC-V	45
PP	206	Altres	9

En les del Senat hi hagueren 27 paperetes en blanc i 94 nul·les. Els candidats més votats foren els de la coalició de CiU, Salvador Capdevila i Bas (UDC), Salvador Carrera i Comas (CDC) i Joaquim Vidal i Perpiñà (UDC), seguits dels del PSC.

La candidata local per al Senat, Carme Capdevila i Palau (ERC), va obtenir 270 vots.

Cal dir que també es presentaren per al Congrés, en Xavier Rossell i Terris, Alcalde de Sant Hilari, com a suplent a la llista de CiU, i Guillem de Pallejà, de Sant Hilari, a la llista d'IC-Verds.

CONCURS FOTOGRÀFIC PER A LA PORTADA DE FESTES-96

Enguany, l'Àrea de Cultura i Festes de l'Ajuntament va creure oportú organitzar un concurs de fotografia per a cobrir la portada del programa de festes-96.

S'hi presentaren 11 obres i el guanyador ha estat en Joan Juventeny Ros, que obté un premi en metàl·lic de 30.000 ptes. i un trofeu. La resta de participants, un guardó de participació. Els premis es lliuraran el dia del pregó, al cinema Catalunya. Actuaren de jurat en S. Bosch i membres de l'Agrupació Fotogràfica Centre d'Arbúcies.

És intenció dels organitzadors simultanejar la pintura o dibuix amb la fotografia, sense que això impliqui un calendari establert, ja que s'anunciarà amb la deguda anticipació.

CENS I PADRÓ D'HABITANTS

Des de fa uns mesos uns agents censals estan passant casa per casa amb la finalitat de fer el cens i l'empadronament de tots els residents a Sant Hilari, de dret i de fet.

És per això que no s'ha posat la variació del nombre d'habitants que solem posar cada any al programa.

Estem per sobre dels cinc mil habitants, amb una tendència clara a augmentar.

Quan s'hagin quantificat les dades del recompte, es podrà tenir una visió de diferents aspectes de la població de Sant Hilari, a més del nombre d'habitants.

NOU VIAL

Tal i com preveia la Revisió General d'Urbanisme de Sant Hilari (DOGC 16-12-94) s'ha fet el vial de circumval·lació que ha de treure el trànsit de grans camions per zones habitades de la població i ha d'enllaçar l'antiga zona industrial del Pla del Vent i la de nova creació de la bòbila, directament amb la carretera d'Arbúcies. És un vial que ja s'ha obert i s'utilitza, però encara no està asfaltat, cosa que es farà molt més endavant. Amb aquesta carretera s'evita el pas de camions de gran tonatge per carrers tan transitats i edificats com el de la Piscina.

JORNADES TURÍSTIQUES

Organitzat per l'àrea de Turisme de l'Ajuntament, i amb la finalitat d'engrescar el sector i debatre la situació actual del turisme i el seu futur, es portaren a terme unes jornades de reflexió i debat sobre el turisme.

S'exposaren diferents ponències sobre el turisme i la seva projecció com a fons, que obriren col·loquis i debats entre els assistents i conferenciants.

Els temes tractats foren: "Pla de desenvolupament turístic de la Selva", "Eixos claus pel desenvolupament turístic d'un municipi". També es feren debats sobre "El turisme a la comarca de la Selva" i "Turisme i entitats de promoció".

Les jornades es finalitzaren amb una xerrada del Delegat Territorial de Comerç Consum i Turisme de la Generalitat a Girona, Sr. Lluís Girbau, sobre el tema, "El turisme de muntanya".

D'aquestes jornades en va sorgir una conscienciació entre els assistents dels sectors implicats, que han de repercutir, juntament amb iniciatives públiques i privades, en la millora general del món del turisme a Sant Hilari i les Guilleries.

BRETOLADES DE MAL GUST

Lamentablement s'ha de repetir el que tantes vegades es comenta sobre el fet de malmetre divers mobiliari municipal i d'ús públic.

No s'entén quin motiu podien tenir els que varen trencar el cargol del monument a Walt Disney –un dels molts exemples que es podrien posar–. Devia molestar.

Estem d'acord en que les generacions canvien de valors i de manera de fer –i moltes altres coses més– però hi ha aspectes que n'haurien d'estar al marge, com són els béns públics.

El sentit de destruir per destruir és nou, no és una herència generacional, i valdria la pena que els que cometen aquestes ximpleries pensessin que el que es malmet és de tots i que es canviarà, evidentment, amb diners del poble.

Però, seria pensar massa...

GERIÀTRIC

L'any passat informàvem de l'adquisició d'un solar per a fer el geriàtric. Ara podem dir que s'han començar les obres i se n'està acabant una primera fase, que comprèn l'estructura i el cobriment de l'edifici i el tancament del solar, per un import que s'apropa als cinquanta-vuit milions. Aquesta és la quantitat que entrava dins el pressupost municipal. És evident, però, que l'important cost de l'obra en pot retardar una mica el seu acabament.

L'Ajuntament va estar pendent de les possibles ajudes de l'Administració, però davant la situació d'impàs que es creava va optar per iniciar les obres amb el pressupost que tenia previst; les coses si no es comencen, no s'acaben.

Es creu que a la llarga s'haurà de crear alguna mena de patronat o organisme que porti el geriàtric, perquè l'Ajuntament no podrà abastar ni la gestió ni el manteniment de tota l'envergadura que pot tenir l'edifici.

Amb això no es vol pas dir ni que es tardin a fer les obres d'acabament ni que la institució es desentengui del geriàtric, ben al contrari, es pretén que tingui un funcionament el més autònom possible.

S'estan fent moltes gestions per aconseguir ajuts econòmics, i mirar de reduir l'import que del seu pressupost anual hagi aportat el municipi.

Si alguna persona o entitat estés disposada a col·laborar amb aportacions, pot posar-se en contacte amb l'alcaldia municipal.

IMPLANTACIÓ DE XARXES DE TELECOMUNICACIONS

Està previst que es construeixi una nova xarxa de telecomunicacions per cable d'àmplia cobertura, que tindrà moltes aplicacions en relació al funcionament del municipi, en especial pel que fa a canals de televisió o serveis municipals interactius.

Els cables que s'instal·laran seran de fibra òptica, o sigui que no transmetran electricitat pel seu interior.

La implantació a nivel local haurà d'estar planificada de forma compatible amb el funcionament del municipi, la seva estructura urbana i les infraestructures existents.

El municipi també haurà d'analitzar, en base a les seves possibilitats reals, quins trams de la xarxa adopta una solució aèria o soterrada, tenint en compte una possibilitat intermèdia, com és que els conductors discorrin per les façanes però creuin els carrers soterrats.

Aquesta implantació no serà immediata però l'Ajuntament haurà d'anar pensant en el tema referent a concedir les llicències d'obres. Ja s'informarà oportunament.

L'Ajuntament de Sant Hlari ha decidit adherir-se a la demarcació Nord-Est-Zona 2, dintre les zonificacions en què s'ha dividit Catalunya i mostra la voluntat de constituir un conveni conjuntament amb l'Associació Catalana de Municipis i la Federació de Municipis de Catalunya a fi i efecte d'impulsar la implantació de la xarxa de comunicació per cable i optimitzar la seva utilització.

PLA ÚNIC D'OBRES I SERVEIS DE CATALUNYA (PUOIS)

L'Ajuntament de Sant Hilari va demanar que entressin unes determinades obres d'interès general dintre del pla quadriennal del PUOIS, 1996-1999.

Es proposaren les obres següents:

- Enllumenat del carrer Verge de Montserrat i carrers adjacents.
- Rehabilitació i reforma de la Casa de la Vila.
- Ampliació del cementiri municipal.
- Acabament dels serveis urbanístics de diversos carrers.

Finalment s'hi han inclòs dues obres, la rehabilitació de la Casa de la Vila i l'acabament de serveis urbanístics de diversos carrers. Per la primera obra es rebran vuit milions de la Generalitat i vuit de la Diputació de Girona i es farà l'any 1998.

Per la segona, la Generalitat hi destina una subvenció de 28.467.290 ptes. i es realitzarà al llarg del 1997.

Creiem que són dues obres d'interès general, que beneficiaran diversos serveis locals.

EDICIÓ D'UN LLIBRE DE POEMES D'EN LLUÍS SERRANO

L'Àrea de Cultura de l'Ajuntament va veure oportú atendre la demanda que l'Editorial Columna feia al consistori de Sant Hilari per a poder fer l'edició d'un llibre de poemes de l'autor local Lluís Serrano Serrat.

L'Ajuntament es va comprometre a l'adquisició de 300 exemplars de la publicació per un import de 293.000 ptes., llibres que s'han distribuït per a la venda a les llibreries locals.

El llibre té per títol *Roba Estesa* i va ser presentat a la Casa de Cultura amb l'asistència d'amics i companys de l'autor.

No cal dir que l'Àrea de Cultura va recolzar iniciatives com aquestes perquè possibiliten que es donguin a conèixer treballs i obres d'autors locals.

També l'Ajuntament va subvencionar amb 60.000 ptes. l'edició del còmic sobre Sant Hilari que van editar conjuntament el diari *El Punt* i la Caixa de Girona.

ORDENANÇA SOBRE SOROLLS I VIBRACIONS

El consistori municipal va aprovar fa uns dies, de manera definitiva, una ordenança que regula els sorolls i les vibracions, d'acord amb el text íntegre aprovat per Medi Ambient de la Generalitat i publicat el 10-11-95, amb un annex que delimita les zones de sensibilitat acústica en el terme municipal.

L'objecte d'aquesta Ordenança és establir els objectius de qualitat ambiental en el marc de la legislació vigent sobre medi ambient i de protecció de la salut i urbanística, com també regular les actuacions municipals específiques en matèria de sorolls i vibracions.

L'acció municipal es concretarà en un programa general d'actuació basat en els principis i criteris següents: prevenció, correcció i millora, informació i conscienciació.

Per a poder-lo posar en pràctica, l'Ajuntament disposarà dels aparells necessaris i procurarà aquests objectius:

a) Integrar en el conjunt de l'acció de policia administrativa que exerceix l'ajuntament els requeriments de qualitat de vida, protecció i millora del medi ambient i de la salut.

b) Ordenar la conducta dels ciutadans vers el respecte als objectius de qualitat que s'assenyalen en l'apartat anterior.

c) Establir els sistemes, procediments i instruments d'actuació necessaris per a una intervenció eficient en aquesta funció.

Abans de posar l'Ordenança en marxa es donaran les degudes instruccions i advertiments.

AUDIÈNCIA AMB EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT SENYOR JORDI PUJOL

El dia 12 d'abril d'enguany el president de la Generalitat senyor Jordi Pujol va rebre en audiència una delegació de l'Ajuntament de Sant Hilari, integrada per l'alcalde senyor Xavier Rossell i el primer tinent d'alcalde, senyor Josep Carreras.

Es comentaren diferents temes que estaven pendents de resolució i d'altres a desenvolupar en un futur.

L'entrevista va ser molt cordial i àmplia, dintre el programa establert per les dues parts.

MOSTRA CATALANA DEL BOSC I DE L'APROFITAMENT FORESTAL

Enguany tornava a tocar a la població de Sant Hilari Sacalm organitzar la Mostra Catalana del Bosc i l'Aprofitament Forestal, i per qüestió de conveniència dels expositors, que consideraven que era millor abans de l'estiu, s'ha canviat la data i s'ha realitzat els dies 31 de maig i 1 i 2 de juny.

El fet que enguany hi hagi hagut una restricció pressupostària, ha motivat que els organitzadors haguessin de dedicar més esforç i imaginació per a fer una mostra que mantingués un nivell de contingut i que fos una bona eina de promoció del sector forestal.

La Mostra 96 va ser inaugurada pel Director General del Medi Natural, el Sr. Jordi Peix i Massip, que va destacar la importància que té la Mostra dins del sector forestal.

Hi participaren més de 50 expositors que cobrien diferents sectors relacionats amb el món del bosc i la seva activitat i emplenaven el recinte del pavelló, la pista i l'aparcament. L'esforç dels organitzadors no comptava amb l'element pluja, que va fer acte de presència i va restar visitants a la fira.

El balanç del certamen s'haurà d'anar veient al llarg de l'any amb l'intercanvi comercial i amb les noves iniciatives que surtin dins el sector.

Sí que cal destacar el treball de les jornades de portes endins, o sigui de les conferències i col·loquis que tenien com a fil conductor el debat de l'economia i la formació professional en el sector forestal. Alguns seminaris foren molt interessants i debatuts pels assistents, ja que presentaven i exposaven experiències interessants en la formació del personal i les reformes del mercat de treball.

Les demostracions de maquinària forestal i de lluita contra incendis van estar condicionades a la climatologia.

També es va aprofitar l'esdeveniment per a celebrar el **"37è Concurs de Tallada de Troncs",** amb destral, xerrac a mà i xerrac mecànic, i demostració d'arts i oficis bosquerols. El temps va tornar a ser protagonista i tota la celebració s'hagué de fer a l'interior,

al nou garatge d'en Moragues a qui públicament donem les gràcies.

Com a novetat, enguany l'organització va editar el "Diari de la Mostra", una publicació feta amb molt d'encert que va deixar constància del que s'anava fent i de la importància de la Mostra.

Esperem que de cara a la propera edició a Sant Hilari hi hagi circumstàncies més favorables que les actuals, ja que motius aliens als organitzadors –concretament entre els francesos–, han fet que en l'esdeveniment no s'assolissin tots els objectius que hi havia en perspectiva.

VISITA DEL CONSELLER DE LA GENERALITAT SENYOR ARTUR MAS I SIGNATURA DEL CONVENI AMB L'EMPRESA FONT VELLA, SA

Fa unes setmanes es va signar entre la Generalitat, l'Ajuntament i Font Vella, SA, un conveni que conté una sèrie d'acords o compromisos en què s'impliquen directament els organismes.

Font Vella, SA s'ha mostrat darrerament força sensible davant la problemàtica que suposava el pas dels vehicles de gran tonatge pel mig del poble, aspecte que es veuria incrementat amb l'ampliació de la fàbrica prevista en un futur pròxim.

Els actuals dirigents de l'empresa han assumit el sentir de la gent del poble en el fet de voler que els camions no passin pel bell mig de Sant Hilari. Això ha motivat que s'adoptessin unes decisions que, a no tardar, milloraran el benestar dels veïns en general, en possibilitar el desviament dels vehicles que van a l'empresa.

Des del punt de vista legal, l'empresa no estava obligada a fer el nou vial, però els dirigents veuen que és molt el que Sant Hilari aporta en el fet de l'aigua i ha cregut que de la simbiosi riquesa-aigües els hilariencs no se n'haurien de sentir perjudicats, ans al contrari. Per tant, i seguint en la línia dels últims anys en què Font Vella, SA col·labora en moltes activitats del poble, hem d'entendre els acords signats.

Aquest conveni suposa un canvi important des del punt de vista d'infraestructures i serveis.

Font Vella es compromet a pagar la quantitat de quatre-cents milions de pessetes per a la construcció d'un vial, que té un cost previst de més de cinc-cents, resta que se'n farà càrrec la Generalitat. Aquest vial anirà des de la carretera de Vic, prop de la pròpia empresa, fins a la carretera d'Arbúcies, al lloc del pont d'en Permañé. S'havia previst un túnel que passés per sota el Serrat, però finalment s'ha descartat pel seu elevat cost i manteniment.

El traçat encara no és definitiu i ara s'estan fent els estudis d'impacte ambiental, dels serveis afectats i de les qüestions tècniques, i es presentaran diferents alternatives que aniran a l'exposició pública.

Aquest vial treurà l'actual volum de camions i el que es pugui produir amb l'ampliació.

Mitjançant una Resolució del Conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat els terrenys passaran a ser de Sòl Urbà, d'ús industrial d'explotació i del sector agroalimentari, sempre seguint les condicions d'edificabilitat corresponents.

Font Vella, SA fa cessió del sòl corresponent a la font del Pic, que passarà a ser municipal, amb ús públic i gratuït d'un cabal d'aigua no inferior als 300 litres/hora. Cal esmentar també que no és solament l'espai físic de la font i l'esplanada, sinó també la zona d'arbres que hi ha a banda i banda de la carretera que hi porta des del pàrquing de la Font Vella, i les edificacions existents.

També farà cessió de l'ús d'una part dels terrenys ubicats a la Font Vella, amb la mateixa concessió de cabal públic i gratuït que a la font del Pic.

Un altre aspecte interessant i que Font Vella, SA assumeix és la urbanització del camí que enllaça el nucli urbà de la vila amb la zona de la Font Vella, el que se'n diu el "Camí del Bosc".

Actualment aquest camí és molt poc transitat pel perill que suposa passar prop de la fàbrica i per la seguretat de la mateixa. S'ha cregut que era millor fer un nou recorregut que passi lluny de les naus. Farà un camí que seguirà el mateix traçat de l'actual però s'enfilarà cap a l'esquerra en arribar prop de les instal·lacions de l'empresa, i per sobre, anirà a sortir al costat del bar que hi ha a la mateixa esplanada de la font. El camí tindrà zones planeres on s'hi ubicaran els aparells necessaris per a la pràctica del fúting i també bancs per a descansar.

També es condicionarà i rehabilitarà la masia i els voltants de Villacrosa.

L'Ajuntament concedirà, segons la normativa urbanística del Pla d'Ordenació del municipi, la llicència d'obres per a construir una nau annexa a la factoria existent.

Un altre lloc que canviarà amb aquest conveni és el camí d'asfalt que va de la carretera de Vic a la planta embotelladora i al manantial.

Com que el trànsit de camions anirà directament del moll de càrrega al nou vial, l'actual camí d'asfalt donarà prioritat a l'ús de vianants.

Tot el tram es convertirà en una nova via que destinarà una part central de 6 metres al pas de cotxes, i a banda i banda, dues voreres, una de 4,5 metres, amb bancs, enllumenat i arbres, i una altra de 2,5 metres.

Com es pot veure, el camí a la font tornarà a recuperar el seu origen de zona de passeig i esbarjo.

Hi ha altres acords que són més de qüestions tècniques i que no són d'interès per al públic en general.

No cal dir que l'Ajuntament, que va aprovar aquest conveni en el ple del 18-7-96, agraeix l'actuació de l'empresa Font Vella, SA, que ha pres una decisió tan favorable de la millora que pot suposar per la gent de Sant Hilari i els que ens visiten el fet de desviar el trànsit i augmentar els serveis i patrimoni d'ús municipal. També fa el mateix amb l'administració pública, en aquest cas la Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat i concretament en la figura del conseller senyor Artur Mas que va signar l'acord.

INSTITUT D'ESTUDIS SECUNDARIS DE SANT HILARI

Tal i com ja s'ha vingut anunciant el proper curs 96-97 es posarà en marxa l'IES de Sant Hilari, en una ubicació transitòria, abans no es facin les obres del que ha de ser el futur institut, que s'instal·larà a la zona dels Campaments.

La construcció del nou edifici dins la programació de construccions d'escoles de la Generalitat té la prioritat 3 i es preveu que l'obra estigui acabada el 2001, ja que aquesta és la data en què es calcula que estiguin fetes totes les construccions del mapa escolar de Catalunya. Mentre, per aquests cursos l'ensenyament secundari públic es farà en uns prefabricats.

S'estan ubicant al capdamunt de la urbanització de Sant Miquel, en uns solars municipals, perquè va semblar el lloc més idoni per qüestió d'espai, segons els tècnics del Departament d'Ensenyament.

Les instal·lacions constaran de 7 aules de 40-50 m², aula de tecnologia, aula d'informàtica, laboratori, dues aules de 24 m² de desdoblament, sala de professors, dos despatxos i quatre serveis dobles. No cal dir que tindran els serveis corresponents que requereix una edificació de tipus escolar.

Tot el recinte anirà tancat per a què hi hagi més seguretat en tots els aspectes.

Quan s'hagi de començar el curs estaran totes les dependències a punt per iniciar-lo en les condicions degudes.

ALIENACIÓ DE SOLARS. SUBHASTA PÚBLICA

L'Ajuntament té diversos solars de naturalesa patrimonial que integren part del patrimoni municipal del sòl. Estan lliures d'afectacions de domini públic i es troben sense cap ocupació ni càrrega i sense una previsible utilització pública. El vigent pressupost municipal pel 1996 preveu en el seu plà financer, pel que fa al capítol d'ingressos, els procedents de la venda dels béns patrimonials.

Els serveis tècnics municipals han formulat una taxació dels solars que ofereixen una valoració resultant de 36.927.948 ptes.

El consistori va aprovar l'alienació mitjançant pública subhasta seguint tots els procediments reglamentaris i donar-ne compte al Departament de Governació de la Generalitat.

Els solars són els següents:

A. 1 solar c/ Sta. Margarida / Joan XXIII
   Sup. 225 m². Edificabilitat: 366 m² sostre, 2 habitatges.
B. 4 solars c/ Santa Margarida
   Cada solar: sup. 147 m². Edificabilitat: 175 m² sostre, 1 habitació.
C. 4 solars c/ Pau Picasso
   Edific. Cada solar: 148,80 m² sost. 1 habitatge.
   Sup. solar 1: 182,40 m²; solar 2: 173,40 m²; solar 3: 164,40 m²; solar 4: 155,40 m².
D. Solar c/ Sant Jordi.
   Sup.: 240 m². Edificabilitat 690 m². Plurifamiliar
E. 1 solar c/ Frederic Culí.
   Sup.: 1.300 m². Edificabilitat : 0,70 m². 6 habitatges
F. 1 solar c/ Avets
   Sup.: 506 m². Edif.: 229,50 m² sostre.

Per a una més detallada informació, poden anar a les oficines de l'Ajuntament, en hores hàbils.

COOPERATIVA

S'estan fent les fases corresponents dins el projecte de reconstrucció l'antiga Cooperativa i també de la seva adequació com a Museu de la Flora i Fauna de les Guilleries. En un altre apartat ja s'explica el projecte museològic i s'espera que a no tardar se'n puguin inaugurar una primera fase.

A l'edifici també hi haurà l'Aula d'Art, però no és definitiva l'assignació dels altres espais.

L'ampliació del patrimoni amb béns immobles obre nous ventalls i possibilitats i cal ponderar totes les possibles assignacions.

OBRES REALITZADES EN ELS DARRERS MESOS

Barri del Serrat

Al capdamunt de la pujada del Serrat, davant mateix de l'hostal, ha estat necessari fer un mur de contenció perquè hi havia perill d'esllavissar-se la vorera i part de la calçada. S'ha fet de manera que part del paviment i la vorera volen. El cost total ha superat el milió i mig de pessetes.

"Fondo" del carrer de l'Hospital

Fa uns mesos s'hi ha fet el clavagueram i s'ha emporlanat, des de l'acabament del carrer Hospital fins arribar al pla.

En una fase posterior i dins del Pla de Camins Rurals del Consell Comarcal, aquest paviment de formigó arribarà fins a la carretera de Villavechia.

Barri de can Pericó

La mateixa operació s'ha fet al Barri de can Pericó, als afores del poble. Dins del Pla d'Obres i Serveis de la Generalitat està previst que s'asfalti tot el tram del carrer Avets fins a la carretera de la Font Picant. De moment, però, s'hi han fet els desaigües, els hidrants, tuberies i una capa de formigó en el tram esmentat. També s'hi han col·locat fanals.

Jardins de can Pere

A la zona enjardinada municipal de can Pere s'hi ha construït un vàter, un lavabo i s'han instal·lat aparells per a l'esbarjo de la mainada. Al mateix temps s'han fet uns acabaments de pedra, que estaven deteriorats.

Pistes de tennis

Les pistes de tennis de la zona esportiva han sofert una total remodelació. S'han aixecat i s'han pavimentat de nou, per un import de 3.833.000 ptes.

També, a la zona esportiva, s'ha tret la pista de ferro per a la pràctica del monopatí ja que ningú l'utilitzava i algun infant hi havia pres mal en enfilar-s'hi.

Carrer Josep Ximeno

S'han situat bancs i jardineres al llarg del cèntric carrer Josep Ximeno. També s'ha asfaltat el tram que va des de l'inici de la zona peatonal fins a trobar el passeig de la Font del Cirerer.

CAMP DE FUTBOL

El terreny ha sofert una total remodelació per problemes provocats pel mal drenatge. S'han fet desaigües nous, amb tuberia i elements adequats que han d'impedir l'acumulació d'aigua que darrerament es produia. S'hi han aportat gresa nova i s'ha anivellat. El cost és de dos milions de pessetes. Ben aviat es pintaran els vestidors i s'anirà per instal·lar un sistema de calefacció amb butà de cara a l'hivern.

CASAL DELS AVIS

Durant el mes de juny es varen pintar les dependències de la segona i tercera planta del Casal dels Avis, ja que feia temps que no s'havia fet.

OBRES MENORS

La brigada municipal d'obres atén totes les necessitats creades per desperfectes puntuals, que són molt diversos, un de més importants que d'altres. Entre els primers citem el canvi de reixes per engolir l'aigua de pluja al carrer "14 d'abril", al final del carrer Bonavista. La col·locació del panot corresonent i l'acabament de la vorera del carrer Verge del Pedró. També s'han pintat algunes plantes del Casal dels Avis.

ALGUNES RECOMANACIONS D'ORDRE SANITARI

Recollida d'escombraries

La recollida d'escombraries només es fa a través de contenidors; no es recullen les bosses al carrer.

La recollida es fa tots els dies de la setmana, menys el diumenge, a partir de les 7 del matí; és per això que recomanem que al vespre es treguin tan tard com sigui possible. No les traieu durant el dia.

Durant els mesos d'estiu es recolliran també els diumenges.

Normes per a la utilització dels contenidors:

1. Dipositeu sempre les bosses d'escombraries ben lligades dins del contenidor que tingueu més a prop de casa vostra.
2. No aboqueu mai les deixalles soltes, sense bossa, dins del contenidor.
3. No deixeu cap bossa a terra, poseu-la sempre dins del contenidor.
4. Comproveu que la tapa del contenidor quedi ben tancada per evitar males olors.
5. No hi deixeu mobles ni altres estris domèstics. Tampoc no hi poseu terra ni runes.

Durant l'estiu s'han posat més contenidors de reforç.

Mobles, electrodomèstics i trastos vells

L'Ajuntament en continua prestant el servei gratuït de recollida, el 1r i 3r dissabte de cada mes a partir de les 8 del matí.

Només cal avisar a les oficines de l'Ajuntament, telèfon 86 81 01, i treure els trastos vells al carrer.

No els dipositeu als contenidors i tampoc no els llanceu a l'aire lliure; els qui així ho facin seran sancionats.

Contenidors per a paper, cartró i embalatges (Blau)

S'han col·locat uns contenidors de color blau que són per llançar-hi el paper (diaris, revistes i paper en general) i estan ubicats a les sortides dels col·legis del poble, al c/ Sant Benet i al c/ Sant Josep. Aquí també es pot dipositar el cartró, convenientment plegat i lligat –no s'hi poden tirar caixes senceres–. De moment n'hi ha pocs, d'aquests contenidors i, de manera provisional, aquells veïns que els tinguin lluny poden deixar els cartrons plegats i lligats al costat dels contenidors d'escombraries, i seran recollits dins el mateix horari que aquestes. No deixeu les capses senceres.

Contenidors de piles

Per a la recollida de piles trobareu un contenidor al passeig de la Font Vella prop de les cabines telefòniques, i un altre al carrer d'en Rocosa, davant de can Rossell, on podeu dipositar piles alcalines i de botó.

Algunes botigues i rellotgeries recullen també les de botó.

Contenidors per a llaunes (groc)

S'hi poden dipositar tota mena de llaunes, tant de les d'alumini de les begudes com les de llautó de conserves i altres productes, com les d'oli de motors, taps metàl·lics, d'alumini, però no els envasos d'esprais.

Contenidor de vidre (Verd)

Hi pot anar tot tipus d'envasos de vidre, siguin ampolles, pots, etc..., però que no tinguin taps; no s'hi poden deixar bombetes i menys fluorescents.

Mantinguem els carrers nets

No hem de tirar a terra tot allò que embrut, ni a casa ni al carrer.

Els papers, peles de pipes, burilles de cigarrets i altres, deixats fora de les papereres donen una mala imatge de civisme. Fem servir les papereres; de ben segur que n'hi ha una a prop.

Si tenim un poble més net, tots ens hi trobarem millor.

TELÈFONS D'URGÈNCIES

Oficines de l'Ajuntament: **86 81 01** i **86 89 76**
Fax de l'Ajuntament: **86 89 76**
Caserna de la Guàrdia Civil: **86 80 32**
Servei d'ambulàncies municipal: **86 81 23.** També podeu trucar al **86 84 57,** que és un servei privat d'ambulàncies (Ambulàncies Guilleries).
Ambulàncies de la Creu Roja: **86 04 04** (Arbúcies)
Farmàcies: R. Broto: **86 80 93**
X. Montalt: **86 90 49**
Pavelló d'esports: **86 89 89**
Parròquia: **86 82 22**
Oficina de Turisme: **86 88 26**
Dispensari municipal: **87 22 02** i **87 22 03**
Ràdio Sant Hilari: **87 23 00**
En cas d'incendi, cal trucar als números de l'Ajuntament i al **085**.
Serveis de grua: Trima: **86 83 28**
Montseny: **86 84 64**
A. Fauria: **86 82 31**
Guilleries: **86 88 73**
El Turó: **86 81 44**
Policia Municipal: **86 81 23**
Casa de Cultura: **86 86 56**
Jutjat de Pau: **87 21 62**

CONTINGUT

Pàg.	
3	SALUTACIÓ
4	PREGÓ DE LA FESTA MAJOR 1995
8	JOAN SALA I FERRER, ÀLIES SERRALLONGA
13	ADULTS PER FORA, NENS PER DINS
14	L'AVI QUIM I EL SEU CARRO
15	LA HISTÒRIA DE SANT HILARI EN CÒMIC
18	LA PESCA A SANT HILARI
19	1947-1996, CINQUANTA HOMENATGES ALS AVIS
20	A SANT HILARI HI HA UNIVERSITAT
22	TOTS DIFERENTS, TOTS IGUALS
23	COLÒNIES A CIUTAT - FINS SEMPRE, CARLES
24	CARLES DE VICENTE I GUERRA: UN MESTRE, UN AMIC
25	AULA D'ART
26	QUI SOM ELS ESCOLTES
27	LLAR INFANTIL "LES CENT FONTS"
28	POESIA DEDICADA A UN AVET DE SANT HILARI - AMIC - LA FONT VELLA
29	COSES DEL COL·LEGI SANT JOSEP
30	PLUJA
31	XX CONCURS LITERARI ESCOLAR LOCAL
33	I SETMANA DEL CIVISME I EL MEDI AMBIENT
34	JEHOVÀ
35	EN RAMON TRESSERRA, SET ANYS DEDICATS A L'ENSENYAMENT
37	ALS VELLS
38	JA HI HEM ARRIBAT
39	CARTA A UNA MOLT BONA AMIGA (20 ANYS)
40	ACOMIADAMENT
41	RECORDANT A MN. RAMON TIÓ - MULLA'T
42	EL MUSEU MUNICIPAL DE FLORA I FAUNA DE LES GUILLERIES ES RENOVA I ESTRENA NOVA SEU
44	FOTOS QUE FAN HISTÒRIA
46	EL 20è ANIVERSARI DELS PETITS CANTAIRES
47	ELS AMICS DE LA MÚSICA
48	VIA CRUCIS VIVENT
49	FESTA MAJOR, TROBADA DE FAMÍLIA - PER QUÈ SÓC DONANT?
50	ACTES
52	RESUM DE L'ANY
57	TRES DOSOS, UN TRES I... VÍSCA!!!
58	SÈNECA
59	AL MEU AMIC
60	LLIROIA: UN MOT VERDAGUERIÀ
69	LLIÇÓ DE COSES
70	AQUEST ESTIU A SANT HILARI, CASAL, CASALET I ESTADES ESPORTIVES - CREACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ DE COMERÇ DE SANT HILARI
71	LES GUILLERIES, ASSOCIACIÓ DE PROMOCIÓ I EDUCACIÓ MEDIAMBIENTAL
72	QUÈ N'HEM DE FER DE LES ESCOMBRARIES
73	ARQUERS DE SANT HILARI
74	EL CONSELL DE TURISME - SERVEIS D'URGÈNCIES. BOMBERS
75	"LA MILLOR MEDICINA PER A LA VOSTRA MARE ÉS..." - CONTRASENTITS DE LA VIDA
76	AIXÍ VA NÉIXER AQUEST SONET - VOCES EN EL AIRE
77	C.E. SANT HILARI-FONT VELLA, UN VOT DE CONFIANÇA AL JOVENT
78	JAISOM PELTROS
79	EL 1996 TAMBÉ HA DE SER UN BON ANY PER A LA SOLIDARITAT
80	CERTAMEN LITERARI ESCOLAR DEL CASAL DELS AVIS
82	AGRAÏMENT
83	COL·LABORADORS
86	BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ MUNICIPAL

Agua mineral natural

FONTDOR

Sant Hilari Sacalm (Girona).
Emerge a 1000 metros de altitud.
El agua cumbre.

Font Vella

Agua Mineral Natural

AGUA MINERAL NATURAL

Font Selva

AJUNTAMENT DE SANT HILARI SACALM